

**Wilhem de derde, door Godts genade, koning van Engelandt,
Schotlandt, Vrankryk en Ierlandt, beschermer des geloofs,
enz. enz. enz. in heldendicht beschreven**

<https://hdl.handle.net/1874/24128>

WILHEM DE DERDE,

door Godts genade,

KONING VAN
ENGELANDT, SCHOTLANDT,
VRANKRYK EN IERLANDT,
BESCHERMER DES GELOOFS, ENZ. ENZ. ENZ.

In Heldendicht beschreven

Door L. ROTGANS.

I. D E E L.

De tweede druk, door den Dichter naankeurig overzien en beschaaft.

T' AMSTERDAM,

Gedrukt by FRANÇOIS HALMA, Boekverkoper,
In Konstantyn den Grooten, 1710.

Met Privilegie.

O P D R A G T

AAN DEN HOOG-EDELEN WELGEBOREN
H E E R

DIDERIK van VELDHUISEN,

HEERE VAN HEEMSTEDÉ, WILLISKOP, KORT-
HEESWYK, ENZ. ENZ. KANONIK TEN DOM, GE-
ELIGEERDE RAAD TER VERGADERINGE VAN
D' EDELMOGENDE HEEREN STAATEN'S LANDS
VAN UTRECHT, EN HUNNE ORDINARIS GEDE-
PUTEERDE, HOOGHEEMRAAD DES LEKKEN-
DYKS BOVENS DAMS, ENZ. ENZ.

Yn Zangheldin, bestuwt van krygsbanieren,
Met helm en speer en beukelaar bekleedt,
Gehuldt om 't hoofdt met WILHEMS veld-
laurieren,

Bromt moedig, daar zy 't krygstoneel be-
treedt :

Maar schoon zy dus met mannelyke schreden

Te veldt stapt, en geharnaft zich verthoont ;

O P D R A G T.

De Nydt heeft lang der Dichtren roem bestreden;
En niemant blyft van 't wangedrogt verschoont.
Tracht dan, o Nimf, een Schermheer op te zoeken;
Wiens hoog gezag, van groot en klein geviert,
Verheerlykt in een ry van Letterkloeken,
De tanden breek' van 't woedende ongediert.
VELDHUIZENS Naam verftrekke uw borst een wapen;
Een Naam, door 't Sticht en Nederlandt vermaart:
Een Wachter, op wiens wacht het volk mag slaapen,
En rusten, schoon 't geweldt veel onrust baart.
Een kloeke loots, die 't Schip der Nederlanden,
In 't midden van 't verbolgen krygsgety,
Helpt stuuren, en de Kiel behoedt voor stranden;
Gezeten aan het roer van Staatvoogdy.
Die 't Staatenhuis, beroemt door Stichtsche Vaderen,
Met zorg bewaakt, en slaaft ten dienst van 't landt;
Gevoedt met room uit Pallas heilige aderen:
Dat tuig' 's Mans deugd en onbevlekt verftandt.
Die in zyn hart den Stamboom van Oranje
Gewortelt houdt, en 't overoudt Geflacht,

Dat

O P D R A G T.

Dat Neêrlandts recht beschermdé in spyt van Spanje,
Gelyk 't betaamt, om zyn verdiensten acht.
Dat toont zyn hof, de bloem der Landjuweelen,
Daar 't Vorstendom, naar 't leven afgebeeldt
In marmer, en geplaatst in lustprieelen,
't Nieuwsgierig oog, en 't hart der volken streelt.
Zo tracht hy, in 't aanschouwen, ons te leeren,
De diensten van dien wytberoemden Stam
't Erkennen, en steeds dankbaar te waardeeren,
Het Bloedt, waar uit myn Vorst zyn oorsprongk nam.
Als zulk een Heer myn Zangnimf zal verweeren,
En dekken met zyn vlerken, wytgespreidt;
Durst zy de Nydt in 't aangezigt braveeren,
En spotten met heur haters onbescheidt.
Laat Momus vry zyn bitse tanden wetten,
En slaan den klaauw in 't merg van myn gedicht;
Ik zal geruſt Vorst W I E H E M S lof trompetten:
Een Vorst, een Heldt, voor wien d'aaloutheidt zwicht.
Door u beschermt, volg ik de legervaanen,
O H E E M S T E E, van dien grooten Oorlogsheldt,

Die

O P D R A G T.

Die 't volk verlost, en Neêrlandts onderdaanen,
Geloof en recht kloekmoedig heeft herstelt.
Zo stuijt, myn Heer, myn magt van oorlogsvlooten,
Met zyn beleid gewapent, door de zee;
En blaakt de lucht met felle donderklooten,
Of pleit op 't zout voor Neêrlandts ruste en vree.
Zo moet uw gunst myn huwlykstogt geleien,
(Een hoofdstof, daar myn Heldendicht op speelt)
Daar Godtsdienst, en de Deugden 't bruidsbedt spreien,
Waar op de Prins Vorst Jakobs Dochter streelt:
Terwyl het Hof, en Grooten van Britanje,
Op 't hooge feest, daar Karels rykdom praalt,
Verlangen naar de daaden van Oranje:
Die, op hun beê, zyn Gunsteling verhaalt.
Zo tracht myn Nimf van verre na te streven
Virgyl, beroemt door Vorst Anchizes Zoon,
En vinding van Eneas heerlyk leven;
Zo net verfiert, als hoog van wyze en toon.
Maar moet myn zang de vlag voor Maro stryken;
(Wie zal hem ooit in Heldenpoëzy,

In

O P D R A G T.

In schikking , taal en oorlogstyl gelyken?)
De waarheit zet myn Dicht wêer luister by.
Ook gaat myn Heldt den Trooifchen Heldt te boven,
Zo ver myn toon voor Maroos toonen buigt.
Myn Veldtheer ruimt geen vaderlandt noch hoven ;
Als Trojes puin van Venus zoon getuigt.
Laat Lodewyk zyn Franschen Sinon zenden ,
Die , heet op moordt , op roof en oorlogsbuit,
De steden door de vlammen tracht te schenden ;
Hy bluscht het vier. hy dooft de krygstoorts uit.
Eneas zwerve als balling op de baaren ,
Van vaderlandt , van have en erf ontbloot.
Myn WILHEM heerfcht voor Godts vervolgte Schaaren.
Hy voedt en queekt den balling in zyn schoot.
Eneas minne , in Maroos Heldendichten ,
Lavinia , door Jupiters besluit ;
Om Latium aan 's Tybers boordt te stichten ,
En vechte in 't veldt met Turnus om de Bruidt :
Myn WILHEM huwt aan 't Pronkjuweel der Vrouwen ,
Door 't nootlot van den waaren Godt bepaalt,

* *

Om

O P D R A G T.

Om Jefus Kerk noch hooger op te bouwen ;
Hy ftrydt voor 't recht van 't volk, en zegepraalt.
Zo ftapt myn Heldt op Stuarts hooge troonen,
Met Jakobs Telg, zyn groote Gemaalin,
Verheerlykt met drie koninklyke kroonen,
Begroet van 't volk, den raadt, en 't hofgezin.
O Mantuaan, zo hoog door kunft verheven !
Gy hadt uw vlyt voor WILHEM aangewendt,
Had u de tydt vergunt met hem te leeven ;
En uw Trojaan waar heden onbekendt.
Ook was myn Heldt alleen voor u geboren,
Voor uwe pen, ô Roem van Helikon !
Nu heeft myn Nimf dat ruime veldt verkoren ;
Schoon fchaars gelaaft uit Pegaas Hengftebron.
Veel waage ik, door 't vermetel onderwinden
Van zulk een werk, een heldenftuk, zo zwaar.
Ik fteeke in zee, maar zal veel klippen vinden,
En strandt de kiel, myn Zangnimf loopt gevaar.
De Dichters ftaan alreê met my verlegen.
Ik wordt beklaagt van Hollands Hoofdtpoët ;

Zyn

O P D R A G T.

Zyn vriendschap wenscht my op den togt veel zegen,
Doch't minzaam hart vrees't schipbreuk, schroomt myn leet.
Maar neen, ik dwaal. wat droome ik van de baaren,
En 't zeilen met een zwakke kiel door 't zout?
Myn iever doet my dwaas ten hemel vaaren,
Met hem, dien eer de dagkoets wierdt betrouwt.
Maar vliegt myn Nimf omhoog, om laag te daalen,
Met Dedaals zoon, en voerman Faëton:
Al wordt haar oog gebliksemt door de straalen;
Geen nood: zy zengt haar vlerken aan de Zon.
Ik wordt genoopt, geprest, en vlieg dan heene.
Bespot my niet, ô Dichters in dien noodt;
Betreurt my, volgt de dochters van Klimene,
Die 's broeders val beweenden, en zyn doodt.
En gy, dien ik myn Heldenzangen wye,
VELDHUISEN, door beleefdheit wytvermaart,
De liefde van de Stichtsche burgerye
Wel dubbelt door verdienste en deugden waardt;
Ai laat uw gunst en heuschheit, my gebleken,
Den hoogmoedt van myn trotse Zangheldin,

O P D R A G T.

Haar onmagt , met haar feilen en gebreken
Verschoonen , uit een toegenegen zin.
En zo myn Nimf uw oor ooit kon behaagen ;
Het zy ze sloeg in 't veldt een oorlogstoon :
Of midden in 't gejuich den zegewagen
Geleidde van Godt Mavors grootsten Zoon :
Het zy ze treurde en mengde met haar traanen
De lykafsch van de Britsche Koningin :
Of vrolyk zong in HEEMSTEEES groene laanen ;
Daar Filomeel , weleer door Tereus min
Onteerdt , den hoon van 't schandelyk omhelzen ,
't Schoffeeren van den dwingelandt vergeet ;
Ja , queelende op de kruin der ryzende elzen ,
Voor vrolykheid verwisselt al haar leet :
Noch eens , kon ooit myn zang uw oor bekooren ,
VELDHUISEN , leg een wyl uw staatzorg af ,
Om heldendeugd en dapperheid te hooren ;
En volg met my Oranjes legerstaf.
De Dichtkunst kon myn zinnen lang vermaaken ,
Ontstak myn geest met heilig vier , myn Heer.

d'Aal-

O P D R A G T.

d'Aaloudheit nam die goddelyke zaaken
Ter harte, en schreef in dicht, met roem en eer:
Dat tuigen ons de Grieken en Latynen;
Daar Latium en 't wytberoemde Atheen
Dat helder licht zag uit zyn muuren schynen,
En klimmen naar de wolken van benêen.
Nu kan Euroope ook schrandre mannen queeken,
Zelf van Apol op Pindus top geteelt;
Die aan dat licht hun' vluggen geest ontfteeken;
Wier zuivre toon de ziel der Goden streelt.
En Neêrland heeft ook stof om hoog te draaven
Op Dichters, door hun zangen wytvermaardt;
Wier lof en eer zal blyven onbegraaven,
Zo lang de Zon haar stralen schiet op d'aard'.
Ik zie een rei geletterde Poëeten
Ten zangberg treên, naar 't heilig offerkoor;
Die voor 't altaar, als Febus Priesters, zweeten;
En, ben ik 't waardt, ik streeve op 't zelve spoor.
Ik volg van ver die kloeke Letterhelden,
(Schoon d'onmagt en myn kunstgebrek my smart)

O P D R A G T.

Die voor myn toon hun schelle snaaren stelden :

Ik eer die bloem der Dichtren in myn hart :

En u , myn Heer , dien , met uw welbehaagen ,

Myn Zangeres haar zangen op mag draagen.

Hoog Edele wel geboren Heer ,

*Uw Hoog Ed. geboorzaamste en
verpligste Dienaar*

L. ROTGANS.

Aan

Aan den Lezer.

*I*K hebbe my verftout de wondere daaden van dien grooten Koning, WILHEM DEN DERDEN, (fchoon deze hooge ftoffe de penne van een ervaren Dichter vereifcht) in Heldendicht te befchryven. Eenige Grieken en Latynen bedienden zich eertyts van verdichtfelen, om de Helden op 't krygstoneel te voeren. Maar ik hebbe deze waarachtige gefchiedeniffe, zo vol ongehoorde dapperheden, kloekmoedige herftellingen van Vryheidt en Godsdienft, en wonderbaare gevallen, die het geloof van den nakomeling in twyfel zullen ftellen, tot het voorwerp van myne bezigheden uitgekeurt.

De liefde tot dien wytberoemden Vorft, de hooge achting van zyne ongemeene hoedanigheden, en tedere zucht voor myn Vaderlandt, door zyne wapenen in de vorige jaaren vrygevochten, en het geweld van den Franschen Koning Lodewyk den XIV, ont-rukt, hebben my aangemoedigt. Voeg hier by de gedachteniffe van die nooitvolpreze Vorftin, MARIA DE TWEDE, wier zalige ziel zich in d'eewigdurende vreugde verlustigt; terwyl de gansche wae-reldt, in rou, haar lykafch met traanen befproeit.

Om nu deze ongemeene ftoffe niet op een gemeene wyze, en als een Rymkronyk, te verhandelen, hebbe ik, naar myn vermogen, de regelen van een Heldendicht gevolgt: daarom begint myn gezang niet met de geboorte van den Heldt, maar ik voere den verliefden Veldt-beer eerst naar de kuff van Engelandt, om Prinfes MARIA ten hu-welyk te verzoeken; daar de Teemsgodin, op 't prachtigft verfiert, den Vorft tracht te verwelkomen, maar vindt hem flaa-pende; en verhaalt ondertuffchen aan haaren Waterftoet de zeegevechten onder zyn beleit voorgevallen. Ook hebbe ik my van voorzeggingen, het Heldendicht eigen, bedient; zo wordt Neptunus van my spree-kende ingevoert, die den Vrede met Engelandt, de zeeftagen, tuf-fchen de Hollanders en de Franschen by Mefline, en de doot van
den

A A N D E N L E S E R.

den Admiraal de Ruiterspel. En om niet historischer wyze en vervolgens te gaan, worden in het tweede boek, na de huwlyksplegtigheden op het vorstelyke bruiloftsfeest, de gevallen van de voorige jaaren, de Heldendaaden van den Zegenpraalenden WILHEM, en zyn geboorte verhandelt.

Indien Krygsbeleit en Dapperheit myn Heldendicht luister byzetten, niet min heerlyk verтоont zich de Huwlyksliefde, de hoofstoffs van myn Heldendicht; een huwelyk, op de deugden gebout: een huwelyk, dat den waaren Godsdienst tegens 't geweld der vyanden verzekert. Nooit heeft de bruiloftstoorts der Ouden met groter glans gescheenen, dan deze, die alle newels van vervolgingen, zwaarigheden en elenden, den Belyderen van den Hervormden Godsdienst beschoren, opheldert.

Indien, o gunstige lezer, myne wapenklanken en krygstrompetten, op den rookenden Oceaan, of in 't midden van het bloedig oorlogsveldt gesteecken, uwe ooren verveelen: indien de bliksems der veldtkortouwen te sel in uwe oogen schitteren; zie de Vredeszon met heerlyker glans uit een zee van heldenbloet verryzen, en haare vruchtbaare straalen door gansch Nederlandt verspreijen. Zie de vier-toneelen, door de geslaakte steden van 't Vaderlandt, ontsteeken, en de vreugdevlammen de burgerlyke traanen, by gansche beeken onder 't juk van Vrankryk uitgestort, van de straaten opdroogen.

Verlustig u ook met de zoete toonen der liefde: zie den Heldt, die yder overwint, door de schoonheid, en deugden van Prinses MARIA veroverert. Gelei het Vorstelyk Paar naar den tempel, daar zelf de Godtsdienst het heilig offervier op 't echtaltaar ontsteekt.

Volg MARIA met uwe gedachten, daar zy den zegepralenden Heldt, na zoveel krygsgevaren uit den Veldtflag wederkeerende, te gemoet treedt, omhelst, ontwapent, en zyn kruin met een krans, van vredepalmen gevlochten, versiert. Verwonder u ook over d'edelmoeidigheid van deze onvergelykelyke Amazoone; die, al
zuch-

A A N D E N L E Z E R .

zuchtende , den dapperen Echtgenoot tot bescherminge van 't hervormde geloof aanmoedigt , den helm op 't hoofd zet , en 't barnas , met haare traanen bevochtigt , aan de leden gespt.

Laat de vroomheid , en Godvruchtigheid van dit Koninklyke Paar u leeren , het zelve spoor te volgen , en nacht en dag voor Godts Heiligdom te waaken. MARIA slaafde in haar leven , met de kroon op 't hoofd , voor de vryheid van Godts kerk. Vorst WILHEM vergezelschapte haar ; en volhardt noch dagelyks in die Godsdienstige bezigheden. Wat kan u meer opwekken , als het voorbeeldt van deze groote Personaadjen ? maar ik laate deze pligt van vermaaningden Leeraaren aanbevolen ; en spoede my om in weinge woorden u myn oogmerk te verklaaren.

Ik hebbe het leven van dien Grootmagtigsten Vorst , voor zo veel d'omstandigheden my bewust zyn , in dit eerste deel tot de kroninge toe beschreven. Nu is myn voornemen in een tweede deel , onder Godts zegen , de banieren van den Koninklyken Veldtheer te volgen ; en myne oorlogstoonen met den Vrede , die alrede met een vriendelyk gelaat Europe toelacht , te besluiten. Neem genoeg ; en vaar wel.

***

I N

I N
G V L I E L M E I D A

Nobilissimi Viri

D. L U C Æ R O T G A N S.

Emporis ingrati domitrix ROTGANSIA Clio
Æternum nitido pectine pangit epos.
Ferte, Dæ, violas, & lilia ferte, Sorores:
Accendit Clarium spiritus iste nemus.
Qualis in herois exurgit Musa cothurnis!
Quantus in attonita pectoris arce sonor!
Terra vale. Mens alta novo subvecta volatu
Lucida Pegasea tendit ad astra via.
Et major vulgi invidia, sæclique veneno,
Purpureo rapidum lumine signat iter.
Ringere, Livor iners, linguæque tonitrua doctæ
Despice: gannitus despicit illa tuos.
Fulminibus nimirum opus est, ac voce Deorum,
Fortia cui magni Principis arma labor.

JANUS BROUKHUSIUS.

Ad

Ad Virum Nobilissimum & Terfissimum,
LUCAM ROTGANS,
Cum aeterni operis carmine heroico Belgica Ejus Musa
GULIELMUM III.
BRITANNICUM, PRINCIPEM OPTIMUM celebraret.

ROTGANSI Vatum Princeps, quos Belgica Clio
Aeternis meritos vexit ad astra modis:
Qui primus patrium ad Vechtam deducere Musas
Ausus, & herosæ condere vocis epos:
Quam bene purpureis tua stat subnixæ cothurnis
Clio, & regificis intonat arma sonis!
Hic stupeo REGIS GULIELMI maximæ gesta,
Bella tot, & forti parta tropæa manu:
Ut veniat, videat, vincat; reddatque saluti
Regna, Urbes, Populos, Fœdera, Jura, Sacra.
Ut Bovinda Illi submisso flumine ripas,
Ac Themelis pronas gurgite præstet aquas:
Utque tot auspiciis per plurima gesta secundis
Fœdifragas Galli conterat acer opes.
Hic comes it Magno REGI Prudentia, Virtus,
Et sancta constans cum Pietate Fides.
AURIACUM legimus mansurum in secula Nomen,
Heroas veteres, Semideumque Genus:
Fulget inexstinctum sidus REGINA MARIA,
Cui pietate parem Sæcula nulla dabunt.
Has verax laudes DIVÆ, REGIque merenti,
Aeternis cantas Arma Virumque modis.
Augusta, fateor; Tibi dextra Phœbus Apollo,
ROTGANSI, Aonias ipse ministrat aquas:

*** 2

Quin

Quin etiam Musis lucum addit Regia Virtus,
 Ut decus a gemma bacca nitente capit.
 Nec Tibi nugatrix mendacis fabula sæcli,
 Ilias aut Dido nec repetenda fuit.
 Candida Simplicitas veri Tua Carmina sacrat,
 Carmina, quæ quondam Dique Deæque canent.
 Hæc tamen ut vere cantes, tersissime Vatum,
 ROTGANSI, Musæ dulce decus Patriæ:
 Lector utroque Tuos laudet vel pollice versus,
 Mistaque purpureis aurea mala rosis:
 Pace Tua dicam, GULIELMI carmina dextræ
 Æmula fulmineæ nulla Thalia canet.
 Ille decus Regum est, quo nil augustius uno
 Vel fuit, aut olim, qua patet Orbis, erit.
 Non possunt claro lucem addere lumina Phœbo,
 Maxima nec versu crescere Fama potest.
 Hæc Magni laus est GULIELMI maxima, quod cum
 Carmina Eum celebrent plurima, nulla satis.
 Rite tamen cantas, ROTGANSI candide, REGEM;
 Sola decet Musas Purpura sacra Tuas.
 Pro jure & meritis REX Regum maximus Ille est,
 Dignus ab æterna posteritate cani:
 Belgarum merito Vatum Tu maximus audis,
 Dignus ab æterna Posteritate legi.

Honori & Meritis Nobilissimi
 Auctoris faciebat

HENR. CHR. DE HENNIN,
 D. & in Elect. Athenæo, quod
 Duisburgi Cliviorum floret,
 Artium salubrium & Humanior.
 Prof. Publ.

In Nobilissimi Poëta

LUCA ROTGANSII
GULIELMUM III.

Carmini heroico expressum.

Elgica se dudum magno jactabat Alumno,
Lætaque erat tantum se genuisse Ducem.
Pellæum Juvenem quid, mendax Græcia, dixit,
Roma quid invicti Cæsaris arma crepas?
Inclytus Auriaco prognatus sanguine Princeps
Verior est Batavi gloria lausque foli.

Hic unus veterum Regum monumenta Ducumque
Vincit, & hos ipsos post sua terga videt:
Assensere omnes; & toti, qua patet, orbi
Belgica tam claro visa beata Duce.
Unica res deerat; Vates, qui Principis acta
Conderet, in magnos sufficeretque sonos.
Qui pede Mæonio Mavortia facta referret,
Virgiliique modis grande moveret epos.
Sensit, & erubuit; digno præcone quod orba,
Qui caneret tanti Principis arma, foret.
Et mihi materiem cum det GULIELMUS opinam,
Non deerit Patriæ laus, ait, ista meæ.

*** 3

Sed

Sed neque de medio (nam nulla hinc gloria) vates,

Qui caneret tenui carmine bella, placet.

Lassaret rerum communes turba Poëtas,

Frangeret infirmas sarcina tanta manus.

ROTGANSI Clio (nam sufficit illa labori)

Principis indomiti fortia gesta canat.

Illi Pegasides sublimia carmina dictant,

Auratumque dedit flavus Apollo lyram.

Jamque opus aggreditur magni ROTGANSIUS oris,

Nec premit impositum nobile pectus onus.

Belgica tolle caput; gemino præsignis honore,

Auriaci cunis nobilitata Ducis.

Nec minus ingenio sublimis clara Poëtæ

Belgica fidereum tolle, superba, caput.

PETRUS BURMANNUS.

OP

O P
K O N I N G
WILLEM DEN DERDEN,
IN NEDERDUITSCH HELDENDICHT VERTOONT
DOOR DEN HEER
L U K A S R O T G A N S.

Eximix laudis succensus amore.

*At bore ik? ROTGANS geest , van hoger drift nu
zwanger ,*

*Beloofst eerlang ons in hoogdravend heldendicht
Een groter werkstuk , dan de grootste heldenzanger
Voor Neêrduitse oren zong , of ergens bragt in
't licht.*

*De derde WILLEM uit den huize van Oranje ,
Die 't Neêrlantsch Staatschip redde in onwêer , nooit zo zwaar ,
De derde van dien naam ten ryxtroon van Britanje
Gestegen , om al 't ryk te bergen in gevaar ;
Dat wonder van onze eew , die spiegel aller vorsten ,
Videler van veel gunst der hemelsche oppermagt ,
Bedwinger van geweld , ten afgront uitgeborsten ,
Beschermer van wat Godt en 't menschdom dierbaarst acht ;
Hersteller van Euroop , der helden schoonste voorbeelt ,
Der volken vryburg , by de Kzaarsche majesteit
Bezoek en verre reizē uit Moskou waardt geoordeelt ;
Is d' eerstof , daar zyn brein zo ruim en breet in weit.*

Wat

Wat raat? wie staat met u, ó ROTGANS, niet beladen?
 Met volle zeilen steekt uw schip af van de ree.
 Is 't hier niet al te zwak? en kruistge wel beraden,
 Voor klip noch bank beducht, dees grondeloze zee?
 Wat kragt is tegens zulk een kunstwerk opgewassen?
 Dit zou de schoudren van een Maro, of Homeer
 Alleen, of beide, in een gesmolten, naulyx passen;
 Al kroont d'aaloutheit hen met meer dan menschlyke eer.
 Achilles wrok mag op veel moort en neerlaag roemen,
 Ulysses dwaaltogt, en Eneas heldenwerk
 Te lande en ook ter zee: 't is by geen' helt te noemen,
 Die Christus ryk bevryt, verlosser van zyn kerk.
 Wie durft zyn snaren op zo hoog een' zangtoon zetten?
 Zie, ROTGANS, zie wel toe. De nooit vermoeide Faam,
 Die vlugge postbodin der werelt, mag trompetten:
 Zy blaast met al haar magt, bazuint zich uit den aâm.
 Verschrikt de val u niet van hem, die toom en teugels
 Der goude zonnekoets durft menen zonder schroom,
 Noch Ikarus, daar hy de zon met wasse vleugels
 Te na komt, en zyn ramp vernoemt den zouten stroom?
 Hoe? raze ik, van den geest der poëzy bezeten,
 Die dichters buiten 't spoor, als redenloos, vervoert?
 Of drome ik op Parnas, den dichtberg der poëten,
 Door ydle wreze en zorg in mynen droom beroert?
 Broekhuizens, Burmans, en Hennynen, brave renners
 In 't renperk van Apol, verlichten, stellen my
 Gerust, met Monens, en met Branden, kloeke kenners,
 Grootmeesters in de kunst der eedle poëzy.
 Zy moedigen uw geest, ó ROTGANS, die zo vierig
 Ten zangberg opstreeft, van dien arbeit nimmer moe:
 Uw lofzucht lovenze, al met ere ook zelfs eergierig,
 En juichen u om stryt, ó heldendichter, toe.
 Vaar voort dan, vaar dus voort; en laat u niet verdrieten
 In zulk een eerperk, als Romein noch Griek ooit zag,

Daar

Daar elk te kort schiet , naar zo schoon een wit te schieten.
 Breng groten WILLEM , zelf dus groter , aan den dag.
 Styg uit de laagte om hoog door scherpe en steile rotfen.
 Zo baant Amilkars zoon door d' Alpen zich een baan.
 Ikaar en Faëton , die zon en hemel trotsen ,
 Ontbreekt al heel geen prys , terwylze iet groots bestaan.
 Al wacht hier Neêrlant gansch volkomen geen gelykheit
 Van zang en zangstof , elk verheft uw eel vernuft ,
 Dat in zo ryk een stof , met onuitputbre rykheit
 Van kunst en vonden , nooit verlegen staat , noch suft.
 'k Zie u ten dichter van den grootsten vorst geheiligt
 Door Klios milde gunst ; een dichtspoor u betreên ,
 Op WILLEMS heldenspoor , voor u alleen geveiligt ,
 Daar 't niemant anders waagt , of na u , of voorheen.
 Gy leeft , waar WILLEM leeft en zweeft op alle tongen ,
 Onsterfelyk met uw' naam : gy blinkt met 's konings glans :
 Uw lof wort met zyn' lof op Helikon gezongen.
 Hem eert Minerve en Mars , u Febus met zyn' krans.

J. VOLLENHOVE.

* * * *

Aan

Aan den Heer
LUCAS ROTGANS,

op zyn Nederduitsch Heldendicht,

WILHEM DEN DERDEN.

Bleefde ROTGANS, die 't Aartsbischoflyke Sticht
Verheerlykt met de bloem der duitsche poëzye,
Wanneer uw vluggeest, bestraalt van hemelsch licht,
Te speelen vaert, en 't hantgeklap der burgerye
Door heldenzangen wekt, ik volg uw Kallioop,
Die, over zee, vol moets, met 's Prinssen vloot getogen,
Den grooten WILHEM, gansch Europes steun en hoop,
Ter rykstedde invoert door ontelbre zegeboogen.
Britanje, een werelt op zich zelf, door Oceaan
En ruime stranden van al 't Christenryk gescheiden,
Schreide, als een krygsslavin, den hoogen hemel aen,
En scheen een' heilant uit den hemel te verbeiden.
Die daegde ook op, toen zy, aen d'Albionsche rots
Met boei en ketens om den blanken arm geklonken,
Een' draek ten doelwit stond, die, Roomsch of bastert Gotsch
Van afkomst, rook en vlam en gloet van felle vonken
Ter snuite uitwaessende, uit zyne golven vaert
Met spitse hoornen, of de zee by gansche stroomen
Ter keele uitbraakt, en met den scherpen slingerstaert
De baren geesselt om dees treurige op te koomen.
Dit staet 's lants Perseus niet (of heet hy Herkules?)
Te lyden: van den noot, den hoogsten noot gedaghvaerd

Redt

Redt hy, gezetelt op zyn zeepaert, de Prinſſes,
 En taiftert reis op reis met zyn onquetsbaar flagzwaert
 Het ondier op de huid, vol plaeten, dat het kraek',
 En, uit de barning hem met gloeiende oogeblikken
 Aenſpuwend, bloet en gal en ingewanden brack'.
 De Britſche Andromeda, dus vry van dootlyk ſchrikken,
 En van haere yzre boei ontkluiftert, eert den helt
 Op vrye voeten, en gezint zyn deugt te loonen,
 Een deugt, naer heur verdienſte op geenen prys geſtelt,
 Biedt hem heur' haerbant aen en 't recht van twee paer kroonen.
 Uw zangeres geleidt 's ryks heilant, toegejuicht
 En bly gewellekoomt van duizent duizent mronden,
 Waer hy, den Godt gelyk, voor wien zich Ooſtlant buigt,
 Verſchynt in 't vrye ryk, naer 't zegevierend Londen.
 De ryksraet, meeſter, toen gekroonde dwinglandy
 Haer hof ter middernacht had met een ſtänk verlaeten,
 Kroont op Weſtmunſters koormet WILHEM zyn MARY;
 Zyne Aertsvorſtin, den bant van Britſche en Duitsche Staeten,
 't Schenkaedje en onderpant des hemels, hem van Godt
 Geſchonken, op 't gejuich van Londens burgerye,
 Toen Neérlants Herkules de wicken had geknot,
 Den haviksklaeu gekort van Vrankryks ſtaetharpye;
 En, van den oorlogſlaſt te torſſen half vermoeit,
 In d' eerſt ontloke beemt van leliën en roozen,
 Die op MARYES wang, vol dau, vol geuren, bloeit
 En blooft, zyn' arbeit met genoegē quam verpoozen.
 Maer och! wat is de vreugt van 't menſchdom kort en klein:
 Wat heeft de luifter der onſterffelyke vonken,
 Die uit twee oogen al den aardkloot over ſcheen.
 Met licht en leven, och! te haeffigh uitgeblonken!
 Gy ſterft, MARY, of leeft onendig door de doot;
 En 't hof zit ſtom, of ſmelt in ongeveinsde traenen,
 Terwyl uw Vorſt, des doots grimmaſſen ſtaag te groot,
 Waer zy met vier en ſtael door dichte ruitervaenen

En regementen spookt, bezwimt op 't ledekant.
 Nu ziet ook Londen met zyn volgepropte straeten
 Uit andere oogen, dan, toen zy, door WILHEMS brant
 In vlam gestoken, en in blyfchap uitgelaeten,
 Met Karel, Karels zoon, de jeugdige erfvorstin
 Der Britsche fluierkroone, op 't spoor der Godsvrucht leidden.
 Naer 't kuifche bruitsbed, dat de deugden, eens van zin,
 Den trougenooten in de ruime hofzael spreidden.
 Uw dappre dichtheldin, ô ROTGANS, die de streek
 Der Mantuaensche zwaen geleeraert is te houden
 In haer verheve vlucht, die nergens ooit bezweek,
 Geleidt ons door den helt, den Aertshelt, dien d' aelouden,
 Waer hun het zaligh lot van onzen tyt te beurt
 Gevallen, kranften met onsterflyke laurieren,
 Van zyne wieg, die vroeg in vorstlyk lamper treurt.
 Gy meldt ons WILHEMS jeugt, en staetstaf, en banieren
 En kruisftaenderden, die, voor 't Keulsche keurhof Bon
 Na Naerdens winft geplant, of uit zyn toentraffen
 Afwaeiende, den ren van Luidwyks oorlogszon
 Dwarsboomden en haer licht verduisterden en glanssen.
 Gy voert den veltheer, die 't gewelt ten lande uit preft
 (Terwyl hy, ver van huis, met zyne benden tovert)
 En zonder slag of stoot al 't overheert gewest
 Met steen en vestingen op eenen sprong veroverd,
 In 't bloedigh oorlogsveld van 't Henegousch Senef,
 Dat met Kondé getuigt, hoe hy zy opgewassen,
 (Gunt d' Almagt dat dit hoeft nooit loot noch kogel treff')
 Om slag op slag Bourbon met kracht t' ontharrenassen.
 Gy zingt ons, hoe de Graef, het rykste plondernest
 Van omgekocht geschut, den vyant zy ontwongen,
 Hoe by d'aeloude Abdy en Bergens hooge vest
 De Lutfenburger van Oranje braef besprongen.
 Hier deift nu d' overmoet, die dertel aen den disch
 Den Helt beschimppte; hier verstuift, hoe juist geregelt,

Hoe

Hoe dapper, 's vyants maght in ruigte en wildernis,
 En laet het vréverbont met heldenbloet bezegelt.
 Vaer voort, o ROTGANS; voer met uwen heldentrant
 Den tweeden Konstantyn, den Britschen Alexander,
 Gestreelt van weêr en wint naer d' Iersche zeekust; plant
 Op d' oevers van de Boine Oranjes leeuweflander,
 En triomfeer met hem, van edel stof begruift,
 Die, naer zyn grootvaers wys, de stroomen door durft waeden,
 Den vyant stort op 't lyf en afmaekt voor de vuist,
 En kroon hem te Dublin met groenende eikebladen.
 Verzel zyn rykstriomf met uwen Stichtschen Graef,
 Met Lymeryk, het hoofd der Iersche nachtgedrochten,
 Door Godarts kling en tong, in ieder even braef,
 Tot WILHEMS hulde en trou manhaftigh afgevochten.
 Ook zinge uw Kallioop, hoe Namens blaeu arduin
 Als wasch smelt' voor zyn vier en kogels en kortouwen;
 Hoe d' onherwinbre rots met neêrgeboge kruin
 't Verwaten poortschrift stae wilvaerdigh uit te houwen.
 Zy zinge, hoe de helt, van 't gruwzaem vloekgespan
 Geveiligt door Godt zelf en d' englelyfwachtbende,
 Den kryg zyne afscheit geeve in Christenryk, en van
 Verwoede menschenmoort maeke een gezegent ende,
 En gun' twee werelden te schryven in haer rust:
 Door WILHEMS arm herbloeit de heileeu van August.

A. MOONEN.

O P

WILLEM DEN DERDEN,

Koning van Groot Britanje, Vrankryk
en Yrlandt, Beschermmer des Geloofs,

enz.

In Heldendicht beschreven door den HEERE

L U K A S R O T G A N S.

— *Famam qui terminat aëtris.*

R

*Is nu vry hooger, dan uw Domkerk met haar tooren,
O Vitrecht! op den lof van uwen ingebooren,
Uw Zoon, Apolloos Zoon, die door zyn Neêrduitfck
dicht
Uw Stadt en Statenhof onendig heeft verplicht.
Hoe bleef haar aandagt vaak als opgetogen hangen
Aan zyn beroemde Lier- zyn Zege- en Herders-zangen!
't Zy by de dapperheit geleidt in 't oorlogsvelt,
Of op het lantvermaak zyn zachte snaaren stelt,
Of helpt de Ryksvorstin bedrukt naar 't graf geleien,
Een halve weerelt met haar volken aan het fchreien,
Niet uitgelaaten wilt als 't ongestuimig ryk
Van zo veel dichters, maar zich zelven steeds gelyk;*

Zoo

Zoo vloeiende als de gladgekemde Vechterstroomen
 Daar in hun kristallyn zich spiegelen de boomen.
 Men ziet dan endlyk noch zyn uitgewrochte werk
 De driefte onwetenheid en booze nyd te sterk.
 Nu zweeft de Stichtfche Zwaan, best aan zyn wiek te kennen,
 Veel hooger dan voorheen op zyn vergulde pennen:
 Hy zuivert, daar hy met zyn vlerken klapt, de lucht;
 En naakt de zon zelf als een arent in zyn vlucht.
 De wakkre dichter is ter goeder uur geboren,
 Die zynen toon, op u gestelt, alom laat hooren
 O Grootte WILLEM! die alle eeuwen door, uw naam
 Verspreidde, en stof' verschafte aan d'onverzaadbre Faam.
 Zyn edle zang zal uw bedryf en leven melden,
 Veeren als 't juweel van oude en nieuwe helden.
 't Zy by in eene beemt van deugden weiden gaat,
 Of uwe strydtbre kruin met lauren overlaadt.
 Zyn zangheldin volgt zelfs in Yrlant uw banieren,
 Terwyl uw vyant vlucht langs 't velt van zyn papieren,
 Van schrik benepen: daar in 't heeste van dien gloet
 De BOYNE zelf zich ziet bepurpert met uw bloet;
 En gy in 't open velt den tegenstrever dagvaart,
 Die ziddrend wegdruipt op het zwaaien van uw slagzwaart.
 Gy koost dan deeze stof zoo waardig voor uw dicht,
 O ROTGANS! om uw licht t'ontsteken aan dat licht,
 En vielt met lust aan 't werk, om 's Konings krygsbedryven
 Door uwe Fenixveer in louter gout te schryven;
 Den Helt naar 't leven, ruim zoo duurzaam als in prent,
 Net af te schilderen op eeuwig perkement.
 Dit hoofstwerk tart den nydt en 't roesten van de jaaren:
 Al wat uw geest en vlyt van langer handt kon gaaren,
 Uw keurig out en nieu, een onwaardeerbare schat,
 Ontdekt zich ylinks in het opslaan van uw bladt.
 Een ander oordeel vry, dit raakt kunstkenner's nader.
 Hier vloeit een bron, hier springt een onuitputbare ader.

*Ik Verneem het puikstuk hier van Neêrlants Poëzy.
 Een ander lyme aan een veel hondert regels vry ;
 Als was'er zelf een prys op Helikon te winnen
 Ten koste van den naam der Helden en Heldinnen ,
 Gebyk hier af , helaas ! getuigen kan de tydt ;
 Uw werk blyft duurzaam werk en d'eeuwigheit gewydt.
 't Is waar , veel waagt gy , die in zee u durft begeven ,
 In zulk een zee , daar gy zoo groot een Konings leven
 Als een Arion op uw zuivre snaren speelt ,
 Op welke klank de vis zich roert , de vogel queelt ;
 Maar , kon men ergens den bequamen dichter vinden ,
 Gy waart alleen het die 't u zelf most onderwinden.
 Wy zien hierop , hoe fel een Scyll' van afgunst bernt ,
 Eerlang uw harp om hoog ophangen in 't gesternt ;
 Terwyl uw glori by den Naneef wort voldongen ,
 Die d' Agrippynsche Zwaan zoo groots hebt nagezongen ,
 Dat elk by zulk een stof ook roemt de taal en styl.
 Zoo leeft ENEAS door de puikschacht van VIRGYL.*

JOANNES BRAND.

Aan

Aan den Heere
LUKAS ROTGANS;
wanneer zyn Ed. het Leven van
WILHEM DEN DERDEN.

In Heldendicht uitgaf.

NU zwigte elk een die tragt op maat in 't Duitfchryven,
Hier ziet gy een Tafreel van WILLEMS krygsbedryven.
O Dichters, roemd met my dit weêrgalooze werk!
Doorziet, doorleefd het vry. Geen tyd noch nyd zoo fterk
Zal ooit dit Proefftuk van de Dichtkunft kunnen fchaaden.
De Dichter leefd hier door, als WILLEM door zyn' daaden.
Zyn roem zal eeuwig zyn in Neederland bekend;
Zo lang Latonaas Zoon zyn gouden wagen mend,
En rondom 't Aardryk deed zyn vlugge paarden rennen,
Zo word des Dichters Lof verbreid door Fenixpennen.

Geen wonder dat hy lang beroemd was door de Faam:
Want wie is tot zo groot een vorftlyk werk bekwaam?
Mogt Maroos pen alleen Enéas togt verhaalen,
En moest Apéls penfeel Vorft Alexander maalen.
Gewis 't komt ROTGANS toe te zingen WILLEMS da.
Mids wy Hem eeren als den Duitfen Mantuaan.

O ROTGANS, 'k ben verrukt door uwe Heldenzangen.
Uw' Vechtnimf houd myn' ziel en ooren als gevangen.
Vaar voort met d'iever, die vol luifter in U blaakt.
Uw Dichttafreel, zo fchoon, zo heerlyk, zo volmaakt
En keurlyk gefchakeerd, doet heel de waereld blyken,
Dat Neêrlands Dichtrenrei voor U de vlag moet ftryken.
De Dichters zyn verplicht te roemen neevens my,
Eerbiedig eindeloos uw Heldenpoëzy.

S. VANDER HEIDEN.

*****

Op

Op het Leven
V A N
WILLEM DEN DERDEN,
In Heldendicht beschreven door den
H E E R
L U K A S R O T G A N S.

H Et Britsche Ryksgebied, van Thetis zoute baaren
Rondom bespoelt, gekust, en dat het Godendom
Van Nereus woeste ryk de kroon zette op de baaren,
Waar door zyn heerlykheid tot aan de starren klom;
Is menigwerf geschokt door felle burgerkrygen,
Waar door het, half ontzielt, most naar zyn adem hygen.

Wat heeft dat Ryk niet tot een moordtooneel verstrekt
Van doller woede, daar de felle Roofharpyen
Haar rolle op speelden! Hoe is niet de grond bekleet
Met Vorstenbloed, door wraak, geplengt aan alle zyen
Van mytelingen, dien de rykskroon stak in 't oog,
Waar op hun moorders hart zyn giftig zwadder spoog!

Maar zoo het Koningdom ten doel stont van verraders,
Die, ver van hunnen plicht, der Vorsten hoog gezag
Vertraden; en van 't ryk de zenuwen en aders
Afsneden: hoe wierd ook niet vaak de heldre dag
Der Britten, door een drom heerschzuchtige aartstyrannen,
Ontschapen in een nacht, en uit het ryk verbannen!

*De Roomſche Heuvelſtadt , van 't Prieſterſchap beheert ,
Die d'armen haars gebieds in alle heerſchappyen
Der waereld ſlaat , en 't al door vuur en ſtaal verteert
Wat niet van haaren wenk afhangt , noch zich wil vlyen
Slaafs onder haar gezag en oppermogentheit ;
Heeft dikwyls 't Ryks verderf en ondergang bereidt.*

*Hoe heugblyk mag dan 't Ryk d' ontrolde zegevaanen
Nu ſteeken op de ſpits van kerk- en torentrans !
Naardien d' Oranjezon zyn troon en onderdaanen
Zoo lieffelyk beſtraalt met haaren gouden glans ;
Dat WILHEM HENDRIKS arm 't geſlaakt heeft uit de banden ,
Toen zyne jongſte dag , en doodsnood ſcheen voorhanden.*

*Dit is de dappre Vorſt , die , met zyne oorlogsmagt ,
By 't guure winterty durft bruiſchen door de baaren
Van vader Oceaan ; en al 't gevaar veracht ,
Om 't Brittenlandſche ryk , als Schermbeer , te bewaaren ,
Voor wettenſchennis en verbaate dwinglandy ;
Opdat hy eeuwiglyk het ryk ten Heiland zy.*

*Praal dan , o Engeland , met recht op zulk een Koning ,
Die zich in 't harnas ſtak , om uwen veegen Staat
Te redden. wat gy hem kond ſchenken tot belooning
Weegt geensins op 't gewigt van zulk een heldendaad :
Wil dan omtrent den Vorſt getrouw en dankbaar blyven ,
En met uw goed en bloet zyn Koningszetel ſtyven.*

*Hy is die Held , die Prins , uit Keizersbloet geteelt ,
Wiens dapperheit en deugd klinkt door de bruine wolken ;
Die door geen pen volmaakt kan worden uitgebeeldt.
De Groote WILHEM , 't heil , de vreugd van zoo veel volken ,
Wiens naam eeuwe in eeuwe uit alom zal zyn geëert ,
By elk die vorſtendeugd en groot bedryf waardeert.*

***** 2

Wien

*Wien nu ontsteekt de lust, om WILHEMS heldenleven,
In zuiver Nederduitsch, op wakkren heldentrant
Te zien? Hy lees dit werk, zoo meesterlyk geschreven,
Door ROTGANS heldenveër, als of 't Apelles hand
Naar 't leven had gemaakt. dat niet behoeft te zwigten
Voor Maroos en Homeers doorluchte heldendichten.*

*O Dichter van het Sticht! ô groote Apolloos Zoon!
Den Parnas toegewydt, en van de Zanggodinnen
Zoo hoog geacht, bemint, om uw volmaakten toon:
Kon Orpheus d'aandacht, door zyn zang en snaartuig, winnen
Van 't woudgedierte; uw zang wekt rotz en marmersteen,
En blaast hem 't leven in die half verstorven schein.*

*Hoe wonderlyk schakeert gy uwe Heldenzangen!
Hoe wel past elks verhaal op d'uitgekipte zaak,
En in des spreekers mond! hoe weet gy 't hart te vangen,
Door zoo verscheide stoff, zoo nut, zoo vol vermaak!
't Werk is zich zelf gelyk, of 't klinkt op oorlogsgalmen,
Dan of de Liefde prykt met haare zegepalmen.*

*Doet gy de Zeenimf aan haar watermaagdenstoet
Verbaalen, hoe het pronk van Hollandsch Admiraalen,
De dappre Michaël, verft Thetis schoot door 't bloet
Zyns vyands; en zyn arm de zege kon behaalen,
Op Fransche en Britsche vloot: wie schrikt niet voor 't gevecht?
Maar wie die d'eerkrans niet om 's Dichters haaren vlecht?*

*Daar schokt de waereld uit haare assen, door het donderen
Van 't zwoegere metaal, zoo vreeslyk door zyn kracht.
De hemel kraakt. de kolk des afgronds gaapt van onderen,
En toond den vlooteling hoe 't zoute graf hem wacht.
O ROTGANS, gy voert ons met Neerlandisch waterhelden
In 't beetste van den slag op Nereus pekelvelden!*

Maar

Maar als gy, moè van kryg, de minnewimpel steekt
Op 's Vorsten steng, en doet uw zangnimf hem geleiden
Door 't zout, naar Karels hof: hoe ziet men daar gequeekt
De zuivre kuische min, van tochten afgescheiden,
In WILLEMS hart! hoe teér streelt dan uw heldendicht
Het oor! 't oog spiegelt zich in 't aangenaam gezicht.

Doet ge ons de huwlykspraal en 't bruiloftsfeest beschouwen
Des Vorsten; wat is hier al Koninglyke pracht!
Hoe ryst uw heldentoon by 't Vorstelyke trouwen!
Wy voelen ons met U in Witbals zaal gebragt:
Wy zien Prins WILLEM en MARIA in den tempel,
Daar 't blyde heilgeschal klinkt over trans en drempel.

Maar als gy, in den nacht van 's Vorsten Bruiloftsmaal,
Den braaven Bening doet den droeven staat vermelden
Van Nederland: wie schrikt, wie yst niet voor 't verhaal?
Hoe gilt de naare kreet noch over stroom en velden!
Wiens oog herschept gy in geen brakken traanenvloed,
Daar 't droevig tafereel noch rookt van 't lauwe bloet!

Als gy dan WILHEM weèr met zyne veldbanieren
Vertoont, daar hy een vest of sterke stad bespringt;
Of daar zyn heldenvuist behaalt de krygslaurieren,
Als hy op 't brieschend ros door 's vyands benden dringt;
Wat slaat uw Zangnimf dan geen hooge Mavorstoonen,
En sierd des Vorsten kruin met groene zeegekroonen!

Wanneer uw Klio, na d'orkaanen, 't zonnelycht
Van vrede voor ons oog zoo gloeiende op doet daagen;
Hoe vleit die zuivre glans, door 't luisterryk gezicht
Ons oog, thans vrygemaakt van oorlogsgloet en plaagen!
Hoe schel, hoe lieffelyk klinkt uwe vreebazuin
Door alle kreitzen van den Nederlandschen tuin!

***** 3

Maar

Maar als ge uw' toon verheft, sieraad van Neêrlands Dichters,
Daar gy den grooten Vorst ten hoogen rykstroon voert;
Dan weidt gy in den lof van Brittens vryheidsstichters,
En geesselt hem, die 't ryk in handen had gesnoert.
Hoe klinkt Prins WILHEMS lof tot 's hemels hoogste boogen,
Als wy hem door uw' zang zien op den throon verhoogen!

O ROTGANS, Utrechts pronk, door hoogbegaaft verstand!
Wierd heldt Achill geacht van Koningk Alexander
Gelukkig, dat Homeer met zyne vlugge hand
Beschreven had den roem van zynen zegestander,
En leven: 't haart gewis ook in des Koningks oog
Genoegen, dat gy hem voert aan den starrenboog.

Dat dan de Hemel u, ó Dichter, spaare in 't leven,
En gy, langs 't eigen spoor, 't bedryf van Brittens Vorst,
Des Grooten Koningks, ook aan Nederland moogt geeven,
Daar zyne heldenarm den zwaaren rykslast torst:
Terwyl zyn eerbazuin klinkt boven lucht en wolken,
En by den ryksstaf zwaait begrimt van d'afgrondskolken.

Maar nu Europe weêr, door 't oorlog afgestreên,
Den glans der Vredeson op zyne kim ziet straalen,
Moogt gy fluks anderwerf op 't groote schouwburg treên,
En door uw zwaaneveêr den heldenlof afmaalen
Der Britsche Majesteit, van daar hy stigt ten troon;
Tot daar ge uw rol besluit met Ryswyks Vreedetoon.

F. H A L M A.

KLINK-

K L I N K D I C H T ,

Op het Leven van

W I L L E M D E N D E R D E N ,

In HELDENDICHT beschreven door den Heere

L U K A S R O T G A N S .

Ie sal een kroon voor 't hoofd des Groten WILLEMS
vlechten ,

Een Kroon , die waardig is het brein van fulk een Vorst ;

Die , swoegende , al de sorg van gansch EUROPE torst ,
Om haar verwoesten stant uit puin wêer op te rechten :

't Zy met de Twist door 't staal heldhaftig te beslechten ,

Die overal haar grond met edel bloed bemorst ;

Of liever door de Vree , waar naar sy hygt en dorst ,

De breuk , schier hopeloos , weer dicht aan een te hechten ?

't Is Neêrland , dat hem 't eerst ontfing in synen schoot ,

En 't Britse Ryk , door hem verwekt als van de dood ,

Gepaart met al den stoet der trouwe Bondgenoten :

Dees schaffen , elk om stryd , het flonkrend kroonsieraad ,

Wiens glans , den tyd ten duur , hier snel en tintiend staat ;

Wyl 't ROTGANS in dit werk heeft als in gout besloten .

D. SMOUT.

V E R -

VERKLARING

Van de PRINT voor 't I BOEK.

PRINS WILHEM HENRIK geeft, als bruidegom, zyn handt
Aan Britlandts Ryksprinses, MARIA, d'eer der vrouwen.
De Godsvrucht ziet om hoog, om 's hemels troon t' aanschouwen,
Voor 't heilig offervier dat op Godts altaar brandt.
Kloekmoedigheid, bekleedt met prachtige sieraaden,
Met star en scepter, strekt een lyfwacht aan den Heldt.
De Zuiverheit, zo kuisch gelyk haar duif, verzelt
De schoone bruidt, en pronkt met zedige gewaaden.
's Lands Algemeene Vreugdt word door een vrou verbeeldt:
Zy heeft een bloemkrans en een scheepsroer in haar handen,
Een kroon op 't hoofdt, en juicht om 't heil van zee en landen.
De * Ryksbeschermgodt draagt de vrucht die 't aartryk teelt,
Door Overvloedt gestört in Achelöus boren:
Hy heeft een offerschaal in zyne vuist gelaân.
De blyde Hymen ziet de plechtigheden aan.
Godts Alvoorzienigheid kan hier 't gezigt bekooren:
De zon versiert haar borst; een oog blinkt op haar staf;
Zy wylt op 't vorstlyk Paar, en slaat haare oogen neder:
Zy preest de Luchtbodin van boven op haar veder:
Die daalt, op 't hoog bevel, van haaren wolktroon af.
Hier ziet men aan den disch het vrolyk troufeest vieren,
Terwyl de Deugden, in 't verschiet, de bruidtskoets sieren.

* Genius Angliæ.

WILHEM DE III.

E E R S T E B O E K . .

M

Y lust een wapentoon te zetten op myn snaa- *Inlei-*
ren, *ding.*

D'ontrolde legervaan , door duizent krygsge-
vaaren ,

Op 't roeren van de trom , te volgen, en den
Heldt

Te voeren in triomf uit Mavors oorlogsveldt:

My lust een zeeklaroen te steeken , en de kielen

En watertorens, die van zeesoldaaten krielen,

Te voeren door het zout op 't wajen van de vlag.

Gy Oorlogsgoden, die Godt Mavors ryksgezag

Met uw vermogen styft, en streeft , als lyfstaffieren,

Voor 's Opperkonings oog met vliegende banieren,

*Aanroe-
ping.*

A

En

En schraagt den krygsas van de moedige Belloon,
 Helpt, helptme zingen en geleidt myn heldentoon.
 Leert my den Herkules afmaalen op myn bladen,
 Die 't landt van 't slaafs geweldt verlost door zyn daaden:
 Die voor den Godtsdienst stryd op 't brieschend oorlogspaarde,
 En gansch Europe in noodt verdedigt door zyn zwaardt.

*Aan-
 spraak
 aan de
 door-
 lucht
 Voorva-
 deren
 van den
 Heldt.*

Doorluchte Vader, en Grootvaders van myn' grooten
 Verwinnaar, schoon de dootd uwe oogen houdt geslooten,
 En 't lichaam, afgeslooft door 't oorlog, slaapt in 't stof,
 Terwyl de ziel, om hoog by Godt in 't hemelshof
 Verheerlykt, gaat ten rei by duizendt Cherubynen,
 Uw roem zal in myn Heldt weêr uit uw grafzerk schynen,
 En straalen schieten door de gansche waereldt heen.

*Hunnen
 lof,*

Zo veel verwinningen, en sterkbemuurde steen
 Den vyandt afgeperst: op zo veel zegetogten
 De krygslaurieren, om de strydtbre kruin gevlochten,
 In 't Spaansche bloedt geverst: de Vryheid op haar stoel
 Verheven met haar speer; maar eertydts 't wit en doel

*in Neêr-
 lands
 slaaking
 van 't
 Spaansch
 geweldt.*

Van Alvaas razerny: den Godtsdienst op d'altaaren
 Bevestigt in 't gezigt van zielsgeweldenaaren:
 Geboeide slaaven uit de ketenen geslaakt:
 De ziel des martelaars, op 't moordtschavot geblaakt,
 Gehangen of onthalt, bevreedigt onder 't wreken.
 De bloedtplakkaaten met de vlammen aangesteeken,
 En zo veel heil ten dienst van Nederlandt verricht;
 Zal nooit de Batavier vergeeten in zyn' plicht.

Maar

Maar al die zaaken, hoe geviert en aangebeden,
 Zyn minder, dan myn Heldt te teelen uit uw leden:
 Ja al uw krygstrofeen, eerzuilen, hemelhoog
 Uit 's vyandts puin gesticht, hoe herelyk in 't oog,
 Min waardig, (schoon de Faam alom hun lof zal melden)
 Dan dat gy Vaders zyt van zulk een' Zoone, ô Helden!

* Heeft Nazo met dien toon Augustus oor geveit;
 Myn Zangheldin, verliest op eere en dapperheid,
 En zo veel deugden, kan haar' yver niet bedwingen,
 Om zulk een' lofzang voor uw Nazaat na te zingen.
 Beroemde Vorsten, sleeft nu 't hoofdten grafftede uit,
 Verheerlykt met uw gunst myn vrolyk kryggeluit.
 't Gaat wel, ô Helden, 'k hebbe u naauylks aangesproken,
 Of voel myne aders van een edel vier ontstoken.

✓och eens, 't gaat wel: uw gunst ontvonkt myn ingewandt.
 'aar voort dan, Zangheldin, maar laat de minnebrandt
 Uw baak verstreken om die heirbaan op te streeven;
 Doch geen onkuifche vlam, als eer de Grieken schreven,
 Ontsteeken in de borst van Paris, zal myn bladt
 Bezoedelen met puin van troon of koningsstadt.
 Een kuifche minnedrift, gebout op zuivre gronden,
 Gekoelstert van de deugd, om zo veel helsche vonden
 In hun geboortensuur te smooren, en het quaadt
 Te keeren, voedt myn pen, en stuurt myn heldenmaat.

Het guure Herfstfaizoen, bevrucht van wintervlaagen,
 Verloste een korten tydt het landt van oorlogsplaagen,

A 2

Ovidius in 't laatste boek van de Herscheppinge.

*Dat hier
 echter
 tot min-
 der eer
 strekt,
 dan dat
 Vorst
 Wilhem
 de III.
 kunne
 zoon is.*

*Vorst
 Wilhems
 Min, als
 de
 grond-
 slag van
 dit hel-
 den-
 dicht;*

*hoe ze,
 na't ein-
 digen
 van den
 veldtogt*

En

zyn hert En dwong den legerknaap te wyken uit het veldt,
ont- In 't heetste van het woën; als Neêrlandts Oorlogsheldt,
wonkt, De derde WILHEM, uit het zegeryke Oranje
 Gesprooten, en den echt van 't koninklyk Britanje,
 De minnevonken queekte in 't edelmoedig bloet.
 Een zoete hartstogt prangt het vorstelyk gemoedt,
 Waar voor zyn hart, voorheen' onwinbaar, moet bezwyken.
 Hy hadt, niet lang geleên, in d'overzeefche ryken,
 Zyn oog verlustigt met het aangenaam gezigt
en valt Van Hertog Jakobs Telg, Britanjes Konings Nicht.
op Ma- De tweede Karel was de broeder van haar vader.
ria,
Hertog Maria Stuarts roem ontvonkt Vorst WILHEM S ader.
Jakobs Hoe, zegt hy: zal de Min, in zulk een oorlogsgloedt,
dochter, Niet uit te blusschen, dan door dierbaar heldenbloet,
en nicht
van Nu van de togten van myn boezem zegepraalen?
Karel Zal zy de driften van myn oorlogsluft bepaalen?
den
zweden, Wech, lasse liefde, ik banne u eeuwig uit myn zin.
Koning
van En Maar niet te hoog! ik voeleen ongencesbre min
gelandt. Myne aders quetsen, en een goddelyk vermogen
 My dwingen de Prinses te groeten met myne oogen.
 Vaar wel dan voor een tydt, verlegen Nederlandt:
 Zo dra de fakkelt van myn huwlyk heeft gebrandt,
 En my gelukt tot bruidt dat Ryksjuweel t'ontfangen;
 Zal ik, geprikkeldt van het uiterste verlangen,
 Weêrkeeren tot uw hulp, om Vrankryks kryggeweldt
 Te stuiten, en uw zaak bepleiten in het veldt.

Zo spreekt de Vorst, en laat den vloteling beveelen
 Zich te bereiden tot den togt, zyn zeekasteelen
 De watervleugels aan te binden, om het zout
 Te klooven, ^{Elk} verricht den last hem aanbetrout,
 En ievert om 't bevel met arbeit na te komen.
 De Goden van den Staat, van blyfchap ingenomen
 Om 't opzet van den Heldt, genaaken hem om strydt.
 Elk heeft een gunstig hart zyn oogmerk toegewydt,
 En vergezelschap met heilwenshende gedachten
 Den minnaar naar de kust, daar hem de schepen wachten:
 De Hemel, sprekenze, geleide u over zee,
 En voere u veilig, Prins, aan konings Stuarts ree;
 Daar moet Mariaas oog met gunst uw min bestraalen!

Terstont gebiedt de Vorst de zeilen op te haalen.
 Eool, de koning van de winden, plaatst zyn stoet
 In 't oosten, en de kiel bruist veilig door den vloedt.
 De doeken zwellen, en de glatgekemde baaren
 Bereiden hem den weg. Neptuin, van waterschaaren
 Omsingeldt, dobbert op zyn schulpkaros voor uit.
 De Nimfen naaken, als Godt Tritons schor geluidt
 De gansche zee vervult uit zynen krommen horen.
 De schone Galaté, uit Doris schoot geboren,
 Voert, borlende uit den grondt, de Zeegodinnen aan:
 Zy ziet, in 't zwemmen om de kiel, de minnevaan,
 Van Febus toorts bestraalt, op mast en stengen pronken.
 Zy leeft uit WILHEMS oog een hart vol minnevonken:

De Vorst
 bereide
 zich, om
 't vol-
 trekken
 zyns hu-
 welyks,
 naar
 Britan-
 je over
 te stee-
 ken.

Elk
 geluk
 Ant
 het zout
 Kloona
 Kloora
 hier met
 Kloora
 te bestralt
 van het
 ande bestr
 Kloora
 am te

Begeeft
 zich op
 zee, en
 wordt
 van 't
 zeegod-
 dendom
 op zyne
 reize be-
 gunstigt.

en van
 Galaté,

Jan 21
 moet
 het godde
 ook in
 aan
 met Wil
 te brengen
 de dichter
 bot: te kom
 in de proce
 die droomt
 al het
 verhoort
 zelfs vrij bel
 lyk wordt

Wy volgen, zingtze, den verliefden Minnaar na,
 En zullen u, ô Vorst, geleiden vroeg en spä,
 Ja vlytig dragen op onze armen door de stroomen.
 Ik weet een minnedrift valt pynlyk in te toomen.

*die hare
ongeluk-
kige
vryaad-
je zingt,* 'k Hebbe ook in myne jeugd een minnewondt gevoedt;
 En quynde in 't midden van de golven aan dien gloedt,
 Niet uit te bluffchen dan door 't oog van myn verwinnaar.
 De zoon van Faunus en Simetis was myn minnaar.

*F. van
Lippen
1748*
 De stranden, daar wy steeds liefkoosden zy aan zy,
 Zyn noch getuigen van ons aangenaam gevry:
 Myn beeltenis stondt diep in Acis borst geschreven.
 Maar Polifemus, door een minnenyt gedreven,
 (O doodlyk opzet!) verft zyn klaauwen, gansch verwoedt,
 En razende van spyt, in myn bemindes bloet.
 Myn vader Nereus, die de tomclooze baaren
 Met zynen drietandt kemt, en Doris, die de jaaren
 Van zyne jeugd zo trou kon koestren met haar min,
 Beweenden myn verlies met een verflagen zin.
 Myn onheil wierdt beschreit van alle waterryn.

*en den
Prins
een be-
ter lot
wenscht.* 'k Wensche u een beter lot, verliefde Prins, in 't vryen:
 Nooit meng' zo bitter gal uw zoete minnevrucht.
 Aanschout, myn' zulters, hoe die groote Veldtheer zucht,
 En 't ingewandt verlangt, om 't Pronkjuweel der vrouwen,
 Het voorwerp van zyn min, in Karels hof t'aanschouwen.
 Dryf, gryze Vader, dryf uw winden sneller voort.
 De kiel en stuiven door de golven op dat woordt,

En

En ankren veilig aan de Brittenlandtsche stranden.
 De witte krytberg groet de schepen onder 't landen,
 En zietze vrolyk, want de kryg heeft uitgewoedt,
 Niet als bestryders, maar als vrienden te gemoet.

De Teemsvoogdes, beluft den Veldtheer met haare oogen
 Te naaken, hadt een rok van purper aangetogen:
 De blonde haarvlecht, die zo sierlyk speelt en krult
 Langs borst en schouder, met een krans van lies gehult;
 Begerig met haar stoet den Minnaar op te wachten.
 Maar WILHEM, afgemat door teedre minneklagten,
 Verpoofde door den slaap de togten van zyn hart.
 Ik zal, zo spreekt de Nimf, schoon my 't geheugen smart,
 O watermaagden, 't geen ik heb gezien voor dezen,
 Verhaalen: WILHEMS komt, een Vorst by elk geprezen,
 Errinnert my de zaak: zyn oog ontfluit myn mondt.
 De Nimfen zitten om haar wagen neêr in 't rondt.

*De
 Teems-
 vorstin,
 op 't
 sierlykst
 getoet,
 kooft
 den Vorst
 te ge-
 moet,
 maar
 vindt
 hem sla-
 pende.*

Ik ken, zo vaartze voort, dien roem der Oorlogshelden.
 Ik heb de Faam voorheen' zyn daaden hooren melden.
 De Britsche Kroon, helaas, door droevig misverstandt,
 In kryg gewikkeldt met den Staat van Nederlandt,
 Kreeg kontschap in 't begin van al deze oorlogsplaagen,
 Dat hem den zeestaf en 't gebiedt was opgedraagen
 Van Neêrlandts vlooten, om, in 't bloedig zeegevecht,
 Door krygskunde en beleid, te stryden voor het recht.
 'k Zag vierwerf achtereen de hooge zeekasteelen,
 Drie vlooten, op het zout een felle krygsrol speelen:

*Verhaalt
 onder-
 tusschen
 de Zee-
 gevech-
 ten van
 de jaa-
 ren
 1672 en
 1673.*

Want

Want Vrankryk styfde, trots op 't hooge zeegezag,
 (De zaak is u bekend) de Brittenlandtsé vlag.
 Ik dreef myn stroomgespan in 't midden van de baaren;
 Beluft den ftrydt van ver t'aanschouwen, en de maaren,
 Indien ons 't oorlogslot begunftigde in den slag,
 Te draagen naar den Teems op dien gewenschten dag.
 De dubble Koningsmagt daagt op aan alle kanten,
 Beluft de Britsche Roos in Neêrlandts Tuin te planten,
 Of Fransche Leliën te zaajen door het veldt;
 Maar Hollands Leeuw bewaakt zyn erf in 't zeegeweldt.
 Prins Jakob leidt vol moedt zyns broeders oorlogsvlooten
 Als Admiraal, bestuwt van Edelliën en Grooten,
 Pilaaren van het ryk, sieraaden van het hof:
 Elk strekt een Watergodt, en vlamt op eere en lof;
 Ja wenscht de zegekroon te drukken op zyn haaren,
 Of eeuwig na de doodt te leeven in de blaären,
 En heldenschriften, die nooit nydt of tydt verslindt.
 De roode Vlag vertoondt het hoogste zeebewindt.
 De rechte vleugel, daar de witte scheepsstandaarden,
 Door eedt en krygsverbondt, met onze vaanen paarden,
 Wordt door het Fransch bevel geleid van Graaf d'Estre.
 De dappre Sandwich voert de flinke, en stuift door zee.
 Maar 't is onnodig al de Helden op te noemen,
 Gy hebt de namen door hun daaden hooren roemen.
 De Staat van Neêrlandt zendt den grooten Michaël
 Met zyne vlooten af (hy hadt noch 't zeebevel
 De Ruis-zer heeft

Jakob,
 Hartog
 van York
 hadt
 toen
 't hoof-
 gezag
 over de
 Eng-
 sche,

gelyk de
 Grave
 d'Estre
 over de
 Fran-
 sche
 vloot.

De Ruis-
 zer heeft

Ter dezer uure niet uit WILHEMS mondt ontfangen.)
 De Hoofden, wederzydts ten ftrydt geruft, verlangen
 En dorften om het bloet te zwelgen onder 't slaan.
 De ftrydt begint. 't metaal barft los; en d'Oceaan
 Verftrekt een moorttoneel. ja beide d'Admiraalen,
 Beluft met doodlyk loot elkanderen t'onthaalen,
 Staan pal als leeuwen met een onverfchrokken moedt.
 De golf van Sowlsbay rookt van 't verfchgeplengde bloet.
 De braaven sneuvelen, en moeten 't leven laaten.
 De ftrydtbre Montagu, de roem der zeefoldaaten,
 Die eeuwig slaafde voor Vorft Karels ryksgezag,
 Die dubble Troonzuil in den raad en kryg, (o flag,
 Die Londen eeuwig zal beweenen en beklaagen!)
 Wordt met zyn zoon, helaas! te derelyk verflaagen:
 De vlammen weiden in zyn waterslot. de noodt
 Vermaant den Graaf zyn heil te zoeken in de boot:
 Matroos en zeeman volgt, om 't leven te bewaaren,
 Maar fmoort, voor 't vier bevreeft, in 't midden van de baaren.
 O deerlyk einde van Britanjes Watergodt!
 Maar Hollandts Admiraal ontmoet geen beter lot.
 Ik zag een doodlyk loot zyne ingewanden fcheuren;
 En moft myn vyandt zelf den braaven Gent betreuren.
 De kaaken van de Faam gezwollen van 's mans lof,
 Trompetten lang zyn deugdt in Koning Karels hof.
 Rochefter zag voorheen', door onze nederlaagen,
 Dat ftrydtbaar Waterhoofd de zeelaurieren draagen,

*het ge-
biedt
over de
Neder-
landfche
zee-
magt.*

*Schrik-
kelyk-
heid des
ge-
vechts.*

*Monta-
gu,
wiens
lof word
opge-
haalt,
fneuvelt
met zyn
zoon.*

*De Ba-
ron van
Gent
wordt
gefchoo-
ten;
zyn lof.*

En wondren doen; zo kloek door Ruiters aangevoert:
Dat moet ik melden; schoon 't verhaal myn hart ontroert,
En 't schaadlyk oorlogsvier noch blikfemt in myne oogen.

't Algiersche roofgespuis bezuurde 's mans vermogen.

De Turksche Maan bezweek voor zulk een Waterzon.

Nu legt hy neêrgevelt die andren overwon.

ô Britten staat my toe dat ik den heldt mag eeren:

Het is een deugd de deugd zyns vyandts te waardeeren.

De frydt groeit vreeslyk aan, men moordt, men blaakt, men woedt.

De Hertog van Jork gaat over op 's schip Londen. Prins Jakob, in 't gevaar van 't Godendom behoedt,

Verlaat zyn zeekasteel, doorboort aan alle kanten:

Hy doet zyn hoofdbanier en koningsstandaart planten

Op 't zeeflot, dat zyn naam naar Karels ryksstadt draagt.

Heldt Herman, Schout by nacht, in 't krygsvier onverfaagt,

Door bloedig schuim gevolgt van dappre Brittenlanders,

Bestookt den Admiraal van Hollandt met zyn' standers;

Die wacht den aanval van dien grooten Waterheldt

Op zynen fabel af, en trotst het zeegeweldt.

Men ziet de vyantschap hun beide in d'oogen blaaken.

Zy grimmen tegen een. men loft de koopre kaaken;

Die scheuren 't stroomgevaarte, en booren door de kiel.

Hier wordt matroos gewondt, zygt neêr, en braakt de ziel.

De leden vliegen langs 't verdek, door donderklooten,

Van buskruit voortgeprest, den zeeman afgeschooten.

Verdere beschryving van den slag. Men kruist van wederzyts met branders door de vloot.

Daar storten mast en steng, getroffen van het loot,

Met

Met vreesfelyk gekraak, en spoelen in de baaren
 De zwavelvlammen af. een heir van waterschaaren
 Dryft zieleloos op 't zout, en verft de zee met bloet.
 Daar ziet men 't oorlogfchip verdrinken in den vloedt.
 Hier zengt de kiel de lucht, verrast door brandtgaljooten.
 Een fchrikkelyk gekerm verryft uit beî de vlooten.
 De doodelyke pyn ontfluit den bleeken mondt
 Van 't volk, door bouten, fchroot, of splinters zwaar gewondt.
 Dat onweêr daverde vervaarlyk in myne ooren.
 Ik treurde om 't droevig lot den vloteling befchoren,
 En zag de zon met bloet in d'oogen ondergaan.
 De nacht voerde eindelyk de donkre fchimmen aan,
 En bruine fchaduwten, terwyl de helden ftreden.
 De fchepen zakken af in orde en in geleden.
 Elk voegt zich op zyn poft, en volgt zyn zeevoogdts vlag.
 Zo fcheidt de vloot van een op 't fcheiden van den dag.
 Men ziet van wederzydts de reddelooze fchepen,
 Van 't barftende metaal doornagelt, binnen fleepen.
 Men zendt de dooden en gequetften naar het landt,
 En loft dat laftig pak. de vlooten houden ftandt
 Elkandren in 't gezigt: de zeeman vlamt op voordeel,
 En ftyft zyn dapperheit met krygsbeleit en oordeel.
 Zo kruift men heene en weêr een lange wyl op zee.
 De guure winter naakt en voert de ftormen meê,
 En dwingt den vloteling te zeilen naar de kusten,
 En van zyn arbeit in de havens uit te ruften.

*De
 nacht
 fcheidt
 het ge-
 vecht.*

*De vlo-
 ten ver-
 laaten
 de zee.*

*F. Niet
aan sprak
aan de
zeelie-
den.*

Nu zegt Matroos verheugt: vaar wel, ô scheepsgebou,
Ik slaap veel veiliger in d'armen van myn vrou.) F

Ja zeil vry heen', verhaal uw vriendt en bloetverwanten

Het onwêer, dat u dreigde aan boort van alle kanten;

Maar zeefoldaat bepaal uw blyfchap om de doot

Der helden, die ge in 't bloedt zaagt wentlen op de vloot,

En sneuvlen aan uw zy: betrou geen aardtsche zaaken:

Hun nootlot is voorby, en 't uw zal haast genaaken.

De weiflende oorlogskans, vol wisselvalligheidt,

Heeft ieders uur getelt, en elk zyn deel bereidt.

Zo spreek ik, en gelei de schepen met myne oogen.

Men hadt de vyandtschap te diep in 't hart gezoogen;

Dat dodelyk venyn, door merg en ingewandt

Gekroopen, liet geen rust, maar stookte brandt op brandt.

*Het
Parle-
ment by
een ge-
roepen.*

De koude winter kon dien oorlogsgloedt niet blusschen. ††

*Rede
van den
Grave
van*

Het schrandre krygsbeleit sloop nimmer. ondertusschen

*Schafsbury,
Kancelier van*

Roept koning Karel, in den aanvang van het jaar,

*Engel-
landt.*

Den Raadt van 't ryk by een: hier bleek de haatlust klaar:

*Wakker-
heit van
de Staa-
ten en
den*

Men moet, zo spreekenze, Karthago nu verdelgen,

Prinse.

En 't weêrpartydig bloet der Nederlanden zwelgen:

Zy waren eeuwen lang de vyanden van 't ryk,

Uit eige neigingen en voordeel te gelyk.

Men vischt naar middelen, om schatten uit te vinden:

De sterkste zenuwen om 't oorlog aan te binden.

Geen minder vlyt betoont de Staat van Nederlandt:

d'Oranjeboom, zo versch in dezen hof geplant,

Be-

Begon in 't midden van den winter schoon te bloejen:
 Men zag zelf op de zee zyn eedle vruchten groejen
 Van zorg en wakkerheit, en in dien krygsorkaan,
 Het landt beschaduw't door zyn lommer, veilig staan.
 Elk ziet op WILHEMS arm, geschraagt door Godts vermogen.

*van
Oranje.*

De maan hadt zevenmaal haar horens ront geboogen.

De blyde zomerson steeg hoog aan 's hemels trans,
 En streelde 't aardryk met een aangener glans:
 Wanneer de golven weêr van zeekasteelen krielen;
 In overvloedt bemant met onversaagde zielen.

*De
vlooten
komen
weder
in zee.*

Ik hoor hoe Nederlandt, op voordeel afgerecht,
 En zeevaart uitgeleert, myn stroomen laagen legt;
 En tracht de monden van myn havens toe te sluiten
 Met ballastfchepen, en heel diepgeladen fluiten,
 En 't grove zinkgevaart te booren in myn grondt:
 Maar wakkerheit belet dien doodelyken vondt.

*Toeleg
op den
Teems;*

Britanje doet als rook zyns vyands list verdwynen;
 'k Hadt anders aan dien brok wel eeuwig mogen quynen
 In d'ingewanden, waar dien aanslag niet gestuit.
 Maar 't is myn oogmerk niet elks poging en besluit,
 Zo schrande uitgedacht, te melden in 't byzonder.

*wordt
voor-
gekomen.*

Ik zeg alleen: ik most dien fellen oorlogsdonder
 Verdraagen in myn oor noch driemaal achtereen.

Driewerven wierde op zee vervarelyk gestrêen.
 Driewerven dekte Apol zyne oogen op zyn wagen.

*Drie
zeesla-
gen.*

Prins Robbert leidt de vloot: 't was Karels welbehagen

*Prins
Robert
Hem*

*gebiedt
als Ad-
miraal.*

*Spreekt
zyne
vloete-
lingen
aan.*

*en de
Ruiter
de zyne.*

Hem 't hooge zeegezag te schenken op dien tydt.
 De Brittenlander was verzekert van zyn vlyt.
 Ik hoor hem schreeuwen : vecht, ô helden, voor de kroonen.
 De koning zal uw moedt in overvloedt beloonen.
 Ik zie voor u bereidt een ryken buit en schat.
 Dat niemant nu zyn deugdt door laffe vrees beklad'.
 Wy hebben minder magt en kleinder vyandt tegen ;
 De krygskans lacht ons toe door 's hemels hulp en zegen.
 Men zal den Batavier bestooken op zyn kufft.
 Zo spreekt hy ; en zyn woordt vult elk met heldenluft.
 Men zegt de Ruiter steeg op 't hooge scheepskampanje ;
 Hy zwaaide zynen staf ter eere van Oranje,
 En voerde, al spreekende, matroos en zeeman aan :
 Ik zie de vyanden bereiden zich tot slaan,
 De dubble magten van twee Koningen gezonden,
 Myn zoonen toont uw moedt ten trots van Seine en Londen :
 Weidt met uwe oogen in d'Oranje zeebanier.
 En gy, ô Hoofden, volgt uw eedt en plicht, zo dier
 Gezwooren aan dien Heldt. helpt my zyn krygsbevelen,
 Terwyl de Vorst aan landt zyn oorlogsrol zal speelen,
 Uitvoeren op de zee. vecht voor het vaderlandt,
 Voor vrou en kindren en 't geloof, ons waardtste pandt.
 De Lelikoning zou dat kerkjuweel belaagen.
 Laat eeuwig Neêrlandts speer den hoedt van vryheid draagen
 Door uwe dapperheid. Zo moedigt Michaël
 De Hoofden van zyn vloot, soldaat en zeegezel.

Daar

Daar gaat het dondren aan. daar barsten d'yzre keelen.
 De kogels weiden in den buik der zeekasteelen.
 De stranden daveren door 't vreeslyk zeekrakkeel.
 De witte vlag ontsluit het bloedige toneel,
 Met Tromp (een Oorlogsmans in 't zeebewindt ervaren,
 Wiens naam, ons lang bekend, zal zweeven op de baaren,
 Zo lang Neptunus vuift den waterscepter zwaait.)
 Hier ziet men hoe de kiel om voordeel wendt en draait,
 Dan by de windt, dan oost-dan noordt-dan zuidtwaart heenen.
 Zo dra Prins Robbert, en held Sprag in 't perk verscheenen,
 Bereidden Michaël, en Bankert zich ten srydt.
 Geen leeuwen vochten ooit verwoeder. ieder quyt
 Zich dapper voor zyn heer, zyn vaderlandt en erven;
 En tracht te winnen, of op 't bedt van eer te sferven.
 Prins Robbert schreeut: vecht, vecht voor Karels ryksgezag.
 De Ruiters galmt hem na: srydt voor d'Oranje vlag.
 Heldt Bankert zoekt met kracht te booren door de vlooten,
 Maar ziet zyn voorsteng en groot marszeil afgeschooten;
 Doch Michaël stuift met zyn vlugge kiel gezwindt
 Hem na, gelyk een pyl begunstigt van den windt;
 En redt den krygsgezel in 't midden van de branders.
 Hier gloeit het oorlogsvier der dappre Nederlanders.
 Daar praalt het zeebeleit van Stuarts landtgenoot.
 Gins sticht het zeetoneel, in 't aanzien van de doot,
 Een zetel voor de trou; die heerfcht, in 't bloedig vechten,
 Op 't edelmoedig hart van zo veel waterknechten:

't Ge-
 vecht
 begint
 met
 d'Estre
 en
 Tromp,

en Prins
 Robbert
 en Sprag
 tegen de
 Ruiters
 en Bankert;

die in
 nootd
 van de
 Ruiters
 ontzet
 wordt.

Getrou-
 heidt
 van de
 zee-
 hoofden
 en ma-
 troozen.

Elk

Elk arbeidt om zyn vriendt te rukken uit den noodt,
In 't barsten van 't kanon, in 't gieren van het loot.

*de nacht
scheidt
het ge-
vecht.* Zo vecht men tot de nacht, ter westkimme opgevloogen,
De lugt met zwart bekleedt, en dekt godt Febus oogen.

Men werpt het anker uit, steekt tekenvieren aan,
Om ieders magt by een te zamelen na 't slaan.

Hoe lag de zee bezaait met wrakken, masten, sprieten,
En wandt en stengen, fel gerabraakt onder 't schieten,
En door een donderkloot gebonst van 't waterslot!

Zo dwaalt de holle romp, door 't nydig oorlogslot
Berooft van leden, op de golven heene en weder;

Of zinkt, te diep in 't hart geboort, ten afgrondt neder.

Door zo veel vyandschap hervat men 't zeegevecht

Noch tweemaal achter een, elk oorlooft voor zyn recht.

De haat ontsteekt den moedt, en arbeidt op de zielen:

Dat tuig' de jongste slag, door moorden en vernielen.

*Be-
schry-
ving
van de
zwee
laatste
slagen.* 't Schynt of de vierberg op 'd'ontrufte golven blaakt,

Als 't zwangere metaal salpeterdampen braakt,

En bliksemt over 't zout, de rook bekleedt de wolken.

Verbaasde Thetis, in het diepste van haar kolken

Gedooken, denkt niet meer, gedoodtverft door 't metaal,

Om 't minnekoozen van heldt Peleus, haar gemaal.

Neptuin ontzinkt den moedt terwyl zyn zaalen branden.

De scherpe zeevork ploft tot driemaal uit zyn handen.

De waterbliksem smeult en zengt zyn gryzen baart.

*De
Nimf
ver-
baalt* Ik hoor hem schreeuwen met een schorren toon: bedaart

O geef-

Neptu-
nusrede;

O Geeffels van de zee, die, razende van toren,
 Zo wreedt elkander tracht in 't laauwe bloet te fmooren.
 Breekt af, ô broeders en nabuuren, maakt een endt
 Van bloet te mengen met myn waterement.
 Laat af, ô Karel, tracht in vrede uw staf te zwaajen;
 Gy zult een ryker oogst, ô Vorst, van vruchten maajen.
 En gy, ô Lodewyk, al lang genoeg gewoedt;
 Verlaat den Oceaan: verschoon 't onnozel bloet.
 Hou op, ô Nederlandt, hou op, en laat uw schepen
 Uitheemsche koopmanschap voor uwe paalen sleepen,
 In plaats van doden en verminkten, door het loot
 Getroffen, droef betreurt van krooft en bedtgenoot.
 Ik hoore, ik hoore alrêe de droeve weduw kermen.
 Ik zie den zuigeling 't mishandelt lyk omarmen
 Van die hem 't leven gaf, en mengen door geweent
 (O deerlyk schoufspel!) bloet en traanen onder een.
 De bleeke bruidt beweent haar minnaar; en de moeder
 Den zoon met finert geteelt. de zuster mist haar broeder.
 Noch eens, ô helden, staakt uw woeden, laat u raân.
 Maar al myn poogen is vergeefs. ô nacht breek aan,
 En rol den aardtkloot in uw' bruine en donk're vlerken:
 Dek met uw' schaduwen de bloedige oorlogesperken,
 En spreid de duifternis weêr over 't marmer heen!
 't Gaat wel: de nacht stygt op, en Febus daalt beneên;
 En dwingt die leeuwen om hun woeden af te breeken.
 Men grypt de zeeklaroen. ik hoor den aftogt steeken.

elkander wreeden
 naam voor
 echtgenoot
 Het of een zuigeling
 die hem omarmen
 of my met recht
 duidelyk.

C

O Brit,

O Brit, ô Nederlandt, hoe is uw haat zo groot!
 Bestrydtge uw vriendt uw broêr en uw geloofgenoot?
 Wat hebt gy helden voor myne oogen neêrgeflaagen!
 Helpt, Zeegodinnen, helpt. help, Thetis, helpme klaagen;
 Beween de zoonen van Godt Mavors, zo beroemdt
 Gesneuvelt op het bedt van glori, waardt genoemdt
 Van heldendichters, om hunne oorlogsstof te fieren.
 Zy kochten voor hun doodt onsterflike laurieren.
 Besproei de wonden, die noch gaapen, met een vloedt
 Van traanen. Ridder Sprag, vereeuwigt door zyn moedt,
 Dryft zonder leven in zyn zeeflot op de baaren:
 Maar eeuwig is zyn ziel ter starren in gevaaren,
 Van Smithe en Littleton zo hereyk verzelt.
 Hier leggen Fowler, Finch en Worden neêrgevelt.
 'k Zag Heyman, Reves en de Neve 't leven laaten.
 Al' paerels aan myn kroon, beroemde zeefoldaaten:
 Die Karels hoog gezag hanthaafden in den frydt.
 Zy leeven na de doodt als wondren van hun' tydt.
 En gy, ô Nederiantd; moet Schram en Vlug beweenen;
 Die Lichten zyn te vroeg, met Liefde en Zweers verdweenen,
 En Visser, Zwerius, en Gelder, d'eerste spruit
 Van haar, die Michaël wel eer omhelfde als bruidt.
 Ik zie dien ouden Heldt, met traanen op de wangen,
 Besturven aan het Iyk van zyn behoutzoon hangen.
 Maar 't is te laat beweent: hy sterft, vol roem en eer,
 Gelyk een zeefoldaat, in 't midden van 't geyweer,

*Hy be-
 klaagt
 de ge-
 sneuvel-
 de be-
 velheb-
 bers van
 de En-
 gelschen,*

*als ook
 van de
 Hollan-
 ders.*

Met

Met zo veel helden, die, tot oorlogsramp geboren,
 De ziel, maar nimmermeer hun' grooten naam, verlooren.
 Ruft, ruft in eeuwigheid, na zo veel frydt en leet,
 Vermaarde mannen, daarge om hoog op wolken treedt,
 En in een heldenry, beroemdt door ooreloogen,
 Als heldre starren blinkt, en schittert in myne oogen.
 En gy, door 't nootlot meer begunstigt, die 't gevaar
 Ontworstelt zyt, hoort toe; ik zal u naakt en klaar
 't Geheim ontvouwen, in den hoogen Raadt beslooten:

Verlaat, ô Engelandt, met uw geblaakte vlooten
 Myn stroomen, want ik zie de vredezon alreë,
 Met herelyker glans, verryzen uit de zee;
 En alle nevels van uw vyantschap verdwynen
 Voor dat gewenschte licht, dat in uw hof zal schynen
 Van 't Nederlandtsche strandt. maar gy, ô Batavier,
 Hebt noch te sryden met de Fransche zeebanier;
 Gy zult myn' golven door uw' wapens weër ontroeren,
 En naar een andre kust de zeekortouwen voeren.
 Hou moedt. u staat noch meer te sryden. 'k zal myn vloedt,
 Van lyken opgepropt, zien zwellen door uw bloet.
 En gy, ô Watervoogdt, ô roem der Admiraaalen,
 De zon uws levens zal verdwynen met haar straalen.
 Ja beef vry, Ruiter, want het nootlot is gespelt,
 En 't vonnis van uw doodt alrede om hoog gevelt.

Een eilandt ryft'er uit de Middelandtsche baaren,
 Trinakrie, voorheën door woedende oorlogschaaren

*Hy
 voor-
 zegt den
 vrede
 met En-
 gelands.*

*ook de
 zeesla-
 gen tus-
 schen de
 Hollan-
 ders en
 de
 Franses.*

*en de
 doode
 van de
 Ruiter.*

Zo menigmaal ontroert: gy zult, ô Michaël,
 D'Oranje vlaggen, door Vorst WILHEMS zeebevel,
 Daar hene voeren, om den Spanjaardt by te springen;
 En Vrankryks roofgespuis, zo 't mooglyk was, te dwingen
 Messina, tegens recht verovert en verkracht,
 Te ruimen; en die plaats te leevren in de magt
 Van haaren Opperheer, tot schrik der muitgedrogten.
 Gy zult de Lelivloot, op twee verscheide togten,
 Bestooken, in 't gezigt van Etnaas zwavelkolk:
 Die vreeslyk flikkert in het oog van 't watervolk.
 Gy zult, (myn zeggen is gegrondt) in 't zegepraalen,
 Uw jongste zeetriomf daar met uw doodt betaalen.
 't Ionisch pekelt, dat Messines boorden lekt,
 Zal schaamroodt blyven, door uw dierbaar bloet bevekt.
 De lucht zal weenen, en de golven zullen schreien.
 Een algemeene rou zal 't lyk naar 't graf geleien.
 Uw Oppèrwaterhoofd, en Neêrlandts Oorlogsgodt
 Zal beeven op 't gerucht van uw rampzalig lot;
 Hy zal uw grafgewelf met zegetekens kroonen.
 Een Heldendichter zal aan 't Y met Roomsche toonen
 Uw doodt uitgalmen van de hooge plaats in 't oor
 Der Batavieren, en elk moedigen uw spoor
 Te volgen, om vol vier die heirbaan op te streeven;
 En baanen hun dien weg door 't voorbeeldt van uw leven,
 En braave daaden, vry van smette en lasterschuld.
 Hier zweeg Neptunus; en 't Orakel is vervult:

*Wat onduidelijk
 Messina van
 Thibet de wafel*

*besluit
 van
 Neptu-
 nus rede.*

Na

Na zo veel zwaarigheên van woeden en verdelgen,
 Vermoorden, blaaken, en onnozel bloet te zwelgen,
 Verzoent de gulde Vreê, gestegen van den troon,
 Den Staat van Nederlandt met Koning Stuarts kroon.
 Maar Ruiters sneuvelde op de Middelandse plassen.
 Men zag een doodlyk loot den Admiraal verrassen.
 De doot kroop langkzaam door een voetwonde in zyn hart:
 Een doot die Neêrlandt en de grootste Vorsten smart.

De vrede met Engeland wordt geslooten en de Ruiters sneuvelt.

Terwyl de Teemsvoogdes van haaren glazen wagen
 Neptunus godspraak meldde, en tweepaar waterflagen,
 En d'ooren streelde van de Nimfen door 't verhaal;
 Ontwaakt de Vorst. zy groet den Heldt, en zegt: ô praal,
 En luister van deze eeuw, zyt welkom aan myn stroomen:
 Ik hadt de tyding van uwe aankomst niet vernomen,
 Of schoot uit plechtigheid myn purpren zeerok aan,
 En laste myn gespan in 't stroomgareel te slaan,
 Om u te groeten met ontfag en nedrigheden.
 Ik merke d'oorzaak van uw komste en weet de reden.
 Uw oogmerk en besluit is op de min gegrondt.
 Prins Jakobs Dochter heeft uw ingewandt gewondt.
 Gy tracht Mariaas handt als bruidegom t'ontfangen.
 Gezegende echt! gy zyt ons uiterste verlangen.
 Wat zal uw bruiloftsknoop, ô Prins, een vasten bandt
 Van vrientschap vlechten met ons Ryk en Nederlandt!
 Die broeders zullen dan elkandren niet bestooken.
 Dan zal geen zeegolf door hunne oorlogsblikfems rooken.

De Teems-nimfs eindigt haar verhaal, en verwelkomt den Prins.

Zo blyft het woedendt zwaardt gezegelt in de fcheê ,
 En ik in eeuwigheidt verbonden aan den vreed.
 Wy zullen dan niet meer, door vier van wraak aan 't blaaken,
 De fakkels flingeren in uwe riete daken ,
 Noch viſſershutten en gehuchten , die , geruſt ,
 Geen vyandt wachten , meer verwoeſten aan uw kuſt.
 Noch Neêrlands Hektor zal, met toortſlicht in zyn' handen ,
 Myn' havens naaken, en myn' zeegevaarten branden.
 Een gloedt van vriendschap zal , ontfteeken door deeze echt ,
 De harten wederzydts ontvonken. ieders recht
 Zal ongeſchonden op de woefte golven bloejen ,
 Dan zal de zeevaart door de koopmanſchappen groejen.
 Vaarwel, doorluchte Prins, omhels de Ryksprinſes ;
 Ontdek uw minnebrandt. hier zweeg de Teemsvoogdes ;

die haar bedankt, En WILHEM groet haar met een oog vol dankbaarheden.
en zyn reis vervolvert. De liefde midlerwyl kroop dieper door zyn leden.
 't Verlangen om zyn ziel t'aanſchouwen noopt zyn reis.
 Hy ziet de kruinen van het Koninklyk paleis,

Ten hemel opgebouwt , van verre met zyne oogen ,
 En 't prachtig Londen, ryk van aanzien en vermogen.
Komt binnen Londen. Hy naakt de Koningsſtadt, en ſtreeft ter hofpoorte in,
 Verwelkomt van den Raadt, en Karels hofgezin.

Wordt van het hof en daar na van den Koning ontfangen. De Britſche Koning zelf ontfangt hem in zyn' zaalen ,
 Beveelt den onderdaan den braven Vorſt t'onthaalen
 Met alle waardigheên ; gelyk zo groot een gaſt
 Een Prins, een Bloedtverwant, en Neêrlands Veldtheer paſt.
 Men

Men spreid' de tafels in de marmre galleryen.
 Het sierlyk hofbanket, gedischt aan alle zyen,
 Verlustigde den smaak. de hofknaap schonk den wyn.
 De nektar gloeide in 't gout, of speelde in 't kristallyn.
 Men zag de vrolykheidt door 't dierbaar nat ontvonken.
 De Koning greep een kroes ter kimmen vol gefchonken:
 Zyt welkom, sprak hy, in myn ryken, brave Zoon
 Van Stuarts dochter, eer de lust van vaders kroon.
 Myn zusters beeltenis herleeft weêr in uw wezen.
 Uw vaders dapperheidt is in uw hart verzezen.
 Zo spreekt de Britsche Vorst en drinkt den beker uit.
 De kamers zwellen van een vrolyk feestgeluit.
 Elk volgt den Koning na, en leegt de gulde schaalen.
 D' Oranje Veldtheer flaat zyne oogen door de zaalen;
 Hy ziet een ryk getal van beelden in 't verschieft,
 En vraagt wie dat ze zyn. d'afbeeldfels die gy ziet,
 Zo antwoordt Karel hem, zyn Koningen, voor dezen
 Beheerschers van den troon. dit kunstwerk wordt geprezen,
 Van 't allerkeurigst oog, voor groot en ongemeen.
 Gy ziet hier Vorsten en Vorstinnen onder een.
 Daar pronkt Elizabet, myn neef, aanschou haar wezen;
 Gy zult den Godtsdienst uit haar heilige oogen leezen.
 Die Goddelyke Vrou, en groote Kruisheldin
 Gaf wetten aan het volk, als Britlandts Koningin,
 Een langen reeks van viermaal tien en tweepaar jaaren;
 En ieverde onvermoeit voor tempels en altaaren.

*Vorstelyk
ont haat.*

*De
Prins
ziet
eenige
beelden,*

*Daar
onder
Koningin
Elizabet,
voor-
stande-
resse,*

't Her-

't Hervormde kruisgeloof was haar begeerte en lust.
 Haar zetel was gesticht op vaste vrede en rust.
 Haar wysheid ging den aardt der vrouwen ver te boven.
 De ganfche waereldt most haar liefde en vriendschaplooven.
 De doodt van die Vorftin sleepte ieders vreugde in 't graf.
 Den zefden Jakob wierdt in haare plaats de staf,
 Door wettig erfrecht, van het Britfche ryk gegeven.
 Gy^e ziet dien vroomen Vorft daar afgebeeldt. naar 't leven.
 Hy hadt de deugden van zyn groote Voorzatin,
 En heerschte vreedtzaam met dien zelve geeft en zin.
 Hy kon de paalen van zyn heerschappy vergrooten,
 En ploegde 't pekelt met zyn rykbemande vlooten;
 Maar niet om oorlogsvier t'ontfteeken op de zee.
 Hy plant zyn onderdaan op d'Indiaanfche ree,
 En fticht zyn ryksgrens op d'Americaanfche stranden.
 De Roos wafcht weelig door zyn vlyt in vreemde landen.
 Maar 't is onnodig al de Vorften, zy aan zy,
 Zo kunstig afgemaakt in beeldt of fchildery,
 Te melden; want gy hebt hun' daaden wel gelcezen.

Prins WILHEM antwoordt met een neêrgeflaagen wezen.

*als ook
 Karel
 den eer-
 ften, zyn
 Groot-
 vader.*

Hy zag zyn Grootvaars beeldt, die door 't rampzalig lot
 Most knielen voor de byl op Londens moordtschavot;
 En met onnozel bloet den wrok en haatluft bluffen
 Van 't wispelturig volk, dat Kromwel voerde op 't kuffen,
 En tot Befchermer koos; die recht en wetten van
 De kroon zo fchelms verriedt, gelyk een aardstiran.

Dat

Dat denkbeeldt perft den Prins de traanen uit zyne oogen.
 Dit merkt de Britfche Vorft: ik zie uw hart bewoogen,
 Myn neef, zo vaart hy voort, door 'taanzien van dien heldt,
 En martelaar van 't ryk zo helfch ter neêr gevelt.
 Ik moft myn vader zien onthalt door beulen handen,
 En zelf, in ballingschap en afgelege landen,
 Zyn afch betreuren, van myn staf en kroon berooft.
 My hing een zwaare bui van rampen over 't hoofd.
 'k Hoor dat myn vyanden verwoet hun vierschaar fpannen,
 En zweeren 't vorftlyk bloedt voor eeuwig uit te bannen,
 En nimmer Koningen te dulden op den troon.
 De vader lag vernielt. nu dreigt de haat den zoon.
 Wat wierdt'er in dien tydt onnozel bloet vergooten,
 Om myn gerechte zaak, van Edelliên en Grooten!
 Die met ontzag den naam van Koning Karel noemt,
 Wordt van den Raadt begrimt, en felms ter doodt gedoemt.
 Men rooft de middelen en fchatten van myn vader.
 Een ander flaet zyn klaauw, gelyk een aartsverrader,
 Aan 't vorftlyk eerebeeldt, op markt of beurs geficht.
 Zo holt de razerny, vervreemt van deugd en plicht.
 De Schotfche landgenoot ontfloot in 't endt zyne oogen.
 De wroeging kon den haat in 't hart niet meer gedoogen,
 En fhennis, tegens recht myn erfdeel aangedaan.
 Gerechtigheid daalt neêr en taft den landzaat aan.
 Men zendt Gezanten af, en noodtme, zonder fhroomen,
 Door tekenen van trou, in 't Schotfche ryk te komen:

*Koning
Karel
verbaalt
de doodt
van zyn
vader,
en zyn
balling-
fchap.*

*Wordt
weder
in Schot-
landt in
geroe-
pen.*

D

Ik

Ik sta den voorflag toe; en steek van Neêrlandts kust
 Vol moedt in zee: doch van myn nootlot onbewuft.
 Ik lande veilig, en wordt van den ingezeten
 Met vreugdt verwelkoomt, en voor Koning uitgekreeten.
 Maar deze plicht was op geen zuivren grondt gebout;
 My wierdt noch kerklyk recht noch godtsdienft toebetrouwt:
 Ik zag myn magt besnoeit, en most dien hoon verdraagen.
 Nu sliep myn vyandt niet, maar Kromwel leime laagen,
 En voerde 't leger van zyn muitelingen aan.
 Ik ruk myn heir by een, en moedig 't volk tot slaan;
 Ja trek met minder magt de vloekverwanten tegen.
 Te Dumbar viel de strydt, tot nadeel van myn degen.
 'k Zag Leith en Edenburg verover't na 't gevecht.
 Zo woede in Ierland ook de krygskans tegen 't recht.
 Ik hoor van allen kant de doodelyke maaren
 Van nederlaag, en 't lot begunstigt de barbaaren,
 Verraders van de kroon, bestryders van hun Heer.
 'k Wierd eindelyk, myn neef, met allen plicht en eer,
 In 't Schotsche ryk gekroont. myne onderdanen zwoeren,
 Met goedt en bloedt voor my den oorlog uit te voeren.
 Ik ruk myn benden naar de grens van Engelandt:
 Maar 't nootlot, tegen 't recht der Koningen gekant,
 Bestooktme met een magt van eindelooze plaagen.
 Ik most myn leger zien verwonnen en verflagen,
 En schandig wyken voor myn vyandt uit den slag.
 Ik, die voor korten tydt in 't Schotsche ryksgezag

en ge-
kroont.

Met

Met kroon en scepter pronkte, en vorstlyke sieraaden,
 Most nu myn lyfgevaar in slechte boergewaaden
 Door 't veldt ontvluchten, in den koninklyken glans
 Verbergen voor myn volk. ô nydige oorlogskans!
 Wie zal den wrevel van myn landtzaat niet vervloeken?
 Ik most behoudenis en heil in Vrankryk zoeken,
 En schuilen in dat ryk drie jaaren achter een;
 Maar steeds ontfangen met veel eere en waardighêen.
 Ik zal door lang verhaal uwe ooren niet verveelen;
 En 't is myn oogmerk niet u alles meê te deelen,
 't Geen in myn afzyn wierdt verhandelt in myn ryk.
 (De zaak is u bekend.) elks drift was ongelyk.
 Men vondt de harten daar verdeelt. ik mostme vleien
 Dat twedragt van 't gemoedt hun zou den val bereien,
 En binnelandts krakkeel den muiter doen vergaan,
 d'Uittheemsche vriend had al voor my zyn best gedaan.
 Ik doolde in ballingschap door vorstelyke hoven.
 Uw waarde Moeder, Prins, (ik moet haar vrientschap looven,
 Haar liefde erkennen) quam my groeten in dien staat.
 My dunkt ik zie haar noch, besturven in 't gelaat,
 Den stroom van Agrippyn besproejen met haar traanen.
 Zy treurde om Vaders moordt, en vloekte d'onderdaanen.
 Myn vrienden onderwyl versterken hun banier.
 My wordt gebootschapt, dat myn vyandt Olivier
 De ziel hadt uitgebraakt, en dat veel Ridders waaken,
 Ter liefde van de kroon, voor myn vervalde zaaken.

*maar
vlucht
weder
uit be-
ryk;*

*naar
Vrank-
ryk,*

*en
Duits-
landt
daar hy
te Keu-
len door
de Prin-
ses van
Oranje
wordt
bezocht.*

*Krom-
wels
doodt.*

D 2

Ik

*in 't zoverste met dankking
in 't sterven*

Ik hoorde dat myn magt groeit aan van tydt tot tydt,
 En dat rechtvaardigheidt de dwinglandy bestrydt.*
 Godts vierschaar kan het quaadt wel voor een tydt gedoogen,
 En zien de boosheidt aan met onverschillende oogen;
 Maar eindlyk barst de wraak in volle maaten uit:
 Dan zwicht geweld en twist voor 't Goddelyk besluit.
 Dan zinkt het onrecht, en gerechtigheid dryft boven.
 Ik wordt voor Koning weêr geroepen in myn hoven.
 Een algemeene vreugdt geleidtme naar myn vloot.
 De Staat van Neêrlandt, dien myn onheil lang verdroot,
 Onthaaltme, voor 't vertrek, met eere en plegtigheden.
 Ik zag u handt aan handt met uwe Moeder treden.
 Uw levens dageraat beloofde een helder licht.
 Ik greep u in myn arm, met traanen in 't gezigt,
 En sprak: ô jonge Prins, nooit moet u 't nootlot plaagen;
 Maar 't wisselbaar geval in uwe kindsche dagen
 U vrientschap zweeren, met een diergestaafden cedt,
 Die nooit verbroken worde; en keeren ramp en leet.
 My bleek hoe 't ongeluk begrint de hoogste troonen;
 Door 't moorden van den Vorst, en 't zwerven van zyn Zoonen.
 Ik stort noch dagelyks myn traanen op zyn graf.
 Hier breekt de Koning zyn verhaal en woorden af.
 'k Heb dikmaal, zegt de Prins, myn Moeder hooren klaagen:
 Hoe heeft myn ziel een wyl geworstelt met de plaagen!
 Sloeg ik myne oogen naar 't ondankbaar vaderlandt:
 Ik zag den Koning daar op 't hevigt aangerandt.

*waar
 door Koning
 Karel
 weder
 in zyn
 ryk
 wordt
 geroepen.*

*Bestuit
 van's
 Konings
 verbaal.*

*Antwoord
 van den
 Prins.*

Van.

Van 't brullende ongedierte, en tygers, die, verbolgen,
 Hun Vorst en wettig Heer uit boze drift vervolgen;
 Tot hy, op 't moordtoneel gestegen, met zyn bloet
 Den wrok van 't volk verzaadt, dat onrechtvaardig woedt.
 Aanschoude ik myn paleis en vorstelyke zaalen;
 Ik zag geen muurtapyt, noch hoffieraaden praalen;
 Maar wanden, die, met rou behangen, om de doot
 Steets treurden van hun Heer, myn Prins en echtgenoot.
 Noch wil 't hartnekkig lot zyn afgunst niet bepaalen,
 Myn waarde broeders en getroufte vrienden dwaalen,
 En zwerven achter lande, als ballingen, ontbloot
 Van vorstelyken staat. in 't midden van dien noot
 Schiet my niet over om myn leven te vermaaken,
 Dan 't drukken van uw mondt, en 't streelen van uw kaaken,
 En 't oog t'aanschouwen, daar myn WILHEMS oog inspeelt.
 O jonge Prins: maar hoor, wat u myn hart beveelt:
 Indien het ongeluk, na 't einde van myn leven,
 (Ik zoek de doot) volherdt, en myne broeders sneeven,
 Ik eisch van u de wraak. verdelg het muitgespan,
 Tot zoen van vaders schim. verniel den aartstiran,
 Als u de tyd, myn zoon, verziat van manneleden.
 Dan rust ik eeuwig in myn grafzerk, wel te vreden.
 Zo sprakze steeds; daar ik, in myne onnozelheid,
 De traanen droogde van haar wangen, nat beschreit;
 In 't kinderlyk gemoedt door haare klagt bewoogen.
 Ik ben myn zusters ziel, voor 't hartlyk mededogen,

*Karel
gaat
over tot
een an-
dere
rede.*

Noch dier verbonden, zegt de Vorst; maar laat ons niet
 Meer melden van ons leet, en uitgewoedt verdriet.
 De jaaren slyten meest de rampen die ons drukken,
 En wiffen uit het hart geledene ongelukken;
 Want zo men eeuwig op zyn tegenspoedt bleef staan,
 Men zou versmooren in 't herdenken, en vergaan.
 Wy zyn die donkre bui voorspoedig weêr te boven,
 En hebben beide stof om 't Godendom te looven:
 Ik, die in zekerheid, na 't stuiten van 't geweldt,
 Sint acht paar jaaren my ten rykstroon zag herstelt,
 Daar ik, zo teêr bemindt van al myne onderzaaten,
 In volle rust bezit myn koninklyke staaten:
 En gy, ô Prins, die, met veel waarde en eer versiert,
 Gelyk een Krygsgodt, wordt in Nederlandt geviert;
 En torst den last van Staat en oorlog op uw schouderen;
 Ja, draavende op het spoor van uw geheiligde Ouderen,
 Geeft klare tekens door uw heldendeugd en moedt,
 Dat gy gesprooten zyt uit hun doorluchtig bloet.
 d'Eertitels, die gy door het zwajen van uw degen,
 In 't overzeefch geweste, als Veldheer, hebt verkreegen,
 Verlustigen myn ziel; zo dat ik, wel vernoegt,
 Van vreugd moet juichen, om de waarde u toegevoegt.
 De naauwe bandt van 't bloet verbindtme zo te spreken,
 En liefde, die haar vier kan in myn borst ontsteeken.
 Ik min u, braave Prins, ja hou vry voor gewis,
 Dat my uw heil zo waardt, als zelf de ryksstaf, is.

De

De schrandre WILHEM toont den Vorst zyn dankbaarheden
 Voor zulk een heusch gesprek, en antwoordt op zyn reden
 Met zo veel wysheid, dat al 't hof, en d'adeldom,
 En 't dischgenootschap zit als spraakeloos en stom;
 Door 't redeneeren van den Veldheer opgetoogen.

De nacht, in 't vaale kleedt aan 't bruine zwerk gevloogen,
 Hadt lang de dagtoorts van Latonaas zoon gebluft.
 De Vorsten scheiden, en begeven zich te rust.
 Een aangename slaap bekruipt en streelt de leden.
 Men leidt Prins WILHEM in een zaal vol kostlykheden,
 En prachtig nachtvertrek voor zyne rust bereidt.
 De vorstelyke koets was sierlyk opgespreit.
 Maar liefde sloort den slaap, en dwingt zyn oog te waaken.
 Hy voelt den minnegloedt zyn boezem heeter blaaken.
 Hy woelt. hy klaagt. hy zucht. heldt Tithons schoone bruidt
 Stak weder op haar beurt de kruin ter golven uit,
 En boorde een zoom van gout aan 't zwerk. de zonnwagen
 Wierdt steil uit Nereus schoot ten hemel opgedraagen.
 Hy springt van 't ledekant, en wandelt door de zaal.
 De Koning hadt rontom, op dat ik recht verhaal,
 Met voordacht zyn vertrek met wandttapisseryen
 Bekleedt; waar in de min blonk uit aan alle zyen
 Door oude dichtfelen; en ieder schildery
 Verbeelde een minneklagt, of aangenaam gevry.
 Een opgetooide sleep van blonde Hofgodinnen,
 Volleert en afgerecht in harten t'overwinnen,

*Schei-
ding
van 't
vorstelyk
gezel-
schap.*

*Beschry-
ving
van de
slaap-
zaal,
voor den
Prins
bereidt.*

En

En 't jeugdig ingewandt te zetten in een gloedt ;
Verftrekt de Ryksprinſes, Maria , tot een ſtoet ;
Daar zy op 't wandttapyt, als door Minervaas handen
Naar 't leven geborduurt, om 't vorſtyk hart te branden,
't Bekoorlyk ſlaapvertrek ontſteekt door haar gezigt,
En ſchept in 't midden van den nacht een helder licht,
Door duizent ſtarren, die ſteets flikkren uit haare oogen.
De Nimfen leggen voor haar' voeten neergeboogen.
Ook hadt de Koning, om het oog van dezen Heldt
Te ſtreelen, wapens op het wandtſiraadt geſtelt.
Hy wiſt dit voorwerp kon een groote ziel bekooren.
Een ry van helden , uit Gradivus bloet geboren,
En in zyn wapenſchool van jongſaf opgevoedt,
Geleidt zyn krygſgeſpan; daar hy, van 't volk begroet
Met trommelklanken, die zyn hart en ooren ſtreelen,
Den oogſt der velden blaakt met rokende gareelen;
En ſleept de Koningen, geklonken van den troon,
Geketent aan zyn as, in zegepraal ten toon.
Men zag'er tenten, en ontrolde veldtſtandaarden,
Zoldaaten in 't geweer, en briefchende oorlogſpaarden.
Hier ſtreden Hektor en Achilles ryk van moedt;
De ſtroom van Simoïs zwelt van 't geplengde bloet.
Daar vecht Anchizes zoon, begunſtigt van de Goden,
Met Turnus benden, en bezaait het veldt met dooden.
Gins werpt de ſtrydbre maagd Kamille ſchicht op ſchicht,
En ſtreeft den vyandt met haar vrouwen in 't gezigt.

Noch

Noch volgde een lange sleep van Vorsten, om hun' daaden
 Door Mavors zelf gekroont met groene lauwerbladen;
 Maar in een later eeuw tot fryden voortgebragt.
 Hier ziet de Vorst, tot roem van zyn vermaardt geslacht,
 De fabels blinken van de Prinssen van Oranje;
 Die Neêrlandt rukten uit de tyranny van Spanje.
 De stormbok beukt den muur. men voert de ladders aan.
 Hier naakt een leger, om den vyandt op te slaan.
 Dit alles hadt door vlyt een levendt oog verkreegen,
 Dat zelf de kunst natuur beschaamt, en maakt verlegen.
 D'Oranje Veldtheer slaat zyne oogen hene en weêr,
 Door 't koninklyk tapyt; maar niets behaagt hem meer
 Dan 't aangenaam gezigt van zyn Mariaas leden.
 Hy zag haar jaagende op de groene zoden treden.
 Zy hadt een zwynspriet in de blanke vuift gelaân.
 De jagttrok plooide om 't lyf; de haarvlecht, los gedaan,
 Speelde om de schouders heen. staak, zegt hy, staak uw jaagen,
 Gy hebt myn hart alreê gevangen wechgedraagen;
 Ik buig, verwonnen, my voor uwe voeten neêr.
 Hy drukt het beeldt, gelyk Pigmalion wel eer
 D'ivoore maagdt omhelsde, en kust de zyde draaden.
 Hy kan zyne oogen in 't aanschouwen niet verzaaden.

Terwyl de minnaar zucht, vervolgte Apol zyn reis,
 En spiegelde zich in de tinnen van 't paleis.
 Hy treet ter slaapzaale uit. de stoet van Edellieden
 Verwacht den Prins, om hem de morgengroet te bieden,

*De zon
 klimt ho-
 ger, en de
 Prins
 treet
 ter ka-
 mer uit,*

Elk toont zich tot zyn dienft volvaardig en bereidt,
En draaft op zyn bevel. de Britfche Majesteit

Wordt Verwacht hem in zyn hof, en leidt hem naar de zaalen,

van den Om hoofche jufferen te groeten, daar ze praalen

Koning In 't blinkende gewaad. hy ziet de Koningin,

geleidt In 't midden van haar stoet en prachtig hofgezin.

in 't Maria zit'er by. gelyk de maan haar glanffen

vertrek Verheerlykt boven al de fterren aan de tranffen

van de Van 't hemelfche gewelf; zo munt haar fchoonheid uit.

Konig- Hy dankt den Hemel, en het opperfte befluit,

gin, daar Dat zulk een minnares voor hem hadt uitgekoozen.

by Ma- Men zag Maria van een eerbare fchaamte bloezen,

ria Op d'aankomft van den Heldt: zy voelde alrêe den fchicht

vindt. Haare aders quetfen door het vorftelyk gezigt.

Zy trachtte met geweldt de minnevlam t'ontveinzen;

Maar 't oog verklikte 't hart en binnenfte gepeinzen.

't Inwendig vier borft uit. wanneer 't gezelfchap fcheidt

Vertrektze alleen in 't hof, beluft op d'eenzaamheid.

Zy had dien braaven Heldt noch eens gezien voor dezen,

En in haar hart geprent de trekken van zyn wezen.

Maria Zy hadt zyn oorlogsroem lang van de Faam gehoord:

ontdekt Door zo veel deugden wierdt de Ryksprinffes bekoort.

het ge- Zy tradt in 't fleepvertrek met een van haar vertrouuden;

beim En fprak de juffer aan: ik kan my niet onthouden

van Van u te melden dat in 't hart beflooten leit.

haar Myn kuifche ziel wordt door een minnedrift gevelt.

hart aan

een van

haar

hof juf-

fers;

Ik

Ik ken de krachten van de liefde en haar vermogen.
 Hoe braaf vertoonde zich Prins WILHEM voor myne oogen!
 Hoe schoon van opzigt, en bevallig van gelaat!
 Hoe komen over een zyn zeden en zyn staat!
 Men ziet de deugden in zyn aangezigt gefchreeven,
 En waare tekenen van een doorluchtig leven.
 Men leeft den Godsdienst uit zyne oogen en het recht.
 Wie zou niet haaken naar zo wenschelyk een echt!
 Ik heb myn liefde alleen gegrondvest op de deugden:
 Nooit wierdt myn hart verlokt door dartle minnevreugden;
 Dat tuig' d'alziende Godt, die daaglyks van omhoog
 Myn hart en ingewandt doorsnuffelt met zyn oog;
 En dien ik eeuwig eere én diene in myn' gedachten.

Al die met God begint heeft niet dan heil te wachten,
 Zo antwoord haar de maagdt. men kent uw aart, Prinſes,
 Gy volgt den regel, en de Goddelyke les;
 Gy geeft van godtvrucht en geloof ontelbre blyken.
 Dat tuige uw ommegang in Koning Karels ryken;
 Dat tuige uw zuivre min, die zulk een vroomen Heldt
 Tot bruidegom verkieft, die zo veel deugden telt:
 Hy heeft zyn oogmerk aan den Koning en uw Vader
 (De zaak is u bewuft) ontdekt. de tydt komt nader
 Waar in ge uw bruiloftsvreugdt zult deelen, wel vernoegt,
 Het ſchynt een Godtheit heeft u beide aan een gevoegt.
 Gezegent Paar, gy zult den Godsdienst trou beſchermen,
 Gy door gebeden, en uw minnaar door zyne armen.

*die haar
ant-
woordt.*

Uw heilig leven stort den zegen over 't hof.
 Uw onbevleete deugdt geeft al de wereldt stof
 Om u te looven. uw verstandt, in top gereezen,
 Wordt van den Koning en zyn onderdaan gepreezen.
 Door zo veel gaaven is uw brui'gom ook vermaart.
 Noch eens, gezegende echt, zelf door Godts handt gepaart!
 Zo heilzaam voor u zelf en voor uwe onderdaanen!
 Zo spreekt de juffer; en een beek van brakke traanen.
 Besproeit Mariaas wang door haare oprechte reën.

De zon trok onderwyl haar' straalen naar beneên;
 En Karels hof lag in een diepen slaap gezonken.

*Godt-
vruch-
tige be-
zigheidt
van de
Prinses,
by
nacht.* Nu rust Maria niet; zy voelt haar hart ontvonken.
 Van heilig vuur; zy knielt voor haare sponde neêr;
 Zoekt Jesus, en pleegt raadt met hem, haar Opperheer.
 Zy zucht om zegen in haar voorgenoome zaaken:
 En smeekt dat Godt voor haar, en zy voor Godt mag waaken,
 In 't huwelyksverbondt. zo heilig wordt de nacht,
 In Gods gezelschap, van Maria doorgebracht.

*De
Prins
treedt
met den
dag in
den vor-
stelyken
lusthof,
en vindt
Maria
bezig in
haar
morgen-
gebeden;* Zo dra de blonde Auroor, gehult met goude straalen,
 En roozen om de pruik gevlochten, uit haar zaalen
 Op d'ochtentkoets verscheen in 't oofte, tradt myn heldt
 Des Konings lusthof in, van Edelliën verzelt.
 Hier zag hy by geval Maria, neêrgezeten
 By 't springen van een bron; om, met een rein geweten,
 Haar Godt, den Schepper van 't herboren morgenlicht,
 Te groeten, haar gebedt te storgen, en haar plicht

Door

Door diepe zuchten aan den Heilandt te bewyzen,
 En al de weldaân van haar Hemelvoogdt te pryzen.
 Hy floortze niet, voor dat de Godtsdienst was volendt.
 Maar eindlyk treedt hy toe, en maakt zyn komst bekend.
 Hy was met voordacht van den hoffsleep afgetreden,
 Om haar in eenzaamheidt zyn zielsgenegentheden
 T'ontdekken, en zyn hart t'ontsluiten voor haar oog:
 Beroemde Ryksprinfes, zo spreekt de Vorst, gedoog,
 Dat ik uw schoonheidt met een morgenwensch mag groeten.
 Ik heb u nederig zien knielen voor Godts voeten;
 Terwyl uw zuivre ziel van d'aarde naar omhoog,
 Op vlerken van 't geloof, by hem ten hemel vloog.
 Nu gun' de Godtheid, die gy viert en houdt in waarde,
 U 't allerhoogste goedt, en voorspoedt hier op aarde,
 En schenke aan my 't geluk, ô Vorstelyke Vrou,
 Dat ik in 't echtverbondt, vol liefde en steeds getrou,
 Dien zegen met u deel'. ik heb met lust voor dezen
 Toen ik te Londen quam, ô Schoonheidt nooit volprezen!
 Om 't moederlyke bloet, uw Vader, en den Vorst,
 Die op 't gezalfde hoofdt de Britsche rykskroon torst,
 Te groeten, met ontsag, en onderdanigheden,
 Uw zoet gelaat gezien, en welgemaakte leden.
 Ik zag uw levenszon verryzen met veel licht.
 Ik zag ô Schone, en wierdt getroffen door 't gezigt,
 Veroverft door uw deugdt en Goddelyke zeden.
 Myn vaderlandt, de Staat van Nederlandt, bestreden.

*die hy,
 ma't eindigen
 van de
 zelve,
 aan-
 spreekt;*

*den
 morgen
 zegen
 toe-
 wenscht;*

*en zyn
 liefde
 ver-
 klaart;*

Van Koning Lodewyk, verplichtte, in hoogen nootd,
 My spoedig wederom te keeren met myn vloot,
 Om 't vyandlyk geweldt te stuiten met den degen.
 Ik landde, en trok te veldt, gewapent met Godts zegen:
 Maar midden in 't gewoel, en oorlogsbezigheên,
 Wierdt ook myn hart door uw volmaaktheit fel bestreên.
 Wie zou een hertstogt, zo rechtmatig, wederstreeven?
 Die drift wierdt meer genoopt, en feller aangedreeven,
 Door 't hooren van uw deugdt, en sterke zuchten tot
 Het waare Kruisgeloof, en Goddelyk gebodt.
 Die liefde drongme voort. zo ben ik door de stroomen,
 Alleen om uwent wil, weêr in dit ryk gekomen.

Derwe- Noch eens: sint ik u zag bekoorde gy myn zin.
derlieds Uw vroomheit boven al verwon myn ziel, Vorstin.
vertoont Mariaas aanschyn blooft. zy zwygt, maar d'oogen spreeken,
zich in En melden 't minnevier, in haare borst ontsteeken.
de oogen De lufthof blaakt van min, met al het tuinsiraadt.
van de De beelden schynen zelfs te leven in dien staat;
Prinses; En lonken tegens een. ja d'Echo voelt in 't harte
waar Een nieuwe minnevlam, of quynt aan d'oude smarte:
door de Zy zoekt haar lieveling Narcis' den hofstuin door,
beelden En schreeuwt uit rots en steen: kom hier. waar vluchtge voor?
in den 't Schynt of de bladen aan de dorre boomen groejen,
hofschy- En doodsche telgen by den winter jeugdig bloejen.
nente De liefde ontvonkt het al in dezen blyden dag.
leven, Nu schynt de zonnekar veel schooner dan ze plag.
de Echo
verliest
te wor-
den,
en de
zon
meer
glans
van

De roffen speelen in de blaakende gareelen.
O tydt, gewenschte tydt, wat zult gy wondren teelen,
En heil en zegen door dit huwelyksverbondt!

Maria zwygt niet meer: de liefde ontsluit haar mondt:
Zy stemt den troudag toe. de Koning en zyn Broeder
Bewilligen den eisch van Neêrlandts Staatbehoeder;
En Hertog Jakob schenkt zyn dochter aan den heldt.

Gy hooge Kooren, die godtvruchte toonen stelt
Op hemelsnaaren, en in Godts volmaakte hoven
Den waaren Bruidegom Vorst Jesus looft hier boven,
Leert my dit bruiloftsfeest, de blyfchap van Euroop',
De heilbrôn van Britanje, en Neêrlandts lust en hoop
Beschryven naar den eisch. ô Englen, helptme zingen!
En laat myn bruiloftsgalm tot in den Hemel dringen.

Nu vliegt de Faam gezwindt te Londen langs de straat;
En maalt den onderdaan de blyfchap in 't gelaat.

Westmunster zwelt van vreugde, en schatert, onder 't hooren
Van zulk een huwelyksmaar. de daken krygen ooren,
En vangen 't feestgeschal. paleis en hoftrans juicht.

Elk volgt het Vorstlyk Paar naar 't hooge koor, en buigt
Zich neder uit ontfag. ja duizent duizent menschen
Vervullen aarde en lucht met heil- en zegenwenschen.

Zo krygt d'Oranje Vorst dat onwaardeerbaar pandt,
En Englandts ryksjuweel ten echt door 's Bisschops handt.
Men steekt de vlammen aan op Godtgewyde altaaren,
En smeekt om zegen aan den Hemel onder 't paaren.

*zich te
geeven.*

*Maria
ver-
klaart
zich. de
Koning,
en haar
Vader
staan het
huwelyk
toe.*

Aanroeping.

*Vreugde
binnen
Londen.*

*Het Hu-
welyk
wordt
met
Godt-
vruchtig-
ge plech-
tigbeden
voltrok-
ken.*

Een

Een heilige yver blaakt Mariaas oogen uit.
 De vroomme WILHEM volgt het voorbeeldt van zyn bruidt.
 Men roept de Godheidt aan. men knielt tot driemaal neder.

*Een Engel
 ſchynt in
 den tem-
 pel ne-
 der te
 daalen,
 en een
 Orakel
 te ver-
 kondi-
 gen.*

't Scheen of een Engel vloog beneden op zyn veder,
 En dit Orakel ſpelde in 't midden van de Kerk:
 Nu blyft de Godtsdienſt door dit Huwlyk vaſt en ſterk
 Gewortelt in myn grondt. en gy, getrouwe ſchaaren,
 Vreest geen gewetensdwang, noch kerkgeweldenaaren:
 Ja ſchoon uw vyandt grimt, ſtaat pal, betrouwt op my:
 Deze echt bevrydt uw ziel en lyf van ſlaverny.
 Deze echt zal 't vreemde vier van myne altaaren bannen,
 En breidelen 't geweldt der woedende tierannen.

*Beschry-
 ving
 van het
 Brui-
 loftsfeest.*

Na 't ſluiten van de kerk, wordt WILHEMS feest bereidt,
 De zaal geopent, en de bruiloftsdifch geſpreidt.
 De rykdom en de pracht vertoont zich boven maaten.
 Men diſcht het hofbanket in goude en zilvre vaten.
 Een ander zwaait een geur van wierook door de zaal.
 Die brengt den wynkruik aan. en deze draagt een ſchaal,
 Gedreven naar de kunſt, uit louter gout geklonken,
 Daar d'oude Koningen wel eer op 't feest uit dronken.
 De hofknaap toont zyn luſt in 't werk, en woelt met vlyt,
 Gelyk een byzwerm krielt, en arbeidt elk om ſtrydt.
 Men plant de fakkels op de gulde kandelaaren.
 De maagdegalm geleidt de zoete bruiloftsſnaaren.
 Daar treedt Vorſt WILHEM met zyn bruidt ter kamer in.
 Hier volgt Vorſt Karel, met zyn ſtoet, en Koningin,

Om-

Omfingelt van den fleep uitmuntende Vorftinnen,
 En juffers opgêtooit, als Hemelfche Godinnen,
 In ftafikleeden, ryk met diamant bezet.
 Men roem' geen heerlykheid van Thetis bruidsbanket;
 Daar al het Godendom, van blyfchap ingenomen,
 In 't feestgewaadt verfcheen, als d'oude Dichters droomen.
 Daar Hymen 't hofvertrek verlichtte door zyn glans.
 Daar Venus 't bedt verfierde, en voerde een rei ten dans
 Van dartle Minnegoôn, en drie Bevalligheden:
 Terwyl de Twiftgodes, met uitgeteerde leden,
 Te voorfchyn tradt, en ftrooide een appel door de zaal,
 Gevult met vyantschap; die 't onrechtvaardig ftaal
 Gewet heeft, dat wel eer de wereldt heeft beftreden,
 En Pergamum verwoeft, en d'Aziaanfche fteden.
 Zwygt, oude Dichters, zwyg; hier vindt men beter ftof.
 Men viert een grooter feest in Koning Karels hof.
 Hier ziet men 't waar Geloof, in onbevleete kleeden,
 En 't witte lyffieraadt, de bruiloftszaal betreeden;
 Die zwaait de huwlykstoorts, die door de kamer brandt.
 Hier fpreit de Godsdienft, maar geen Venus, 't ledekant;
 Dat na een langen reeks van twiften en krakkeelen,
 Den vrede en dierbre ruft voor Jesus Kerk zal teelen.
 Hier daalt de Vrientfchap, nooit van veinzery befmet,
 Met open boezem neêr: zo volgen op haar tredt
 De Deugden in 't paleis, en zwermen hene en weder.
 De Vorften zetten zich op gulde zetels neder,

*ook de
 Koning,
 en de
 Konin-
 gin, met
 haar ge-
 volg.*

*Onge-
 lykheid
 van
 Thetis
 bruiloft.*

*met dit
 huw-
 lykfeest;*

*waar op
 de Gods-
 dienft,*

*Vriend-
 fchap,*

*en de
 Deug-
 den ver-
 fchynen.*

En

En purper hofapyt. zo wordt die groote nacht,
 Wiens glans de zon verdooft, met blyfchap doorgebragt,
 En vrolyk onderhoudt. men ziet de ftarren zinken.
 De zilvre maan begint met flauwer glans te blinken.
 De Britfche Vorft vertrekt. de Veldtheer leidt zyn Bruidt
 Naar 't eerbaar ledekant, en ftapt ter hofzaale uit.
 De Ridders blyven; en elk voelt zyn hart ontfteeken,
 Om d'oorlogsdaden van den Heldt, zo verfch gebleeken
 Ten dienft van Nederlândt, te hooren uit den mondt
 Van WILHEMS hofgevolg: gy Helden, die den grondt
 Van deze zaaken weet, en zaagt, als oog-getuigen,
 Het heir van Lodewyk voor zyn banieren buigen,
 En nooit uw Vorft verliet in 't veldt op 't bloedig fpoor,
 Verbergt niet, fprekenze, 't verhaal; maar ftreelt ons oor
 Met WILHEMS krygsbedryf, daar Vrankryk voor moft zwich-
 Gy zult het Hofgezin van Karel dier verplichten. (ten;
 De braave Bentink, die, als Gunfteling, den Prins
 Steets volgde, neemt het woordt: ik zou zyn roem geenfins
 Verzwygen, zegt hy: maar, wat wiltge van my weeten?
 Een zaak, die lang de Faam door 't ront heeft uitgekreeten?
 Daar niemant in uw ryk, zo dicht aan Neêrlandts kufft
 Gelegen, van ons leet kon blyven onbewuft?
 Het Schevelingfche ftrandt, door hoogverheve duinen
 Verheerlykt, groet van verre uwe oevers en de kruinen
 Van 't Krytgebergte, die zich fpieglen in de zee.
 Een dichte buurfchap hecht uw kufft aan onze ree:

Ver-

Verschoontme dan, en staakt uw eisch, ô Britsche Heeren.

Maar Karels Hof houdt aan: indien gy ons begeeren,

Beroemde Bentink, volgt, wy zullen met vermaak

Onze ooren leenen aan 't verhaal van zulk een zaak,

Waar van Europe waagt en 't geen de Faam te voren

Ons toeblics, uit uw mondt met meer genoeg en hooren.

Verhaal hoe Neêrlandt wierdt geredt, uw Veldtheers lof.

Hoe kan men op dit feest verhandlen grooter stof?

Terwyl gy 't zo begeert, ô Zuilen, die de troonen

Van Koning Stuart schraagt, 'k zal my gehoorzaam toonen,

Zegt Bentink: maar staat toe, dat ik van Neêrlands leet,

En zo veel rampen, die ons drukten, als gy weet,

Een aanvang maake; eer ik de zegeryke bladen

Vlechte om myn Veldtheers kruin, en zyn manhafte daaden

Als aan uw oog vertoone; op dat ik in 't geheel

Die af mag maalen in een oorlogstafereel.

*maar de
Engel-
sche
Heeren
houden
aan,*

*waar
door by
wordt
bewo-
gen, en
kun be-
geerte
voldoet.*

Einde van het eerste Boek.

V E R K L A R I N G

Van de PRINT voor 't II BOEK.

D En dèrden WILHEM wordt hier d'opperkrygsvoogdy
 En Stedehoudersstaf, naar ieders welbehagen,
 Tot hulp van 't Vaderlandt, eerbiedig opgedraagen:
 Beleidt en Dapperheidt bekleeden 's Veldtheers zy.
 De Hoedt van Vryheidt en Godts onbevleete altaaren,
 En Heiligdommen staan verheven by den Heldt,
 En schuilen onder zyn bescherming voor 't geweldt.
 Vier Prinssen rusten op vier marmere pilaaren,
 De Vaders van den Vorst; die 't heil van Nederlandt,
 Het recht van Kerke en Volk beschermden door hun daaden:
 De Zoon zal volgen op hun loffelyke paden,
 De Vryheidt en 't Geloof handthaven door zyn handt:
 Dat kan ons 't opschrift van zyn prachtig schildt getuigen,
 En Vorstlyk Wapen, dat hier heerlyk staat ten toon.
 Neptuin, de Zeegodt, en Alkmenes dappre zoon
 Verbeelden ons dat elk zal voor zyn wapens buigen;
 Te lande voor zyn heir, te water voor zyn vloot:
 Een eerepoort vertoont de Nederlandtsche Steden,
 Door Vrankryk overbeert, en op de nek getreden;
 Maar weer geruimt, en vrygevochten in dien noodt.
 Men ziet de Blyfchap hier op 't schoutoneel verschynen,
 En op haar komst de Vrees wechulieden en verdwynen.

WIL-

WILHEM DE III.

T W E E D E B O E K.

Lk luistert toe ; en hy begint aldus zyn *Bentink*
 rede : *begint*
 Europe plukte een wyl de vruchten van den *zyn ver-*
 vrede , *haal, en*
 En zag geen oorlogszwaardt tot landbederf *pryft den*
 gewet. *vrede ;*

Men hoorde geen gedruis van trommel of trompet.
 De Krygsvoogdes, Belloon, gewoon zich zat en dronken
 Te zwelgen in het bloet, lag aan den bandt geklonken.
 God Mavors hadt zyn kling geworpen van de zy,
 En streefde Venus met een vriendelyk gevry.
 De landtman mogt den oogst van zynen arbeit maajen;
 En hoorde door zyn veldt geen legerhaanen kraajen;
 Maar leefde vreedtzaam van zyn zuuren akkerbou,
 Van stroperen bevrydt. geen droeve weduwvrou
 Omhelsde 't bleeke lyk, door 's vyands staal geschonden;
 Noch stortte een ruime zee van traanen in de wonden
 Van haaren echtgenoot. de kisten groeiden aan,
 Door koopmanschappen aan een vreemde kust gelaân.

Saturnus vruchtbre tydt en goude eeuw schein herboren.

Nu kon de ruime beurs den woekeraar bekooren.

Elk leefde vrolyk van zyn inkomste of gewin.

De staat van Neêrlandt bloeide en groeide welig in

Dien algemeenen vree, begunstigt door Godts zegen.

Men mogt geruft en vry den zuivren Godtsdienst pleegen,

En 't onbevleete vier ontsteeken op 't altaar,

Den waaren Godt gewyd. ô dierbre vrede ! maar

Ter quader uur, helaas, tot ons bederf gebroken !

die door De krygstoots wordt door 't vier van Lodewyk ontftoken.

Koning De Staatzucht noopt hem, niet te vreeën met Vrankryks troon,

Lode- Om 't algemeen gebiedt te hechten aan zyn kroon;

wyk den En gansch Europe in zyn geweldt en magt te krygen.

XIV ver- Hy tracht door Neêrlandts val dat hoofdpunt op te stygen;

broken En neemt een oorzaak, maar op recht noch reên gegrondt.

word. Veel Vorsten treden met den Koning in 't verbondt,

Aan- En zweeren ons bederf; ja d'oude Batavieren

bang, en Gansch uit te rojen door hun' woedende banieren.

Bondt- De Keulsche Keurvorst sterkt met magt de Lelyvaan.

genooten De Myterdrager van Westfaalen biedt zich aan

van den Als huurling, omgekocht door loon van goude schyven.

Koning. En Straatsburg neemt belang in Vrankryks krygsbedryven.

Uw Koning (als gy weet, ô Ridders!) stemde meê

In ons bederf, en zondt zyn vlooten af op zee.

Zyn Veel Duitsche Vorsten zien met onverschillende oogen

hande- Ons nakende onheil aan, door Lodewyk bewoogen;

ling on-

trent de

En

En vliegen zorgeloos met ons in hun bederf.
 Hy, die voorzichtig is, bewaakt met vlyt zyn erf,
 En put vast water uit de beeken, om de muuren
 Te redden uit de vlam van zyne nagebuuren;
 En arbeidt om den brandt te smooren in 't begin.
 Maar anders ging 't met ons. elk trekt, verkeerdt van zin,
 De handen van ons af, en offert, blindt van oordeel,
 Met Neêrlandts vryen Staat, zyn eigen heil en voordeel
 Aan Vrankryks heerfchluf op. men paait den een door geldt.
 Een minder fiddert vast, gedreigt met krygsgeweldt.
 Een derden weet de list in diepen flaap te wiegen:
 Drie waare middelen om Vorsten te bedriegen;
 En daar zich Lodewyk van dient op dezen tydt.
 Nu tracht hy Spanjen ook te wikken in den ftrydt,
 En zendt zyn Afgezant op 't heerlykft naar de landen
 Daar 's Konings weduwe den ryksftaf met haar handen
 Op Karels zetel zwaait. hy tracht door 't huwelyk
 In eedt en krygsverbondt te treden met dat ryk;
 En biedt zyn jongfte telg, en dochter teer van jaaren,
 Den jongen Koning aan, om met'er tydt te paaren;
 En onze Staat wordt voor een huwlyksgift beloofst:
 Dan wordt het ketterrot eens van zyn magt beroofst,
 Dan zullen wy, wanneer die hoogmoedt legt gezonken,
 De Roomfche altaaren zien in Hollandts tempels pronken.
 Zo fprak Villars aan 't hof van Spanje uit Vrankryks mondt.
 Maar 's Konings moeder, en haar Raaden, die den grondt

*Duit-
sche Vor-
sten.*

*De Ko-
ning
tracht
Spanjen
in zyn
belang
in te
wikke-
len;*

Wel-

*dochte
ver-
geefs.*

Wel peilden van zyn hart, en 't heil der onderzaaten
 En kroon toefchreeven aan 't behoudt der zeven Staaten,
 Ontzeggen hem den eifch; en werken om den gloedt
 Van haat te doven in zyn blaakende gemoedt:
 Maar 's Koningsheerschezucht, nu ten hoogften top gefteegen,
 Blyft voor de reden doof, en laat zich niet beweegen:
 Die hartstogt arbeit op zyn geest, en fchokt de ziel;
 Gelyk de lughtorkaan een weerelooze kiel,
 Op 't fchuimende element, tot haar de golven dekken.
 Maar 't is onnodig om uw aandacht lang te rekken,
 En op te houden met veel zaaken, u bewuft:
 Te meer dewyl uw Vorft, ten oorloge uitgeruft,
 En, deelende in 't belang van Vrankryk, uit Brittanje
 Gezanten afzondt naar 't Spaanschnederlandt en Spanje;
 Om 't wit te treffen van zyn vriendt en Bondtgenoot;
 Die Neerlandts ondergang in 't nydig hart befloot.
 *k Zal ook niet melden hoe men bezig was in 't Noorden,
 En zocht den Staat verdacht te maaken aan deze oorden,
 Om zich te dienen van die dubble Koningshandt.
 Ik zeg alleen: men zocht, slechts om een handt vol landt
 Te dwingen, ganfch Europe op 't krygstoneel te voeren,
 En al de wereldt, pas bevredigt, weêr t'ontroeren.

*Staat
van de
Neder-
landen.*

Wy ondertuffchen zien, gedreigt van allen kant,
 De vonken fluiven van dien fellen oorlogsbrandt,
 En fchittren op ons erf. de Tuinleeuw fcheen te flaapen:
 Die trouwe Wachter, eer zo kloek en braaf ter wapen,

En

En altydt vaardig, als een vroomen krygsheldt paff,
 Houdt nu zyn pylen met besturve klauwen vast.
 Wy hadden zorgeloos den tydt in ruft verfleeten,
 Door langen vree te lande al d'oorlogstucht vergeten,
 En krygskunde en beleid gebannen uit het landt.
 Men schonk eertitelen aan vriendt en bloetverwant,
 En krygsvoogdyen, niet bevreesd voor oorlogspiaagen,
 Maar door den vree misleidt, aan onbedreve maagen.
 Men zag de steden, eer voor aanval opgebout,
 De sterke vestingen, waar op men zich betrouwt
 Als 't oorlogsonweêr loeit; de hoogverheve wallen,
 Borstwering en banket van tydt tot tydt vervallen,
 En smooren in de gracht, door ouderdom gesloopt.
 's Landts magazynen, eer met voorraadt opgehoopt,
 En nodig oorlogstuig, kortouwen, koopre kaaken,
 En buskruittonnen, om in tydt van noodt te blaaken,
 Musketten, muskettons, granaaten, fel van kracht,
 Kardoezen, kogels, of 't geen krygskunde ooit bedacht,
 In Mavors wapenschool, om vesten te verweeren,
 En 't vyandtlyk geweldt van wal en muur te keeren,
 Staan ledig, van hun praal en zaalsieraadt ontbloot;
 Men hadt nu 't beste alrêe verzonden naar de vloot;
 En wierdt 'er iets van 't geen ons nodig was, gevonden,
 Het lag verwareloost, onbruikbaar, of geschonden.
 Men hadt gelegenheid verzuimt, om oorlogslieën
 Te werven, en by tydts naar helden om te zien :

*krygs-
tucht
door den
vree
verval-
len.*

*Zorge-
loosheid
in 't aan-
stellen
van be-
velbeb-
beren,
verval
van ste-
den en
vestin-
gen,*

*en ma-
gazynen.*

*Verzuimt
in zol-
daaten
te wer-
ven.*

Veel ven.

Veel fteden waren, fchaars van krygsvolk, half verlaaten:
De muuren vechten niet, maar ruiters en foldaaten.

*en hulp
van
bonds-
genooten
te ver-
zoeken.*

Men hadt geen Bondtgenoot of Vorften aangezocht,
Noch vrienden in den noodt tot byftant omgekocht;
Of zo men quam, om hulp te vordren van hun degen,
Men vondt de harten, al vergiftigt, ongenegen.

O groote zorgloosheid, zo fchaadlyk voor den Staat,
Wat fleep gy rampen na, wat brouwt gy 't landt al quaad!

*Prins
WILHEM
opper-
hoofds
van
't leger
onder
bepaalde
voor-
waar-
den,*

Nu moft men, maar te laat, en door de vrees gedreeven,
Het hooge krygsgezag in WILHEM S handen geeven;
Hem wierdt de legerbyl, maar naauw bepaalt, betrouwt.

Ik heb aan u 't verzuim, en flechten ftaat ontvout
Van 't Nederlandts gewefte, ô Ridders; leent uwe ooren,
Om Vrankryks wakkerheidt, en ons bederf te hooren:
Maar ach, wat vyandt zou niet fhrikken voor 't verhaal!

*De Ko-
ning van
Vrank-
ryk
trekt op
met vier
legers.
Verdee-
ling van
de zel-
ve.*

Die groote Koning, nu verliest op zegepraal,
Alreê verwinnaar in zyn^r moedige gedachten,
Verdeelt zyn oorlogsvolk in tweepaar legermagten;
De grootfte en eerfte voert de Koning zelf te veldt.

Hy hadt den Prins Condé tot opperhoofdt gefelt
Van 't naafte leger, en den heirftaf opgedraagen.

Crequi, en Luxemburg, gewoon om volk te plaagen,
Zyn d'andre toebetrouwt. elk ftrekt een Wapengodt,

En dreigt ons vaderlandt met een rampzalig lot.

*Word op
den togt
van den
Hertog.*

De broeder van den Vorft, Turenne, en duizent Grooten.
Geleiden hem ten ftrydt, als trouwe togtgenooten.

De bloem van Vrankryk gespt het zwaardt en harnas aan,
 Om als een tweede Mars in 't bloedig veldt te staan,
 En strekt een slagpen om haar Konings wick te styven.
 Men pakt de karren vol met goude en zilvre schyven,
 Om zich in tydt van noodt te dienen van het geldt.
 De legerklepper zwoegt, in 't zwaar gareel gestelt.
 Hier dreunt trompet en trom, daar waajen de banieren.
 Men zaált roopaarden, en affuiten met mortieren
 En donderbuffen, om, met yffelyk geschal,
 Te barsten door den muur, te dondren op den wal.
 De wagens rollen langs de wegen, zwaar geladen
 Met spys en mondkost, om den honger te verzaaden.
 De wapenhuizen staan met graan en meel bevracht,
 En nodig voedtzet, om den krygsman moedt en kracht
 Te geeven, daar hy op zyn legerpost moet waaken,
 Om wel gehart den doodt te vliegen in de kaaken.
 Zo wordt een os in 't veldt gekoestert en gevoedt;
 Tot hy zyn meesters gunst betaale met zyn bloet.
 Wie kan den toetel u beschryven? wie verhaalen?
 Zwyg Grieksche logemondt: hoe Xerxes gansche dalen
 En landen met zyn volk bedekte; zulk een magt
 Heeft Meed of Persiaan nooit op de been gebragt.
 Nu loopt de ryksstadt leêg. de heirbaan krielt van menschen,
 Die voorspoedt en geluk aan hunnen Koning wenschen;
 En d'optogt van den Vorst brengt ider op de been.
 Vaar wel, zo schreeuwenze, doorluchte Vorst, ga heen,

*van Or-
 leans en
 alle
 Grooten
 gevolgt.*

*Zegen-
 wensch
 Ver-*

*van de
Franſche
onder-
daanen
aan den
Koning,*

Verdelg uw weêrparty ; ga eer op eer behaalen ;

En met de gulde zon uw heerſchappy bepaalen :

o Franſche Alcides, wring den Leeuw van Nederlandt

Den gorgel toe, en geef den doodſteek met uw handt

Aan 't monſter dat ons tergt: wy hebben lang voor dezen

Zyn hovaardy gewraakt, te hoog in top gerezen.

Verniel de ketters. rooi hun godtsdienſt uit. ga voor,

En plant ons heiligdom; *o* Prins, op 't hooge koor.

Recht onze altaaren op. laat eens onze offerhanden,

Met onbevekter vlam, in hunne tempels branden.

Wy zullen onderwyl cerboogen en trofeen

Oprechten in uw ryk door alle ſteden heen,

De ſtraaten kroonen om u heerlyk in te haalen,

En Rome tarten met zyn trotſe zegepraalen.

Vaar wel, verbrei den glans en luifter van uw kroon;

En keer verwinnaar van de wereltd op uw troon.

De vlugge Faam, gewoon de zaaken uit te breien,

Schreude uit haar luchttrumpet hoe zich de burgers vleien;

En quetſte onze ooren met zo haatelyk een maâr.

Nu zagen wy te laat ons nakende gevaar.

Het blinkende geweer verlichtte Neêrlandts ooggen;

Zo lang verduiftert en met nevels overtoogen;

*Sebrik
in Ne-
derlandt
over den
opbegt.*

En 's vyandts krygsgedruis ontruſtste ons in den droom.

Zo dringt op 't onverzienſte een opgezwollen ſtroom,

Door ſtormen voortgepreſt, en bulderende winden,

Op dyk en dammen aan, om alles te verſlinden;

En

En dompelt akkers, vee, en schuuren in een zee,
 Terwyl de landman slaapt, en spoelt zyn welvaart meê.
 Maar als een wakker man, die 't onweêr op ziet drifgen,
 Zyn buuren aanmaant om hem moedig by te springen,
 Met dykgereetschap in zyne armen treedt voor uit;
 Dan wordt de stroomgolf, eerze doorbarft, licht gestuit.
 Maar deze wakkerheidt was uit ons hart geweeken.
 Nu loeit de krygsorkaan, en arbeid door te breeken.
 De vyandt nadert vast, en dreigt met vier en zwaardt.

Een ryk getal van steên, door sterkte alom vermaardt,
 Bespoelt de Rynrivier met onbekrompe stroomen,
 En schuurt in 't Kleefsgebiedt langs muur en groene zoomen.
 Hier zal Godt Mavors op zyn krygsas 't eerste deel
 Vertoonen van zyn woede, en 't bloedige toneel
 Ontfluiten; twist, geweldt, en duizendt razernyen
 Ten schouburg voeren, met een sleep van Moordtharpijen,
 En roofgedrogten; om, als raazende en verwoedt,
 Zich vet te mesten met het dierbaar zweet en bloedt;
 Terwyl de burger zucht; terwyl de vrouwen klaagen;
 En Stroom- en Veldtgodin, door 't kraaken van zyn wagen,
 En knarssen van 't geweer gedoodtverft, aarde en lucht
 Met naar gekerm vervult, en in haar holen vlucht;
 Terwyl de landtman beeft en schrikt voor d'orlogsplaagen:
 Hier hadt de Lelyvorst zyn tenten neêrgeslaagen,
 Vier steden te gelyk omsingelt en bezet.
 Schalmei en trommel klinkt. men steekt de veldtrompet,

*Steden
aan den
Ryn,*

*door
Frank-
ryk bele-
En gert,*

En preft een ryk getal van landtliên, dwingt de boeren
 Om fpa en fchuppen en handtwagens aan te voeren;
 En 't heir te dekken voor het vyandtyk geweldt,
 En fchans en loopgraaf op te werpen in het veldt.
 Elk neemt zyn krygsampt waar. men plant aan alle zyen
 Kanon en grof gefchut op aarde bateryen,
 De ruiter draaft te paardt, en torft den houthoop aan,
 Om gracht en diepen froom te vullen, onder 't ftaan.
 De vuurbomb vliegt naar 't zwerk. de stormbok beukt de wallen.
 Men recht de ladders op om in de ftadt te vallen,
 Te vliegen op den muur met handtpiftool en ftaal,
 Besturven in de vuift. daar baart het grof metaal,
 Bevrucht van kogels, fchroot, falpeter, blikfem, donder.
 De zilvre maan befterft, en haalt haar' horens onder,
 Ja vreeft haar zuiverheidt te fmetten met het bloet.
 De fteden weeren zich, maar flauw, en zwak van moedt.
 Geen krygsman vecht, ontbloot van legertuig of wapen,
 Zo ftrydt musket noch kling, berooft van oorlogsknaapen.
 Men kuft in 't eindt door dwang den degen van Bourbon.
 Nu heft de Ryngodin de leden uit haar bron:
 Zy fcheurt de blonde pruik, met waterlies bevlochten,
 En krabt de blanke borft: hoe wordt myn froom bevochten!
 Zo klaagtze, en flaat verbaaft haar weenende oogen nêr:
 Hoe wordt myn wettig erf mishandelt door 't geweer!
 Hoe froomt het laauwe bloet in myne ontroerde paffen!
 Ik zie myn weêrparty myn wettig erf verraffen.

en ver-
overt.

Klagte
van de
Ryngod-
din.

Men

Men schendt myn stroomfieraadt, en scheurt, verwoedt en straf,
 De beste slippen van myn feestgewaaden af.
 Wee my, rampzalige; nu tot 'er doot verlegen!
 Rynberk en Wezel, eer door Fredrik Henriks degen
 Weêr vrygevochten, en gerukt uit slaverny
 Van Spanje, staan ten doel van Vrankryks dwinglandy;
 Daar Orfou, Buderyk, en Rees, ter neêrgeboogen,
 Den winnaar groeten, maar met traanen in hunne oogen:
 En, gy, ô Emmerik, door * 's Konings handt gebout:
 Als d'Ebuuroonsche Vorst, verrykt met buit en gout,
 En koninklyken schat, zyn vyandts magt ontdraagen,
 Hier veilig schuilde na de Roomsche nederlaagen;
 Stof niet meer op 't gezag van uwen ouden Heer,
 Maar stort een traanenvloedt op uwe straaten neer,
 Sloop nu de muuren van uw tempelkoor, voordezen
 Door Willebrordus vlyt zo hoog in top gerezen;
 En d'oude wallen, door Graaf Ottoos zorg gesticht.
 Zoo klaagt de Stroomgodes met traanen in 't gezigt.

Terwyl vorst Lodewyk, tot schrik der zeven Staaten,
 Den Ryn bestookte met zyn' ruiters en soldaaten,
 Verliet de Tempelier van Munster 't hooge koor,
 En trok in krygsgewaadt 't verbaafde Twente door:
 De myter van de kruin, tot helm en pluim genegen:
 De Bisschoplyke staf verwisselt voor den degen:

*over 't
 verlies
 van
 Ryn-
 berk,
 Orfou,
 Burik,
 Rees,
 Wezel,
 en Em-
 merik.*

*Toge
 van den
 Bisschop
 van
 Munster
 door
 Twente,*

En

* *Ambiorix Koning der Ebuuroonen, nu Luikenaaren, zonde, na dat hy de Ro-
 meinen geslaagen, en zich met hunnen buit verrykt hadde, de beginzelen van
 Emmerik gelegd, en, naar zynen naam, Ambrik genoemd hebben, als breder te-
 zien is by Flor. lib. 3. de gest. Rom.*

En 't heilig offerkleedt voor borst- en schouderplaat:
 Wie kent den wichelaar van Munster in dien staat?
 Men zegt, hy sprak: 't is tydt de ketters aan te randen,
 En 't uitgelaten volk te slaan in Roomsche banden,
 Te knevlen met geweldt. is d'aanslag eens mislukt
 Voor driepaar jaaren, toen myn heir, by een gerukt,
 Hun' ondergang besloot; nu zullen myn banieren,
 Met Fransche en Keulsche magt vereenigt, zegevieren;
 En 't ongelovig zaadt verdelgen in zyn nest.
 Zo word de wereldt eens gezuivert van die pest.
 Dan zullen wy, beroemdt door zulke braave daaden,
 Hier na de zaligheid verdienen, en sieraaden
 Verstrekken aan Godts kroon. elk volgme op 't heldenspoor,
 En toon' zich wel gemoedt. ik streeve u dapper voor,
 En blyve u eeuwig by. dat zweere, ik, by den zetel
 Van Rome, en Klemens stoel, zo heilig; maar vermetel
 Van 't goddeloos gespuis gelastert en versmaadt:
 En by 't gekruiste beeldt, dat op myn altaar staat:
 En by myn offerkelk, dien ik godtvruchtig wye:
 En eindlyk by uw kroon, ô reine maagdt, Marye!
 Hier zwygt de Koorfoldaat; en dekt den Yffelkant
 Met zyn gevreesde magt, en plondert, moordt en brandt.
 De steden omgewroet, geblakert en geschonden
 Door blikfems van 't metaal en vuurbomb (helsche vonden,
 Gesmeedt in 't moordthol van Bellone om trans en kruin
 Te zengen) treuren op haar stuwende asche en puin;

*Aan-
 spraak
 aan zyn
 leger.*

*Zyn
 verrich-
 tingen
 aan den
 Yffel.*

En

En hygen onder 't juk van Keulen en Westfalen ;
 Of zien de Fransche vaan op hare schanffen praalen.
 De dorpen, uitgerooft, vervloeken 't krygsgeweldt.
 De graanschuur spyft de vlam, die vraatig weidt langs 't veldt:
 En 't zweet des akkermans verkeert in vier en vonken.
 De veldhut smoort in d'asch. zo moet de myter pronken ;
 Met zulk een bloetvlak bralt het heilig kerkgewaadt.
 Gansch Overyffel most in 't einde in dezen staat
 De wetten vieren van den nieuwen Heer gegeven,
 En onder 't slaafs gebiedt van zyn' verwinnaar leeven.
 De Fransche Koning zocht terwyl in 't hart van 't landt
 Te dringen met een magt van volk, en aan den kant
 Van onzen Nederry, of Yffel door te breeken.
 De lucht een lange wyl geslooten, hadt de beeken
 En stroomen uitgeput, en 't water, Neêrlandts kracht,
 Verdroogt, tot voordeel van de Fransche Koningsmagt:
 Zo scheen de Hemel zelf, tot 's vyandts zaak genegen,
 Een weg te baanen door 't bepalen van den regen. .
 De Prins Condé geleidt de troepen herwaart aan.
 De wagens ryden voor, of volgen, zwaar gelaân
 Met yzer, houtgevaart, pontonnen, koopre schuiten,
 En 't geen de togt vereischt, om voor geen stroom te stuiten.
 Men had verscheidemaal, eer 't werk was vastgestelt,
 Den hoogen Raadt by een gedagvaart in het veldt ;
 En goetgekeurt, dat zelf de Vorst aan 't hoofdt zou trekken
 Van 't leger, met Turenne, om Prins Condé te dekken ;

*De
 Fran-
 sche
 magt
 dringt
 verder
 door.*

*Condé
 voert
 zyn le-
 ger,*

*door 't
 beir des
 Konings
 gedekt,*
 En

En 't krygsvolk van den Staat, dat, onder 't hoofdtgezag
 Van myn beroemden Prins, aan d'Yffelboorden lag,
naar het Tolhuis. Te dwingen, zo men hem den doortogt mogt beletten.
 Wy hadden hier een post met krygslieën doen bezetten,
 En 't opperste bevel den schelm Mombas betrouwt;
 Die, als een landverraar, of omgekocht door gout,
 Of tot de wapens van zyn landtgenoot genegen,
 't Betroude volk verriedt, tot schande van zyn degen.
 Hier dringt Condé op aan met al zyn oorlogsstoet.
daar by den Ryn door waadt, De paarden klooven 't nat, en waden door den vloedt.
 Veel' Vriezen quyten zich, als braave krygsgenooten.
 Veel Franssen sneuvelen, verdronken of doorschooten.
gewondt wordt; en Longeville, Hier word Condé gewondt; en Longeville stort
 Ter aarde in 't harnas neer. de blanke Rynstroom wordt,
 Bepurpert door 't geweer, en zwelt van bloetkoraalen.
en veel Grooten van Frankryk sneuvelen. De bloem van Edelliën, daar Vrankryk op mogt praalen,
 Braakt hier de ziel voor 't oog van haaren Koning, uit;
 Of zygt gewondt van 't paardt. maar ach wat heirmagt stuit
 Zo groot een aantal van aandringende oorlogsknechten,
 Bequaam om gansch Europe en d'aarde te bevechten!
 Een bosch van pieken en standaarden, net geschaart,
 Verheft zich aan den Ryn daar elk zyn post bewaart.
 De vaanen waajen langs de groene waterzoomen,
 De schipbrug, opgebout, bevloert de zilvre stroomen,
Zyn komst in de Betuwe; En baant een overtogt aan 't krygsvolk, om gezwindt
 En snel de Betuwe in te vliegen, als de windt.

Zo

Zo dra die droeve maar Oranje quam ter ooren:
 Op, schreeuw hy, helden op, men vechte, of 't is verlooren,
 En met den ganschen Staat en Nederlandt gedaan!
 Noch eens, op, op, elk maak' zich vaardig om te slaan!
 Men dryft den vyandt weêr te rugge of laat'er 't leven!
 Ik zal my welgetrooft aan 't hoofdt van 't heir begeeven,
 En u geleiden daar de noodt ons roept. en gy,
 O Legerhoofden, volgt en blyft uw Veldtheer by.
 De brave Wirts verstreкке een slagveêr aan myn pennen.
 Men stuit den voortgang van den vyandt; want wy kennen
 Zyn aart: hy zal 't geloof uitrojen; vreeft zyn dolk.
 Maar ach! hoe zou de Vorst, slechts met een handvol volk
 Verzelschapt, zulk een magt verdryven? hy, gedwongen,
 Zakt met zyn leger af. wat pennen, welke tongen
 Zyn nu bequaam, om al d'elenden van ons landt
 Te melden naar den eisch? zo dra de Koning plant
 Zyn standers op den grondt der Betuwe; elk aan 't zuchten,
 Besproeit den akker met zyn traanen onder 't vluchten.
 De bleeke vrou, alrede op d'oever van de doodt,
 Zygt neêr in d'armen van haar vriendt of bedtgenoot.
 Men hoort het naar gekerm tot in den Hemel dringen.
 De voedsters vlieden met de teêre zuigelingen,
 Een ander hangt aan 't kindt, besturven op haar schoot;
 Terwyl 't onkundig wicht haar toelacht in den noodt:
 Of daar 't, zich spieglende in de trekken van haar wezen,
 Zyn naakende onheil uit haar dootsch gebaar kan lezen.

*waar op
de Prins
van
Oranje
zyn le-
ger aan-
moedigt,
en zoekt
den
vyandt
te rugge
te dry-
ven,*

*docht te
ver-
geefs.*

*Ontstel-
tenisse in
de Betu-
we be-
schree-
ven.*

De mannen vliegen langs de wegen, om hun fchat,
 Voor vyandtlyken roof, te bergen in de ftadt.
 De beemden treuren van den akkerman verlaaten.
 De veldtoogft ftaat ten prooi van ftroopende foldaaten.
 Het kouter roeft op d'aarde; en d'os, van 't flaafs gareel
 Ontlaft, bukt voor de byl, en krygt een erger deel.
 De blonde Graangodin holt langs haare akkers heenen:
 De tarwkrans ftuift van 't hoofd: men hoortze droevig fteenen,
 Als eer om 't fchaaken van haar dochter Prozerpyn.
 De milde wyngaardt treurt, en weigert nieuwen wyn
 Te ftorten in de kuip, of jongen moft te fchenken.
 De gryze landtman klaagt: wie zal myn fchaapen drenken?
 Myn knaapen fchuilen voor 't verflindende geweer.
 De wachthondt is gevluht: ô geitjes, onlangs d'eer
 Van 't gansche vlek, nu zal de wolf uw vacht belaagen,
 Terwyl uw herder duikt in dorenen en haagen!
 En ik, gewapent flechts met zuchten en geklag,
 Sta voor den moorder bloot in mynen ouden dag.
 Myn' dochters voor haar eer, myn zonen voor hun leven
 Bekommert, hebben my verlaaten en begeeven.
 Alleen myn bedtvriendin, en uitgeleefde vrou
 Bewaakt met my de hut, en blyft uit noodt getrou.
 Wy zullen bei getrooft de felle rovers wachten.
 Zo galmde 't gansche landt van dodelyke klagten;
 Maar d'overwinnaar rukt zyn zeegevaanen voort;
 En Prins Turenne dringt tot Aarnhem voor de poort.

*Komst
 van Tu-
 renne
 voor
 Aarn-
 hem*

Maar

Maar 't is onnodig al de vestingen, en schanffen,
 En steden, door 't geweld verover't van de Franssen,
 Te melden op een ry. nu most gansch Gelderlandt
 Zich vlyen onder 't juk, na korten tegenstandt;
 En Overyffel voor den vyandt nederbukken;
 En 't Sticht van Utrecht zich van Hollandt af zien rukken.
 Zo zag men 't groote deel van dien gevreesden Staat;
 Weleer zo hoog beroemdt door krygskunde, en 't sieraadt
 Van Mavors wapenstoel; ja d'oude Batavieren,
 Die eer den luister van de Roomsche veldtbanieren
 Verdoofden door hun moedt, en sloegen in den strydt:
 Die Spanjes tieranny en bloetdorft zulk een tydt,
 En eindeloozen reeks van viermaal twintig jaeren
 Verduurden, om hun recht en Godtsdienst te bewaaren;
 Nu door onachtzaamheidt alleen ten gronde gaan:
 Eer Febus veertigmaal zonk in den Oceaen.

*Gelder-
 landt,
 Overyf-
 sel, en 't
 Sticht
 van
 Utrecht
 ver-
 over't.*

Hoe beefde d'Amstel, met gantsch Hollandt, op de maären
 Van zulk een nederlaag! hoe reezen nu de haaren
 Van d'Opperhoofden, en Beheerschers van ons landt!
 Hoe hadt de Zeeuw en Vries den schrik in 't hart geplant!
 Een algemeene vrees bestookte d'ingewanden.
 De vrouwen scheurden 't haar. de huisvoogdt sloeg zyn handen
 Ten hemel op de straat. de ryke koopmanschap,
 's Landts zenuw, eer door vlyt gevoert ten hoogsten trap,
 Bezweek, en niemant dacht om zeevaart of om vlooten.
 Men zag de winkeldeur gegrendelt en geslooten.

*Versta-
 gent-
 heid in
 Hol-
 landt
 besbre-
 ven,*

Vrou Themis vierfchaar zweeg en flechte geen krakkeel.

*en a'ont-
steltenis
van de
Maagdt;* De Maagdt van Hollandt ziet dit dodelyk toneel
Met fchreiende oogen aan: zy legt haar feeftgewaaden;
En ftacitabberdt af, en purpre lyfieraaden.

Haar handt befterft. de speer zygt neder; en de hoedt

Van vryheidt fchudt en beeft. die zwaare tegenspoedt

Beklemt haar hart en tong. de roozen van haar kaaken

Verbleeken door den fchrik. haar oog, gewoon te blaaken,

Staat naâr, en d'angft bekruipt haar edelmoedig bloet.

*die we-
der
moedt
grypt,
de bur-
gers aan-
spreekt,* Zo blytze een wyl verftomt; maar aanftonts grypt ze moedt:

Op, op, zo fchreewtze, op, op, verbaafde burgeryen!

Geen traanen zullen ons van 't Fransche juk bevryen.

Men recht met laf gekerm en zuchten weinig uit.

De vyandt wordt alleen door dapperheidt gefluit.

Men zoek' naar middelen om grooter quaadte te weeren,

En 't naakende geweldt van Hollandts erf te keeren.

Ons is een Oorlogsheldt van nooden, om den Staat

Te hoeden voor gevaar door wapenen en raadt:

Die, met Uliſſes brein, en Ajax dapperheden

Versiert, op 't Statenhuis en in den ftrydt zal treden,

En fchraagen op de nek het wichtig ftaatgebou,

Gelyk een Atlas, of Alcides, ſteets getrou.

*de dien-
ſten op-
baalt
van de
Prinſſen
van
Oranje;* Errinnert u met my de Prinſſen van Oranje;

Die ſtrengte geeffels van de tyranny van Spanje:

Wat zyt gy niet verplicht, ô burgers, aan hun ſlam!

Zy hebben u geflaakt uit boeijen, en de vlam

Van 't woedende oorlogsvier gefmoort in uwe vesten.
 Zy gaven goet en bloet voor uw behoudt ten besten.
 Die Vorsten hebben lang uw tempel, en altaar,
 En heiligdom bewaakt in 't uiterste gevaar.
 Dat dapper heldenbloet, gewoon, in vroeger tyden,
 Voor vryheid van geloof en recht van 't volk te stryden,
 Speelt nu door d'aderen van zulk een grooten Zoon.
 De tweede Wilhem, die, om hoog op 's hemels troon
 Gezeten, in een ry van duizendt heldenschaaren,
 Nu juicht en zegepraalt, na zo veel krygsgevaaren,
 Heeft ons die braave telg geschonken na zyn doot.
 De Britsche Ryksprinses most haren echtgenoot,
 Bezwangert van den Vorst, in 't naare graf zien daalen:
 Maar achtmaal zonk de zon, met uitgediende straalen,
 Aan d'avondtkimmen neêr in vader Nereus plas,
 Als deze Fenix quam te voorschyn uit zyn asch.
 Herdenkt de deugden nu van zyn' doorluchte Vaderen;
 En laat de dankbaarheid niet sterven in uwe aderen,
 Beheerschers van den Staat! verheft d'Oranjespruit.
 Dan zullen wy eerlang den vyandt zien gestuit
 Op 't punt van zyn rappier. laat hem, aan 't roer gezeten,
 Uw staatgeheimenis en handelingen weeten.
 Die wakkre Palinuur zal 't schip van 't vaderlandt,
 Door onweêrbuien heen', naar een gewenschte strandt
 Geleiden, en van storm en barning zegepraalen;
 Door zyn verheffing zal de trots van Vrankryk daalen.

hun
 WILHEM
 den III
 aanpryst,
 en zyn
 geboorte
 be-
 schryft.

De Maagdt besluit haar aanspraak. Ik zie de pylen , nu ontwongen door geweld ,
 Weêr vaster in den klaauw van Hollandts Leeuw gefelt.
 Ik zie de nevels van den tegenspoet verdwynen ,
 Wanneer d'Oranjezon met vollen glans zal schynen.
 Uit had de Maagdt : en elk schreeuwt vrolyk langs de straat :
 Lang leef , lang leef de Vorst , tot welstant van den Staat.
 Men dien' zich in den noodt van zyn beleit en degen.

Waar op 's landts Staaten De Hoofden van het landt , vergadert , overweegen
 De zaak met rypen raade , en openen 't gezigt ,
 Zo lang verblindt voorheen' . nu vindt zich elk verpligt
 Om d'oude dienften van de zegeryke Helden ,
 Uit Nassausch bloet geteelt , aan WILHEM te vergelden ;
 En hem te plaatfen op den trap van eer , voorheen'
 Met zo veel zorgen van zyn Vaderen betreên :
 Men breekt den eedt , wel eer uit misverftandt gezworen ;
 En WILHEM HENRIK word tot Opperhoofdt verkoren ,
 Om 't leger van den Staat te leiden in het veldt ,
den Prins van Oranje tot algemeen Veldt-beer Met onbepaalder magt . men offert aan den Heldt
 't Hoog Admiraalschap van de Nederlandsche vlooten :
 En om zyn aanzien en vermoogen te vergrooten ,
 Wordt hem 't Stadthouderfchap van Hollandt aanbetrout :
 En Zeelandt , dat zo vast op zyne deugden bout ,
en Stadthouder verkiezen. Draagt hem dat eerampt op , en volgt de Staatgenooten .
 Zo wordt het heiltoneel van Neêrlandt eens ontflooten ,
 Door 't hemelsche beleidt , en Goddelyke magt .
 Ach ! was die groote zaak en pligt voor lang betracht !

Nooit

Nooit hadt men Vrankryks vaan zien wajen van de muuren.
 Nooit waren wy vermant door vyandtlyke buuren.
 Nooit hadden wy geknielt voor 's overwinnaars staal:
 Gelyk 't vervolg u zal getuigen van 't verhaal.

Zo dra de vrome Vorst, naar waarde, was verheven,
 Begon de veege Staat van Hollandt weêr te leeven.
 De dootschrik ruimt de ziel. men ziet van allen kant
 Op kerk- en toren-trans d'Oranjevlag geplant.
 Men dondert uit metaal en blaakende mortieren,
 Den Prins ter eere, om recht dien grooten dag te vieren.
 De schaalen zwellen van den Rynschen Muskadel.
 Men drinkt des Veldtheers heil. de mannen vliegen snel
 Naar 't raathuis, die hun schat ten dienste van 't landt opofferen,
 En haalen 't ingewandt uit langgespaarde kofferen.
 De smeltkroes schuimt van goude, en zilvre vaten, eer
 Tot tafelpracht bereidt. de burgers, in 't geweer,
 Herscheppen zich met vlyt in dappere foldaaten;
 En willen, wel getrooft, hun stadt en erf verlaaten;
 Om, onder WILHEMS vaan, het dreigende geweldt
 Te keeren van de grens: elk strekt een oorlogsheldt.
 De vrouwen quyten zich als moedige Amazoonen;
 En ieder wil haar zucht voor 't vaderlandt betoonen,
 Met torssen op den muur, met kruien aan de vest.
 Het binnenlandts krakkeel, die dodelyke pest,
 Waar door 't Gemeenebest gevaarlyk wordt bestreden,
 Verdwynt, en ruimt nu plaats voor eendracht in de steden.

*vreugde
 in Hol-
 landt
 over zy-
 ne ver-
 heffinge.*

*Voordec-
 lig ge-
 volg der
 zelve.*

De burgerliefde groeit. men zweert den landtgenoot
Te dienen met zyn bloet, in 't aanzien van de doodt.

*Wakker-
heid en
krygs-
zorgen
van den
Prins.* Terwyl het oude vier der Batavieren blaakte ;
Zag elk verwondert hoe de groote Veldtheer waakte,
Om Hollandts vryen Staat voor Vrankryks legerdolk.
Te hoeden door vernuft, en 't overweldigt volk
Weêr vry te vechten, en uit flaverny te slaaken :
Hy arbeitet onvermoeit voor d'algemeene zaaken.
't Getal van 't oorlogsvolk groeit aan van tydt tot tydt.
Den legerhoofden en voorgangers wordt de vlyt
Der wapenoefening en krygstucht aanbevolen :
Elk volgt het streng bevel. nu bloejen Mavors schoolen.
Nu wordt op alles, 't geen de noodt vereischt, gelet.
Men houdt de posten voor den aanval naau bezet,
En dekt den legerknaap met wal en aarde schanssen.
Men plant de donderbus op d'opgeworpen transsen.
Men steekt de dyken door. de stroomgolf schuurt langs 't landt.
En vruchtbre bemden heen, en dient voor tegenstant.
De schepen, opgebout om door de woefte baaren
Naar Ganges perelkust, en Indus strandt te vaaren,
Laveeren op rivier, en binnenlandtschen stroom,
Met oorlogslîen bemant. nu floopt men hof en boom,
En lustprieelen, en gebouwen, vol firaaden,
En 't geen den tegenstant kan hinderen of schaden.
D'Oranje Veldtheer, die nooit slaapt, maar dag en nacht
Den welstant van 't gemeen in 't schrander brein betracht,

Be-

Bezigtigt overal de vestingen en steden ;
 En geeft op alles acht. de krygskunde en de reden ,
 Aan 't moedig hart verknocht, staan eeuwig aan zyn zy.
 Hy weegt de zaaken in zyn herffens naar waardy.
 Hier is hy bezig met een ouden wal te flechten.
 Daar slicht men andere, voordeliger in 't vechten.
 In 't kort al 't geen men van een wakker Krygshoofd wacht,
 Wordt hier in 't werk gestelt, en door zyn zorg volbragt.
 Wanneer den Lelyvorst de tyding klonk in d'ooren ;
 Dat myn beroemde Prins tot Veldtheer was verkoren
 Van 't Nederlandts gewest, met zo veel waardigheên
 Gefchonken aan den Heldt, ten oorbaar van 't gemeen,
 Bezweek zyn fiere moedt. hy voelde aan alle kanten
 Zyn trotse ziel benart: (dat kunnen uw' Gezanten,
 O Ridders, die zyn heir verzelden op dien tydt,
 Getuigen.) dat staat vast, zyn boezem zwol van spyt.
 Hy zag zyn loop gestuit; en gaf het oorlogsteken,
 Om met zyn benden van de grenzen op te breeken.
 Zo wierdt zyn zegepraal bepaalt door WILHEMS staf.
 Hy trok zyn leger van den Stichtsen bodem af;
 Maar hieldt de steden in bezetting met zyn vaanen:
 En Luxemburg, de plaag van Utrechts onderdaanen,
 Die felle geessel van de Stichtsche burgery ;
 Aanvaarde, uit 's Konings naam, de hooge krygsvoogdy
 Van dien verwonnen Staat. nu tracht de Vorst de wallen
 Van Gorkum, of Breda of Heusden t'overvallen;

*die den
 Koning
 van
 Frank-
 ryk ont-
 stellen,*

*en zyn
 voor-
 spoedt
 stuiten.*

*Hy ver-
 trekt
 met zyn
 leger
 van 't
 Sticht,
 en geeft
 het op-
 perbevel
 van de
 steden*

*En
 aan
 Luxem-
 burg.*

En dreigt de muuren van den Bosch ; maar 't landt besproeit
 Van 't water, dat uit poel en veldtmoerassen vloeit,
 Belet den aantogt van zyn dreigende standaarden.
 Men hadt de vestingen met dappere Spanjaarden
 En Neêrlandts volk bezet; die, trou en welgemoedt,
 De vryheid van den Staat beschermden met hun bloedt.
 Zo tracht hy vruchteloos de vesten te bestryden;
 En stelt nu al zyn hoop van grooter winst ter zyden;

*Vertrek
 van den
 Koning
 naar
 Frank-
 ryk.*

Ja trekt, verydelt door Vorst WILHEMS dapperheid,
 In zekerheid naar 't ryk door 't hofgezin geleidt.

De vyandt hadt een stad bezet met oorlogscharen,
 Bekent by Woerden, voor een lange reeks van jaaren
 Gesticht op Hollandts erf. de brave Veldtheer tracht
 Die plaats door wapenen te rukken uit zyn magt.
 Hy dagvaart in den Raadt de hoofden van zyn benden,
 En draagt zyn opzet voor aan hûn die 't oorlog kenden,
 Geslepen in den kryg. men keurt het oogmerk goet.
 En ider zweert den Heldt te dienen met zyn bloedt,
 En onvermoeiden vlyt den aanflag voort te zetten.
 De ruiters stygt te paardt op 't klinken der trompetten:
 De voetknecht volgt de trom. men preest de troepen voort.
 Myn Prins geleitze zelf, en plaatst zich voor de poort.

*Woerden
 door den
 Prins
 van
 Oranje
 belegerd.*

De vyandt, nu zo naau beslooten in zyn' muuren,
 Geeft tekenen van noodt aan Luxenburg door vuuren.
 De houthoop, lichtende op den toren, blaakt de kruin
 Des tempels, in een uur begraven onder 't puin.

Als

Als Vrankryks Maarfchalk zag, van Utrechts hooge wallen,
 Hoe Woerden wierdt bedreigt of hevig aangevallen,
 Besluit hy om 't ontzet te nemen by de handt,
 En trekt op 't lichten aan van kerk- en torenbrandt.
 Maar onze Veldtheer hadt, om 's vyands hulp te fluiten,
 En aan de Stichtfche zy de heirbaan af te sluiten,
 Een poft aan Zuilestein betrouwt; die, welgemoedt,
 Den trotsen Hertog, op zyn aantogt, dapper groet.
 Met blikfemfchichten, die, van 't bolwerk afgevloogen,
 De voorften treffen; dat ze vallen voor zyne oogen;
 En verven de Kruipin (zo heet de plaats) met bloet.
 De Maarfchalk barft van spyt, wanneer zyn oorlogsftoet,
 Gekeert wordt, afgemaakt, en van de fchans geflaagen:
 Hy preft zyn krygsgevolg noch eens de kans te waagen;
 Maar ziet door tegenfant het veldt met doôn gevult;
 Daar Vrankryks adel valt. terwyl zyn gramfchap brult;
 Gelyk een bosleuw, die, beluft op roof te zoeken,
 De bossen doorvliegt, en doorsnuffelt alle hoeken
 En wilderniffen; tot hy eindlyk 't wilt ontmoet
 In 't midden van den loop, en nafpoort op den voet:
 Hy fpalkt zyn kaaken op en gulzige ingewanden,
 En grimt van ongedult: hy dreigt met klaauw en tanden:
 Maar als een jagersrot gewapent, op 't gerucht,
 Verfchynt, dan druipt hy door, en fchuimbekt in zyn vlucht.
 Zo drukt de spyt het hoofd van Vrankryks legerknechten.
 Prins WILHEM voert terwyl voor Woerden onder 't vechten

dat
 Luxen-
 burg be-
 staat te
 ontfet-
 ten.

wordt
 door
 Zuile-
 stein aan
 de
 Kruipin
 gefmit,

Zelf met zyn lyfgevaar de stormelingen aan
 In 't heefte van den ftrydt, en moedigtze tot slaan;
 Of dryft den uitval der belegerden naar binnen.
 Vecht, fchreeuwt hy, helden, vecht, houdt moedt, en helptme
 En waarlyk was de fladt veroverd door den Heldt; (winnen.
 Maar 's vyands leger wierdt een fpoor gebaant langs 't veldt,
 Door fchuim van fchelman en troulooze dorpelingen,
 Om 't volk van Zuileftein van achtren te befpringen.
 't Oneerlyk landtgefpuis, (ô fchrikkelyk beftaan!)
 Meinedig aan den Staat, wyft zelf den vyandt aan
 Een weg hem onbekent; en wil zyn leidtsman ftrekken.
 De Hertog laat een deel voor af door 't water trekken;
 En volgt van verre op 't fpoor met al zyn legermagt.
 De voortroep ftreeft gezwindt, en nadert onverwacht,
 De Schans (ô groot verzuim!) van achtren onbeslooten.
 Men grypt de wapens op. wat wort'er bloet vergooten!
 De braave Zuileftein, verrast door fnoodd beleid
 Van landverraders, toont in noodd zyn dapperheid.
 Geen vrees beftormt zyn hart. hy grypt zyn heldendegen,
 En vliegt, gelyk een leeuw, de Fransche benden tegen.
 Al wie zyn fabel naakt, van brein en bloet begruift,
 Stort neêr door slag op slag, en sneuvelt door zyn vuift.
 Gelyk een veege ftier, in 't vechterk naau gedrongen,
 En door een langen fleep van vyanden befprongen,
 Zyn jongfte kracht beproeft; en velt met ftoot op ftoot
 Al die hem tegenftreeft, gemoedigt door den noodd;

*bervat
den aan-
val over
het ver-
dronken
landt
van
achte-
een.*

*Dapper-
heid
van
Zuile-
ftein*

Tot

Tot hy zyn horens ziet van 't voorhoofd afgebroken ,
 Den dootfnik uitblaast , sterft , maar sterft niet ongewroken :
 Zo sneefde Zuilesteyn in 't blinkende geweer ,
 En viel , getroffen , op een hoop van lyken neêr ,
 Zo dapper door zyn arm , tot wraak van 't leet , verflagen.
 Ik moet ter dezer uur 't rampzalig lot beklaagen
 Van dien beroemden Heer , met Schimmelpennings dootd
 Geschooten aan zyn zy , myn vriendt en landtgenoot.
 Nu woedt men na de dootd op d'afgestrede Helden.
 't Mishandelt lichaam moet den wrok noch eens ontgelden ;
 En , tegen oorlogsrecht , gekerft , gefleurt , gefneên ,
 Den glans besmetten van zyn vyandts krygstrofeen.
 Zy schrikten voor 't gezigt al die de wreedheidt zagen.
 De Prins krygt kondtschap van die dreeve nederlaagen ;
 Daar hy op 't moedig ros , in 't midden van het vuur ,
 't Bestrydendt leger noopt , en dondert op den muur ,
 Dat aarde en hemel dreunt . hy overweegt de zaaken ;
 Beveelt den aanval op de vesten voort te staaken ;
 't Beleggereedtschap weêr te zamelen by een.
 Men voert het grof geschut van 't bolwerk naar beneên ,
 En sleept de stukken af met magt van legerpaarden.
 Elk volgt in orde zyn banieren en standaarden.
 Zo wordt de stadt ontfet door binnelandts verraat ;
 En Luxemburg besehiet zyn oogwit wel , maar 't staat
 Hem dier , door 't ryk getal van die in 't vechterk vielen ;
 Gerekent aan zyn kant op tweemaal duizent zielen.

*en zyn
doodd.*

*De
Prins
breekt
het beleg
voor
Woerden
op.*

De

De Vorst , verfteken van zyn oogmerk , slaapt noch rust :
 Zyn oorlogsvier wordt door geen tegenspoedt gebluft ,
 Maar gloeit veel lichter in de duistere ongelukken .
 Hy arbeidt om den buit de Roofharpy t'ontrukken .
 Ik zal verhaalen , hoe myn Heldt , ten dienft van 't landt ,
 De buitenposten sterk verzieet van tegenftant ;
 En draagt , om Hollandt voor den aanval te bewaaren ,
 Het hooge krygsampt op aan mannen lang ervaren ,
 Als Hornes , Koninksmark , Vorst Maurits , ryk van moedt ,
 Aan Wirts en Westerlo , (alsaamen uit het bloet
 Van Mavors voortgeteelt) en rukt zyn legerbenden
 Naar 's vyandts bodem toe , en valt hem op de lenden ;
 Ontziende geen geweldt van sneeuw , of hageljagt ,
 Noch guure stormen , door den winter voortgebragt .
 Elk staat verwondert daar d'Oranjevaanen trekken .
 De Veldtheer wift zo kloek zyn aanflag te bedekken ,
 Dat niemant peilen kon de gronden van zyn zin .
 De Keulsche Biffchop stondt verlegen in 't begin ,
 En vreesde voor zyn erf en vorstelyken zetel .
 De Vorst van Straatsburg , die zo trouloos en vermetel
 Den Franschen hoogmoedt dient , gevoelt , door schult geraakt ,
 Hoe fel de wroeging met haar toorts zyn boezem blaakt .
 Ja hy verdubbelt zyn getal der lyfstaffieren ,
 Verzekert door 't gerucht , dat Neêrlandts veldtbanieren ,
 Geleidt door WILHEMS staf , in aantogt , 't Keulsche Sticht
 Tot brandtschat d'wingen . zelf de * Fransche Veldheer zwicht ,

En

* Duras.

En voegt zich met zyn magt van ruiters, over stroomen
 En veldtrivieren, by Turenne; die de zoomen
 Des ryken Moezels dekt, en stuit den Adelaar,
 En 't heir van Brandenburg: hulptroepen, die 't gevaar
 Van onzen ondergang tot bystant kon beweegen.
 De vroomme WILHEM smeekt den Hemel eerst om zegen,
 (Want altydt heeft zyn ziel de Godtheit hoog geacht)
 En trekt voor Charleroy op 't spoedigst met zyn magt.
 De Grave van Marcin geleidt de regementen
 Van Spanje, als Opperhoofd, tevelde, en spant zyn'tenten
 Naast onze vaanen voor den sterken muur. Montal,
 Door list gesloopen in den vest, verweert den wal.
 Men maakt zich vaardig om de voorschans aan te randen,
 En bolwerk en rondeel te sloopen, onder 't branden
 Van 't dreunende kanon. elk houd zyn post bezet,
 En wacht de toonen af van trom en stormtrompet.
 Maar 't uur van voorspoedt was, helaas! noch ongeboren.
 Het nydig oorlogslot hadt ons zyn haat gezworen.
 De toeleg wordt gestuit. de Wintervorst dringt aan:
 De noordtsche beeren, die in d'ysgareelen staan,
 Verschynen onverwacht met sneeu en hagelvlaagen,
 En grimmen in de lucht voor zyn bevrozen wagen.
 Elk vloekt al bevende des winters ongenâ.
 De weeke klay bevriest, en weigert schup en spa
 Den doorgang. 't water stremt, en houdt de legerschepen,
 Die 't nodig oorlogstuig en stormgereetschap sleepen,

Charle-
roy door
den
Prins
berent,

Gegyzelt op den rug. de vorst verkout het bloedt,
 Daar 't kookt in d'aderen, ontsteken door den moedt.
 Soldaat staat roereeloos, terwyl hy op de wallen,
 Zyns vyandts schuilplaats, tracht gewapent aan te vallen. ^m
 Hier zygt de ruiter, styf van koude, op d'aarde nêr.
 Daar valt het oorlogsros en sneuvelt by zyn heer.
 Zo moft men, door den noodt geprest, den aftogt steeken.
 Elk stelt zich in 't gelit, en volgt het legerteken.
 Men rolt de tenten op. de vyandt ziet den grondt

*En we-
 der ver-
 laaten,*

Verlaaten en geruimt, daar onlangs 't leger stondt.
 Maar laat ons om den staat van Hollandt u t'ontvouwen,
 Weërkeeren, en 't gevaar van 't vaderlandt aanschouwen;
 Geraakt in hoogen noodt door 't stremmen van den vloedt.
 Hoort hoe de landtzaat schrikt. hoort hoe de vyandt woedt.

*Aan-
 spraak
 van
 Luxen-
 burg
 aan zyn
 Volk.*

Men zegt, dat Luxenburg, op Utrechts muur getreden,
 In 't midden van een drom soldaaten, wel te vreden,
 En met een lachchent oog, de stroomen zag bevloert;
 En sprak: myn zoonen, die zo trou de wapens voert
 Van Koning Lodewyk, nu is de tydt gefchapen
 Van Hollandts jongsten noodt. elk volgme in 't bloedig wapen;
 De hemel biedt zyn hulp, en baant ons door het ys
 Een heirbaan om in 't landt te dringen, tot bewys
 Van gunst voor onzen Vorst. nu moet men d'ingewanden
 Verscheuren van den Staat; en ieders moordtlust branden,
 Verdelgt. schoffeert. en moordt. ja toont in vier en vlam
 Dat gy gesproten zyt uit Vrankryks heldenstam.

Gelyk

Gelyk een razent heir verwoede bosgedrogten ,
 Verenigt met een magt van wolven , aangevochten
 Van doller wreetheid, en vast dorstende naar bloet,
 D'onnosse schaapskooi dreigt: zo toont zich elk verwoedt
 Op d'aanspraak van zyn Heer; en volgt zyn moordtstandaarden Zyn op-
tegt
naar
Holland.
 (Wie schrikt niet voor 't verhaal!) met uitgerukte zwaarden,
 Op burgerbloed gewet. nu zou men Hollandts praal,
 Den Hage, en al de Steên vernielen door het staal;
 Maar WILHEMS voorzorg, en de gunst van Godt bewaakte
 Den felgedreigden Staat, terwyl het moordvier blaakte.
 De hemel zelf beschut het Nederlandtsche volk ;
 Hy sluit zyne oogen in een duistere regenwolk ,
 En stort een dichten vloedt van water naar beneden.
 De blinkende ysbrug smelt, en weigert de geleden
 Te torffen op den rug. de Maarschalk vloekt en scheldt ,
 Ja quetst het Godendom om 't stuiten van 't geweld.
 Nu zwelgt men 't laauwe bloedt der weêreloze schaaren ;
 Beltrydt den dorpeling , als woedende barbaaren.
 De maagdeschender blooft, schoffeert, en bluscht zyn brandt Wreet-
heden
door de
Franssen
gepleegt
te Bode-
grave en
Zwam-
mer-
dam.
 Op 't smookent puin, en brengt een dootwondt met zyn handt,
 Tot walgens toe verzaadt, aan d'eerstgestreelde leden.
 De wreetheid holt van 't spoor, en hoort naar recht noch reden.
 Men spaart geen kinders, maar men ruktze, fel en straf,
 In 't laaven van den dorst , van moeders borsten af.
 Hier zwoegt de wreede beul door knevelen en vangen.
 Daar ziet men 't bleek gezigt aan dorre boomen hangen ;

Dat grynft den moorder toe. men woedt met vier en vlam:
Dat tuige Bodegrave en Zwadenburgerdam.

Terwyl de felle gloedt, ten hemel opgevloogen ,

De dorpen smoorde in d'afch , en blikfemde in onze oogen ,

Aanflag Verquikte een blyde maar het hart van Nederlandt.

op Koe- De Biffchop hadt wel eer een vefting overmant :

worden , Den fleutel van den Vries en Groningen, voor dezen

Door fterkte van natuur en kunft alom geprezen ;

Verdronken in moeras en veenen ; ryk omzet

Met bolwerk, ravelyn en halvemaanen , net

door Gegraaven voor den wal. heldt Rabenhaupt , wiens degen ,

Raben- De muur van Groningen verweerde, en door Godts zegen ,

haupt. Zyn naam door 't fluiten van de dubble Biffchopsmagt ,

Onfterfelyk maakte, neemt een aanflag voor, en wacht

Op voordeel om die Stadt door wapens t'overvallen ,

En 't Myterdragers volk te dryven uit de wallen

Van Koevorden: hy kiest een opperhoofdt, wiens vlyt

Hy 't heldenftuk betrouwt, en dient zich van den tydt.

De veldtmoeraffen, 't veen en diepgegrave grachten,

Bevroozen tot in 't hart door koude winternachten,

Verftrekken den foldaat een heirbaan, om de velt

Met weinig tegenfpoedt te naaken. ieder preft

Den hoop, hem aanbetrout. men ziet de paardtshoef draaven ,

Eyber- En glippen over 't ys. Eybergen, 't hoofdt der braaven ,

gentrekt Deelt zyn' bevelen uit en voert , by nacht zyn volk ,

by nacht In flilte naar de ftadt. een dikke nevelwolk.

op, en

komt

'smor-

gens

Be-

Bedekt de morgenzon, en houdt de togtgenooten,
 In 't naaken van den wal, voor 's vyandts oog beslooten.
 De buitengracht, gestremt door 't ys, verstrekt een brug,
 En draagt, ten dienst van 't werk, het leger op den rug.
 Men tracht den vyandt van drie kanten aan te tasten.
 Men kapt met bylen af de diepgeheide masten,
 En scherpe paalen, om de schanssen heen geplant.
 De buitenwacht waakt op, geeft vier, biedt tegenstant;
 Maar wordt vermeestert, en de posten uitgedreeven.
 Men ziet de winnaars door dit voordeel verder streeven,
 Maar vinden voor den muur de grachten opgebyt.
 Men sleept het stormtuig na met paarden; voert met vlyt
 De bieze bruggen aan, om 't water te bedekken.
 Men roert de trommels om den moedt van 't volk te wekken,
 In 't stormen op de stad; daar zich de vyandt weert,
 En met musket en pick den fellen aanval keert;
 Maar vruchteloos; men ziet de srydende soldaaten
 't Geweldt braveeren van de kogels en granaaten
 Geslingert van de vest. zy dringen moedig voort,
 En vlieden op den wal. een ander wint de poort.
 De mooker breekt de kracht van grendelen en sloten.
 Men loopt de deuren op met balken, onder 't stooten.
 De vesting wordt verrast, terwyl de vyandt beeft,
 En, sineekende om genâ, de wapens overgeeft.
 Zoo ziet men 't Papenrot verstroot en overvallen,
 De poorten uitgeschopt, gedreven van de wallen;

*door een
 mist be-
 gunstigt,
 aan de
 buiten-
 werken,*

*die hy
 inneemt;
 voert
 zyn
 troepen
 naar de
 stad,*

*en ver-
 meesters
 dezelve.*

Ontstel- Terwyl 't gemytert Hoofdt zyn ongeval betreurt ,
tenis En, razende om 't verlies, de koorgewaaden scheurt.
van den Hy plukt de gryze kruin, en prevelt onder 't hooren :
Biffchop Hy ziet de tyden van zyn tegenspoedt geboren :
van Maria, in den mondt besturven, hoorde niet.
Munfter. Geen heilig, dien hy noemt, bekreunt zich zyn verdriet.
 In zulk een ftaat verliet de Biffchop eer de vellen
 Van Groningen, en gaf zyn stormgevaart ten beften ;
 Daar hy, door tegenftant bedrogen in zyn hoop,
 De ftadt begaf, en van d'omringde muuren floop.
 Zo druipt een winterwolf langs 't veldt met hangende ooren,
 En ingekrompen ftaart, wanneer de leeuw, vol toren,
 Met maanen op den rug gereezen, moedig uit
 Zyn hol en fchuilplaats barft, en redt den veegen buit.
Weder- Oranje keert in 't landt, en hoort met vreugd' de maaren
komst Der overwinning ; en d'ontworftelde gevaaren
van den Van Hollandt ftreelen 't hart. hy roept den Raadt by een,
Prins in En fcherpt zyn fchrander brein, tot voordeel van 't gemeen.
Hol- Daar ryft een vefting uit de zuiderzeefche froomen,
landt. Wel eer door Vrankryk met verraffing ingenomen,
Zyn toe- Toen 't gansche landt bezweek; en Utrecht, in dien noodt,
leg op Te zwak, geen tegenftant aan 's vyandts wapens boodt.
Naar- De Prins befluit die ftadt voor Hollandt weêr te winnen.
den. Men houdt de zaak geheim. men werkt met rype zinnen
 En fcherpt zyn herffens tot bevordring van den togt.
 Men licht de bloem van 't volk, door vlyt by een gezocht,

Om

Om welgemoedigt en gewapent op te trekken.
 Men ziet een ryke vloot de Vecht en Amstel dekken,
 En voeren 't stormgevaart, kanonnen groot en klein,
 Met volle doeken naar 't gedreigde Naarden heen.
 De winden schynen zelfs den aanslag toegenegen,
 En blaazen sterk in 't zeil. de vyandt staat verlegen,
 Als Waldek onverwacht de vesten houdt berent.
 Du Pas, de Stadvoogdt, ziet d'Oranje legertent,
 Braveeren voor den muur: hy blikfemt van de wallen,
 Terwyl zyn benden uit d'omringde poorten vallen;
 Hy roept de Hoofden t'faam': die zweeren te gelyk,
 Te waagen lyf en bloet ten dienst van Lodewyk.
 De Veldtheer naakt de vest. zyn donderbussen speelen.
 En booren door de kruin van tempels en kasteelen,
 Granaat en vuurbomb barft, en dondert slag op slag.
 Verdryft den nacht van 't zwerk, en scheidt een klaarder dag.
 Men ziet de Hoofden door 't bebloede vechterk ryden,
 Met fabels in de vuist, en dwingen 't volk tot stryden.
 Een ander voert zyn troep ten diepen loopgrave in;
 En keert vernoegt te rug, of sneuvelt in 't begin.
 Men schokt de muuren door geweldt van donderklooten,
 Uit holle buiken van 't bevrucht metaal geschooten.
 De vesting barft van een. de muurbres gaapt, door 't loot
 Zo diep getroffen in het ingewandt; en noodt
 Den legerknecht ten storm. daar loft men de musketten,
 Om den belegeraar den aantogt te beletten.

*Word
 door
 Waldek
 berent.*

*en van
 den
 Prins
 belegert.*

Daar

Daar rent de ruiter op zyn ros met lossen toom,
 En vat de bossen voor zyn zadel, om den stroom
 Te dempen voor den wal. gins ziet men landtiên slaven,
 En hygen op hun spa, om 't leger te begraaven.

*Luxen-
 burg
 neemt
 het ont-
 zet
 voor,
 maar
 ziet de
 stad o-
 vergaan.*

De Fransche Maarschalk trekt van Utrecht herwaart aan,
 Om Nederlandts beleg voor Naarden op te slaan;
 Hy komt; maar ziet de stad na 't sryden overgeeven.
 Men sluit een krygsverdrag, van wederzydts beschreeven.
 Men legt de wapens voor den groten WILHEM neer,
 En Naarden viert de wet van zynen ouden Heer.

*Voordec-
 len van
 deze o-
 verwin-
 ning.*

Nu scheen de Heilzon, met bekorélyker glanssen,
 Te schynen op ons erf van haar' verheve transsen;
 En straalen van haar gunst te schieten op den Staat.
 O zegentryk begin! ô breidel voor ons quaadt!
 O landt! ô vaderlandt! gy raakt uw leet te boven,
 En moet Oranjes Vorst, naast Godt uw heilandt, looven!
 Gy zaagt hem voor den muur (gelyk een harde rots,
 Die onbeweegbaar blyft in 't ruime zeegeklots,
 En kaatst de winden af en tuimelende baaren)
 In 't bloedig harnas staan in 't heetste der gevaaren.
 En gy, ô volken, die, door 't krygsgegruis ontrufft,
 Noch onlangs 't moordtgeweer van Vrankryk hebt gekufft,
 Beklimt de toppen van de Nederlandtsche duinen,
 Hoort toe, en juicht van vreugde op haar verheve kruinen,
 Daar ik, aan Karels hof, in WILHEMS bruijloftszaal,
 Het einde van uw leet en zwarigheid verhaal!

Ver-

Verloste schaaren , volgt met my de zegevaanen ,
 Die door een bloëtrivier uw weg van vryheidt baanen ;
 Volgt met een dankbaar hart den Oorlogsheldt , daar hy
 De staale boejen breekt van uwe slaverny !

De zegepraal , zo versc'h op Naardens muur bevochten ,
 Ontsteekt zyn groote ziel , om verder heldentogten
 Te waagen voor den Staat. de Spaansche kroon , verplicht
 Tot hulp aan Nederlandt , om reden van gewigt ,
 Laat nu in 't openbaar hare oorlogstoortsen branden ;
 En schreeut haar vyandtschap in alle steên en landen
 Met koning Lodewyk door volle kaaken uit.

*Spanje
 kondigt
 den oor-
 log af te-
 gen
 Frank-
 ryk.*

De Staat van Hollandt juicht op 't vrolyk kryggsgeluit,
 Verzekert in den noodt van Spanjes hulp en degen.

Oranje geeft bevel om 't leger te beweegen ,
 En trekt te veldt daar hem de Spaansche Landtvoogdt wacht.

*De
 Prins
 trekt
 met zyn
 leger,
 verzelt
 met de
 Spaan-
 sche en
 Keizer-
 sche
 hulp-
 troepen,
 naar
 Bon;*

Men treedt in krygsgeprek. men voegt de dubble magt
 Te saamen , om gepaart den Rynstroom op te dringen ,
 En Bon , in weêrwil van den Keulschen Vorst , te dwingen.

Het Keizers leger wacht de bondtgenooten af ,
 Daar 't Montekukuli geleidde met zyn staf.

Zy sneeven die verwaandt de wapens weêrstant bieden.
 De Rynstroom raakt in roer. de bange bouliên vlieden ,
 Op 't dreunen van de trom. Godt Liber vlucht van 't landt ,
 Daar hy den wynstok met zyn Nachtbachanten plant.

De Stadt , belegert , tracht het heir der Bondtgenooten ,
 Gemoedigt door 't ontset , met kracht voor 't hoofd te stooten ;

*belegert
 de Stadt ,*

L

Men

Men hadt op 't naderen , tot beter tegenstant ,
 Kasteel en klooster voor de muuren afgebrandt ,
 De wacht trekt op , om wal en poorten te bezetten.
 Men kryt den onraat uit , uit trommen en trompetten.
 Een dikke stofwolk houdt de gulde zon bedekt ,
 Wanneer 't vereenigt heit in orde nader trekt.
 Prins WILHEM, onvermoeit in oorlogsbezigheden ,
 Vermaant zyn legerstoet , en moedigt de geleden.
 Hy stelt de ruiters op den aantogt ; en neemt acht
 Op Prins Turenne , daar de stad haar hulp van wacht ;
 Of andren , die vergeefs zyn wapenen belaagen.
 Elk volgt zyn krygsplicht ; om den Veldtheer te behaagen.
 Men werkt dag en nacht . de loopgraaf naakt met spoedt.
 De diepe grachten , die vast rooken van het bloet.
 Men tast de sterkten aan , ontsteekt de holle mynen ;
 Men plant de vaanen op rondeelen , ravelynen ,
 En halvemaanen , kloek verovert voor den muur.
 Men loft de veldtkortou . de hemel smeult van 't vuur.
 Men wapent zich om op de vesten aan te vallen ,
 Een algemeenen storm te waagen op de wallen.
 Elk stelt zich op zyn post . als dit de vyandt zag
 Bezweek zyn moedt . hy plant de tekens van verdrag ,
 In 't bloet der helden naaft de bres op d'aarde tranffen ,
 En geeft de vesting op . wy trekken in de schanssen ,
en wint
de zelve. Naar voorwaarde en beding , met vrolyk krygsgeschal.
 De Duitsche heirvoogdt voert zyn vaanen in den wal .

Nu

Nu juicht de gansche Staat van Neêrlandt om dien zegen,
 En streeft met eerbewys den Overwinnaar tegen,
 Daar hy verheven op zyn stasiwagen rolt.
 De burger springt van vreugdt, die langs de markten holt,
 En, schreeuwende Iö, zaait, van blyfchap uitgelaten,
 Vergulde lauren op de grimmelende straaten:
 Maar Lodewyk vervloekt, met een verbleekt gelaat,
 In 't opgeblaazen hart, den voorspoedt van den Staat.
 Hy ziet het oorlogsradt gedraait. hy ruimt de steden,
 Wel eer bevochten, en verover't tegens reden;
 En 't Sticht van Utrecht ziet, geslaakt van 't Fransch geweldt,
 Zyne oude rechten weêr herleeven door den Heldt.
 De Ryn, en Vechtstroom, die den vremdeling bekoorden,
 Besproejen, vry van 't juk, de rykbeplante boorden.
 De trouwe Burgery, mishandelt en geplaagt,
 En door de Roofharpy in 't ingewandt geknaagt,
 Schudt nu de ketens van de vrygevochte leden;
 En viert den Hemelvoogdt met lofzang en gebeden,
 Terwyl de tempels, eer bevlekt door 't Roomsche altaar,
 Gezuivert, blaaken na 't ontworstelde gevaar.
 Zo most de Fransche Vorst het grootste deel verlaten
 Van 't overweldigt landt, en preste zyn soldaaten,
 Om Leopoldus magt te keeren, naar den kant
 Van Duitschlandts bodem; of bedekte 't eigen landt,
 Zelfs voor zyn ryk beducht. de guure winterdagen
 Begrimden onderwyl de velden; en de vlaagen

*Neder-
landt
ver-
beugdt,
ontfangt
Prins
WILHEM
met alle
dank-
baar-
heidt.*

*De Ke-
ning van
Frank-
ryk ver-
laat het
Sticht
van
Utrecht
en ande-
re ste-
den.*

*de win-
ter ge-
maakt,*

Van en de le-

gers Van sneeuw en hageljagt verplichtten d'oorlogslieën
trekken Om naar de steden, als hun schuilplaats, om te zien.
in de De Veldtheer van zyn togt, zo heilzaam voor de Staaten;
vestin- Voor Hollandts burgers, en mishandelde onderzaaten,
gen. In zegepraal gekeert, rust nimmer in zyn hof:
Voorzor- Hy zwoegt, hy slaaft; hy zweet, en vlamt op grooter lof:
gen van Ja queekt een feller gloedt van krygsvier in zyne aderen:
den Hy arbeidt in den raad met Neêrlandts trouwe Vaderen,
Prins, De Zuilen van den Staat, voor 't algemeene best.
 Elk houdt op WILHEMS zwaardt; naast Godt; zyn hoop geeft.
die tot Het Landt, zo dier verplicht, schenkt dankbaar aan zyne erven.
het Erf- Het Erfstadschouderfchap, om nimmer uit te sterven;
stadt- En 't mannelyke zaadt zal alle waardigheên,
bouder- Op 't huwlyksbedt geteelt, na Vadêrs doot bekleên.
schap Die gunst verplicht zyn ziel, zo dankbaar, voor de zaaken.
verbe- Van 't worstelende Euroop' met grooter ernst te waaken.
ven Men stelt zyn hart gerust op 't vorstelyke woordt.
wordt. Hy zet met allen vlyt zyn wapenrusting voort;
 En tracht den aantal van het landtvolk te vergrooten.
 Men bout een ryker tal van schepen; mant de vlooten,
 Om Lodewyk alleen te keeren uit de zee;
 Want Engelandt hadt ons begunstigt met den vree;
 Maar Vrankryks vreebesluit bedroog ons welgevallen,
 En smoorde in zyn geboorte in d'Agrippynsche wallen.
De Zo dra de zomerzon met aangenaamer gloedt
Prins De beemden koestert, en verkoude velden voedt.
van
Oranje

Met

Met warme straalen, daar de kruiden door herleeven,
 Om ros en oorlogsman weer kracht en moedt te geeven,
 Neemt WILHEM afscheit van 's landts Vadren, en vertrekt,
 Het Spaansche Nederlandt, met magt van volk bedekt,
 Verstreckt een oorlogsstoel; en zal de heldenstukken
 In 't eeuwig denksafreel, als ooggetuige, drukken,
 Van Hollandts Wapenhoofd, bestuwt van Oorlogslieën,
 En Helden, die de doodt vol moedt in d'oogen zien.
 Zo dra de vlugge Faam zyn komst hadt uitgekreten,
 Ontfing graaf Monterey, als voogdt aan 't roer gezeten
 Van Spanjes Nederlandt, den Veldtheer en zyn stoet;
 Van 't krygsvolk, hofgezin, en burgery begroet.
 Men zwoer elkander trou, terwyl de vaanen paarden.
 Graaf Souches rukt met vlyt zyne Adelaarstandaarden.
 By een, en voegt zyn heir met Spanje en Batavier.
 Condé gebiedt, als hoofdt, zyns konings veldtbanier,
 Verzelt van Luxemburg, en 't puik der Fransche Vorsten,
 Die gulzig naar het bloet der Nederlanden dorstten.
 De legers trekken op in 't blinkende geweer:
 Zy slaan de tenten voor elkanders oogen neêr,
 En grimmen tegen een. elk houdt zyn togtgenooten,
 Versterkt door schanssen en rivieren, dicht beslooten.
 De plaats van aanval wordt verzekert door beleit.
 De ryke veldtoogst, van den bodem afgeweidt,
 Geeft voedtsel aan 't gevolg, terwyl de bouliên klaagen.
 Men sleept het graan van 't landt op ros en legerwagen.

*trekt
 met de
 zomcr
 weder
 naar
 Bra-
 bandts.*

*Worde
 van den
 Graaf
 van
 Monte-
 ry, en
 alle Be-
 velheb-
 bers ont-
 fangen.*

*De
 Prins
 van
 Condé
 leidt het
 Fransche
 leger.*

In 't midden van 't gewoel bereidt zich Neerlandts Heldt
Ten optogt, en verplaatft zyn leger tent in 't veldt.

Hy nodigt reis op reis den vyandt om te ftryden :

Maar telkens zoekt Condé den fellen flag te myden,

En blyft verholen in zyn fchuilplaats, blode en bang :

Tot dat hy endlyk (als een langgetergde slang,

*Veldt-
slag van
Senef.* Die vreeslyk bieft, en braakt venyn, het farren moede)

De wapens aangrypt, en bestookt onze achterhoede.

't Gerucht van onraat vliegt terftondt de legers door.

De Prins verdeelt zyn volk: hy draaft de troepen voor,

En voert ze zelf in 't vier. hy noopt zyn ros met spooren,

En vliegt, ontsteeken van gerechte wraak en tooren,

Op Vrankryks heirspits in. Senef verteert door 't vuur.

De ftrydt vermindert niet, maar groeit van uur tot uur.

Hier staat Prins Maurits, uit de vorstelyke loten

En 't wytberoemde huis van Nassau voortgesprooten,

Gelyk een fiere leeuw, schoon hy veel jaaren telt:

Zyn ouderdom blyft steeds van dapperheid verzelt.

Heldt Ouwerkerk dringt door met WILHEMS lyffstaffieren,

En verft met Vrankryks bloet zyn groene krygslaurieren.

Vorst Kazimier staat pal. de Ryngraaf toont zyn moedt,

En volgt den vyandt, daar hy aarzelt, op den voet.

Hier ziet men Waldek, met zyn schoonzoon, de gevaaren

Braveeren in den slag aan 't hoofdt der legerfchaaren.

De brave Langerak, beluft op wapeneer,

Draaft moedig op zyn paardt, maar sneuvelt in 't geweer.

Hier

Hier vechten Walenburg, en Weede, dappre helden,
 En ftrydbre broeders, op de rookende oorlogsvelden.
 Daar stort de dappre Palm voor zyne vaanen neêr.
 De Prins beklaagde zelf de doodt van dezen Heer;
 Met Stokheim, die, door 't hart geboort, de ziel uitbraakte,
 En Turk vol oorlogsvier; dat uit zyne oogen blaakte.
 Gins voeren Birkenfeld en Polens mannen aan,
 Met scherpe bylen in de ftrydbre vuift gelaân.
 Graaf Souches ftreeft aan 't hoofdt der Adelaarbanieren,
 En pleit in 't oorlogspark voor 't recht der Batavieren.
 Loraines dappre vuift doet wondren in den ftrydt:
 En ieder Bondtgenoot geeft tekens van zyn vlyt.
 En zoekt den vyandt op langs afgefneede wegen.
 De bloem van Spanje draaft daar Monterey zyn degen
 In 't fpits van 't leger zwaait, gevolgt van Vaudemont.
 Hier sneuvelt Affentar, doorboort met wondt op wondt.
 Wie zou den bloetdorft van de helden u verhaalen?
 De zonnwagen deift met dikbesmookte ftraalen,
 En wendt zyn diffel van 't bebloede vechtpark af.
 Hier fticht de wreede doodt op 't veldt een gruwzaam graf.
 De moordt ontfluit den mondt van duizent koopre keelen.
 De Sabels knarffen op gekneufde bekkeneelen.
 De beemden zwellen van het verfchgeplengde bloet.
 De braaven sneeven, in de wapens opgevoedt.
 De veldtgalm kaatft den toon te rugge op 't gruwzaam fchreeu-
 Geen heg of braambos fcheidt de felgetergde leeuwen. (wen.
 Men:

Men woedt in d'engtes en op 't ongebaande veldt.
 Men moordt in wildernis en struiken , die 't geweldt
 Niet keeren, maar, met bloet bespat, in eeuwigheden
 Getuigen zullen hoe d'Oranjevaanen streden.
 Men vecht zo lang de zon met dootsche stralen blinkt,
 Tot ze eindelyk vermoeit in 't westen nederzinkt,
 En stort al hygende aan de kim, om in de plassen
 Zo vuil een bloetvlak van haar wezen af te wassen.

Wanneer de dageraat, gedootverft in 't gezigt,
 Al quynende verrees met flauwer glans en licht,
 Beveeldt Prins WILHEM om zyn afgematte schaaren,
 't Verstrooide lichaam van zyn leger te vergaären.
 Elk groet den Veldheer, voor 't verslindende oorlogszwaardt.
 En donderklooten door Godts arm zo trou bewaart:
 Wanneer hy, al te fel door krygsvier aangeprikkelt,
 Zich vondt in 't midden van zyn vyandt ingewikkelt,
 En onbekendt verviel in Vrankryks legerdrom:
 Elk, die dit voorval hoort, staat van verwondring stom:
 Maar hy beklagt in 't hart de doodt van zo veel braaven.
 En laat de lyken in 't bebloede stof begraven.
 Dat houdt de leden wel gekerkert, maar besluit
 Geen blinkende oorlogseer, die barst ten grafzerke uit.
 De Helden leefden na de lykafsch op de tongen;
 Die onvermoeit hun lof en braave daaden zongen.

*Bentink
 spoedt
 zich
 naar 't*

Verwacht niet dat ik in 't byzonder al zyn vlyt
 En zorgen voor den Staat verhaalen zal. de tyd

Ver-

Verloopt. de middernacht is lange wyl verftreeken.
 De fchaduw ruimt voor 't licht, dat werkt om door te breeken.
 'k Zal kort verhaalen hoe de Graave (een ftadt vermaardt
 Door fterke muuren) wierdt veroverd door zyn zwaardt;
 Aan alle kanten van zyn legerbyl beſprongen;
 Met zo veel oorlogsbuit den Koning afgedwongen.
 De fterke veſting was met grof kanon beplant,
 Wel eer geplondert uit de ſteden van ons landt,
 En 't roofneſt ingefleept. daar zag men Vrankryks adel
 Braveeren op den muur, gezeten in den zadel,
 Met pluimen van den helm afwaajende om de kruin;
 Maar door een donderkloot begraaven onder 't puin
 Der opgeſchote bres. hier zag men WILHEM draaven,
 Gevolgt van Neêrlandts Roem, en d'Eer der Duitſche Braaven,
 Als Naſſau, Rabenhaupt, en Koerlant, die vol vuur
 De tranſſen beukten van den braafverweerden muur;
 En nimmer in 't beleg voor ſtormgevaar bezweeken.
 Hier borſt de myn, door 't kruit in 't ingewandt ontſteken,
 En voerde een groot getal van Helden hemelhoog,
 Bedekt met wolken van ſalpeter, uit ons oog.
 De torens krieden in de veſten van ſoldaaten;
 Die brandden op ons los. een bui van handgranaaten
 Bedekte 't bloedig ſtof. de loopgraaf ſtondt in brandt.
 Hier brak myn Legervoogdt geweldt en tegeſtant:
 Zyns vyandts oorlogſcere, en wytvermaarde daaden
 Verſierden zelfs zyn kruin met ſchooner lauwerbladen.

*einde
van zyn
verhaal.*

*En be-
ſchryft
in 't kort
de bele-
gering.*

*en ver-
verigt
van de*

M

't Hart-Grave.

't Hartnekkige gevecht en felle tegenweer
 Verbreidden door 't heelal zyn zege meer en meer.
 Zo blinken krygstrofeen met herelyker straalen,
 Wanneer men in den ftrydt den hoogmoedt neêr ziet daalen.
 Van zulk een vyandt, die beroemdt door heldenmoedt,
 Zyn onbevleken naam verheerlykt met zyn bloet:
 Door zo veel wonderen zal WILHEM eeuwig leven.
 O Difchgenooten 'k heb zyn glori kort beschreven;
 En zwyg hoe menigmaal zyn fabel, voor 't gemeen,
 Op lyk- en puinhoop van den vyandt moêgestreên,
 De krygsgeleden brak van Vrankryks roofgedrogten:
 Dat tuige ons St. Omér en zo veel heldentogten:
 Dat tuige ons Vaderlandt, mishandelt en verdrukt,
 Maar nu de tanden van 't uitheemfch geweldt ontrukkt.
 Zo zag men 't vrolyk uur van vryheid weêr genaaken,
 Na zo veel zwarigheên, en wiffelbaare zaaken.
 Zo wordt een kiel gefolt, wanneer de winden, uit
 Hun donkre nachtfpelonk, met yffelyk geluit,
 Geborften, door de lucht op onweêrpenen ftuiven:
 De gryze Zeevoogdt grypt het pekel in zyn kluiven;
 Hy kaatft de golven aan den hemel. 't water zwelt,
 Of ftort ten afgrondt neer, gedrukt door 't stormgeweldt.
 De donders loejen, en de blikfemtoortfen blaaken.
 De bange zeeman ftaat gedootverft onder 't waaken;
 Hy flaat zyne armen naar de ftarren, smeekt en zucht;
 Maar als de Windtvoogdt dryft de muiters van de lucht,

d'Ont-

D'ontfelde wolken streelt met aangenaamer weder,
 En voert de dootsche kiel ten haven op haar veder;
 Dan juicht matroos, daar hy d'elenden van de vloot,
 Na 't stormgevaar, verhaalt aan krooft en bedtgenoot.
 Zo zal in eeuwigheid gansch Neêrlandt, tot een teken
 Van waare dankbaarheid, van zyn verlossing spreekken;
 En melden, hoe de Vorst den Staathulk, door een zee
 Van onweêrbuiën, voerde aan een gewenschte ree.
 De moeders zullen met den zuigeling, in 't streelen
 En koestren aan de borst, die dierbre vruchten deelen,
 En 't spruitje voeden met die honiglekkerny.
 Zo zag de Staat het eindt van Vrankryks dwinglandy.
 De hemel kroone ons voort met zege of schenke ons vrede!

Hier zweeg de Kamerheer en sloot zyn oorlogsrede;
 Daar ieder luisterde met aandacht naar 't verhaal.
 Het Feestgenootschap scheidt. men sluit de bruiloftszaal.

*Hy eindigt zyn
 rede,
 en de
 Feestge-
 nooten
 scheiden.*

Einde van het tweede Boek.

M :

VER-

V E R K L A R I N G

Vande PRINT voor 't III BOEK.

*D'Oranje Veldtbeer draaft, bestuwt van krygstrofeen,
 Met Neerlandts Schildt en Hoedt en vliegende standaarden,
 Langs 't bloedig veldt, bezaait met wapenen en zwaarden,
 En Heldenlyken, in den veldtslag afgestreên.
 Zyn Wapendrager voert Meduzaas addervlechten,
 En aanzigt, dat, met schrik, zich op zyn schildt vertoont;
 Men ziet Alcides, die de monsters nooit verschoont,
 Gewapent met zyn knots, Bedrog en List bevechten:
 Hy heeft de Woede voor zyn voeten neêrgevelt.
 Godt Mavors dryvende op zyn krygsas door de wolken,
 Verschrikt, wanneer de Vreë, tot welstandt van de volken,
 Te voorschyn komt, en op den zetel wordt herstelt.
 't Gebroken krysgeweer verbeelt zyn onvermogen,
 En afgescheurde magt der oorlogsheerschappy.
 Hy zwicht en aarzelt met Bellone aan zyne zy,
 Terwyl de Vrede, met zyn zegen wechgevlogen,
 D'ontweldigde trofeen bewaart, om Neerlandts Heldt
 Die met een scepter van Olyven aan te bieden.
 Zy strooit van boven op de kruin der oorlogslieden
 Haar palmfestonnen en bloemkranssen over 't veldt.
 De Faam verschynt, zy schenkt den Heldt haar dierbre panden,
 En drukt den vrede staf in WILHEM HENRIKS handen.*

WIL-

WILHEM DE III.

DERDE BOEK.

E blonde dageraat verdryft de bruine schim-*Beschry-*
 men ; *vinge*
 En ryft , met klaarder glans verheerlykt , aan *van*
 de kimmen , *d'aan-*
 De roozen speelen door de loffe vlechten *komste*
van dem
 heen' : *dag.*

Het purpere gewaat bedekt de blanke leên ;
 Bezaait met gloejende sappieren en robynen.
 Zo zag men eer de bruidt voor Tithons oog verschynen
 Op d'inkarnaate koets , om 't jeugdig ingewandt ,
 Al quynende aan de min , te zetten in den brandt.
 Zo prachtig opgetooit genaaktze weêr in 't daagen ,
 Om 't Vorstelyke Paar te groeten van haar wagen.
 Ja , sier uw' leeden vry met d'allergrootste pracht ,
 Gewenschte dageraat , na zulk een schoonen nacht :
 Een nacht , die eeuwig pronkt met goddelyke stralen ,
 En duizent nevelen van rampen op zal haalen :
 Een nacht , die 't schoonste licht verduistert door zyn glans.
 Maar gy , ô Febus , die zo hoog aan 's hemels trans-

M 3

Uw

Uw zonnewagen ment , terwyl de rossen speelen ,
 Ter eere van dit feest , in blinkende gareelen ,
 Ik zie gy zwelt van spyt , ô Vader van den dag ,
 Om 't geen de duifternis met duizent oogen zag.
 Maar toom uw afgunst , om myn toonen te geleien :
 Leer my de vrolykheidt van Londens burger-reien
 Afmaalen op 't papier ; terwyl myn yver blaakt ,
 En 't goddelyke vier myne ingewanden raakt.
 Vaar voort vry , Zangheldin , hy laat u niet verlegen ,
 De Zanggodt lacht u toe van boven met zyn' zegen.

*Het Vor-
 stelyke
 paar
 stapte ter
 slaap-
 zaale
 uit , en
 wordt
 van 't
 Hof be-
 groet.* Zo dra de Bruidegom , Prins WILHEM , handt aan handt
 Stapte met de Ryksprinses van 't Huwlyksledekant ,
 En uit de slaapzaal treedt ; verschynen alle Grooten ,
 Pilaaren van den troon , doorluchte Feestgenooten ,
 En vallen , elk om strydt , tot tekenen van eer ,
 In 't midden van 't gedrang voor hunne voeten neêr.
*Hof be-
 groet.* Men ziet den Koning zelf 't vereende Paar ontmoeten ,
 En met een gunstig oog de bloetverwanten groeten :
*Zegen-
 wensch
 van den
 Koning.* De Godt des hemels , zegt de Vorst , verleene u vreugdt
 En vrede in uwen echt ; groeit aan in eere en deugdt.
 Zo moet uw bruiloftstoorts de wereldt overschynen ,
 De wolk van onheil voor dat helder licht verdwynen.
 Leeft lang vereenigt , vry van tegenspoedt en smart.

Elk stemt den zegen van den Koning met zyn hart.

Zo vliegt de huwlykswensch , van duizent onderzaaten

*Plegtig-
 heden* Ten boezem uitgegalmt , langs Karels markt en straaten.

*binnen
Londen.*

De maagden zweeven by de wegen, paar aan paar,
 In witte klederen, met ongevlochten haar,
 En zingen 't bruiloftslied. men ziet op schoutoneelen
 Het vorstelyke feest met hooge vaerzen speelen.
 De Britsche dichter zweet, en roept de Zusters aan,
 Die voor Apolloos oor geleerde toonen slaan,
 En Pindus heiligdom met negen keelen vieren.
 Men kroont de straaten met cerpalm en laurieren.
 Men bant den winter van de wegen, groen bestrooit,
 En met lievreien van den vruchbren May getooit.
 Wanneer de vaale nacht de dagkoets dwingt te daalen,
 Herschept men schooner dag door heldre zwavelstraalen,
 En viertoneelen, die, gesticht aan allen kant,
 Gansch Londen zetten in een aangenamen brandt.
 Zo ziet men dagelyks de stafitekens praalen,
 En WILHEM in 't paleis met plegtigheid onthaalen:
 Tot eindelyk de Prins met zyn volmaakte Bruidt
 't Vertrek uit Stuarts hof naar Nederlandt besluit.
 Hem dunkt, hy ziet van ver den gloedt des oorlogs branden.
 Hy denkt aan zyn belofte en woorden, aan de stranden
 Wel eer gegeven aan de Vaders, die met lust
 Hem volgden, en 't vaarwel uitgalmden van de kust.
 Hy vrees dat Lodewyk den Staat mogt overvallen,
 En in zyn afzyn 't vier ontfleeken in de wallen
 Van 't Vaderlandt. de zorg en liefde noopt zyn reis.
 Hy groet den Koning in de zaalen van 't paleis,

*De
Prins en
Prinses
besluiten
het ver-
trek
naar
Hol-
landt.*

En

Hy neemt afscheid van den Koning. En spreekt den Troonvoogdt aan: ô Luister van de Grooten
Wat heb ik gunsten van uw Majesteit genoten !
Door hoe veel weldaân heeft uw heuschheid my verplicht !

Gy schonkt me tot een Bruidt uw vorstelyke Nicht,
Maria , 't Pronkjuweel van uw drydubble kroonen :
De magt ontbreektme om u myn danĳbaarheidt te toonen :
Maar uw verdiensten staan geschreven in myn borst ;
Daar legt uwe achting diep begraaven , groote Vorst ;
Daar zal in eeuwigheid , zo lang de zee uw' stranden
En 't Krytgebergte scheidt van onze Nederlanden ,
Uw deugd gewortelt staan ; en uwe waardigheên
Met diepe nedrigheidt steeds worden aangebeên.
Nu bidde ik dat uw gunst myn afscheid wil gedoogen.
't Naburig Vaderlandt , geschokt door oorelogen ,
Zucht om myn wederkomst. ik hoore , ik hoore alreê
't Geschrei om hulp van verre aanvliegen over zee.
My voegt den Godtsdienst te beschermen met myn degen ,
In 't midden van den noodt ; en onder 's hemels zegen ,
Met wapenen en raadt , den droeven onderdaan ,
Door Vrankryks haat gedreigt , kloekmoedig by te staan.
Vergunme om deze reên uw ryken te begeeven.

Gesprek tusschen den Koning en den Prins. Gy hebt , zegt Karel , zelf door 't waagen van uw leven ,
Den Staat zo menigmaal verbonden aan uw zwaardt ,
En overwinningen , de wereltd door vermaardt.
Dat tuige 't zwaar beleg van rykbemande steden ;
Met slagen , daar uw kling zo dapper heeft gestreden ,

En

En nachten zonder rust met stormen doorgebracht ,
 En schieten op de vest, ten trots van Vrankryks magt.
 De Faam vervulde met uw lofbazuin myne ooren:
 Gy vielt in 't felle vier uw vyandt aan vol toren ,
 En waagde, maar te sterk geprikkelt door uw moedt,
 Het eenig overschot van 't zusterlyke bloet.

Heb ik myn Vaderlandt geholpen uit zyn lyden,
 Zegt WILHEM, Gode alleen behoort al d'eer van 't sryden.
 Hy heeft my moedt en kracht, ô Koning, bygezet;
 Hy heeft myn kling gescherpt, op 't ongeveinst gebedt.
 Nu moet zyn gunst voortaan my, en myne oorlogsbenden
 Geleiden, om al 't quaad van Neêrlandt af te wenden;
 En gy, ô Vorst, sta toe, dat ik, in 't landkrakkeel,
 My in den aandacht van uw voorbede ook beveel.

De Koning antwoordt hem: myn zuchten, myn gebeden
 En wenschen, voortgeteelt uit zielsgenegentheden,
 En liefde, zullen u geleiden, daar uw handt
 De Veldstandaagden voor uw vyandts oogen plant:
 Maar 't is eens tydt, ô Prins, om 't woeden af te breeken. •
 Men heeft al lang genoeg de krygstrompet gesteecken,
 Het worstelende Euroop' door oorlogstoon ontroert,
 En legerknaapen door de velden omgevoert.
 Het volk, ontfenuwt door het oorlog, zucht om vrede;
 Ik zal tot Middelaar verstrekken op zyn bede.
 Men smoore, om groter quaad te keeren, 't oorlogsvuur.
 Uw vriendelyke Bruidt, zo vreedtsaam van natuur,

En van haar teêre jeugdt bekleedt met minzaamheden,
Verplicht u zelf om 't staal t'ontgespen van uw leden.

Aanschouw Mariaas oog, dat nodigt u tot rust.

Indien men, spreekt de Prins, de legertoortsen bluft,

Tot welstant van 't gemeen, verzekert voor de laagen,

De vrede zal my meer dan 't kryggewoel behaagen:

Maar zo Vorst Lodewyk, in dien verwarden staat

Met schyn van vriendschap dekt zyn ingeboren haat,

En werkt in 't heimlyk om geweldt door list te smeeden,

Dan is 't gevarelyk in 't vreêverbondt te treden.

Wy zouden, door 't verdrag ontwapent, ieder uur

Zyn vaân zien waajen voor den zorgeloozen muur.

De zucht voor 't vaderlandt verplichtme dit te zeggen.

Men moet de wapens, maar voorzichtig, nederleggen,

Spreekt Karel, en zyn hart doorsnuffelen met vlyt,

En uitkomst wachten van de Godtheidt en den tydt.

'k Zal ondertusschen in zyn landen door Gezanten

Den rykspols tasten, en den vreê zien voort te planten,

't Gemoedt te raaken van de Vorsten door myn raadt.

Zo stuit men 't schadelyk gevolg van grooter quaadt.

En nu gy staat bereidt om uit myn ryk te scheiden,

Moet u de Hemel met zyne Engelen geleiden,

De bandt van vrientschap binde uw' harten en uw wil.

Vaarwel gezegent Paar. hier zweeg de Koning stil.

Prins Jakob drukt terwyl zyn waarde dochters wangen,
Daar zy besturven om haar vaders hals blyft hangen.

*De
Prinses
groet
haar Va-
der en*

Zy

Zy groet den Adel en vorst Karels hofgezin.
 De juffers, treurende om 't vertrek van haar Vorstin,
 Besproeien met geweën de koninklyke zaalen.

*baar
 Hof-
 gevolg.*

De schepen dobberen op d'ankers voor de paalen.
 De vorstelyke sleep begeeft zich naar de zee,
 En voert in een gedrang de gansche ryksstadt meê.
 Het witte krytgeberg't staat zwart van Londenaaren.
 De duinen grimmelen van toegevloide schaaren.
 De stranden daveren en dreunen op 't geluit:
 Vaarwel beroemde Prins. vaarwel volmaakte Bruidt.
 Godts handt geleide uw kiel, en hoede u voor gevaaren!
 De zeilen zwellen aan de masten op de baaren,
 En stuiven, uit het oog van Stuarts burglary;
 Maar 't hart volgt onvermocit, en blyft de schepen by.
 Zo zeilt men veilig voort: de Koning van de stroomen
 Gebiedt de baaren haar oplopendheid te toomen;
 En streeltze vreedtsaam met zyn zeevork; uit ontsag
 En ongeveinsde gunst. Godt Febus hult den dag
 In 't guure jaargety met ongemeene fraalen,
 En schynt met minder spoedt naar d'avondkim te daalen.
 De winden dartlen op hun' pennen over 't zout.
 De Nimfen zwemmen om de spiegels, root van gout.
 Terwyl het pekkel krielt van blyde watervolken,
 En Doris dochteren; vertoont zich in de wolken
 Een heir van Minnegoën, geprest van Citheré,
 Om WILHEM met zyn Bruidt te volgen over zee.

*Vertrek
 uit En-
 gelandt.*

Godt Hymens fakkels, die by 't licht der starren blaaken,
Verftrekken in den nacht de vloot voor heldre baaken.

De zwarte duifternis ruimt plaats voor 't heilig licht.

Zo krygt men eindelyk den oever in 't gezigt.

De blaauwe Triton, uit Godt Nereus zaadt gebooren,

Ryft uit het zeekriftal, en steekt zyn' waterhoren:

Hy blaast den aantogt van d'Oranje zeilen uit.

Aan- Zo dra de zeëgalm op de kuft van Hollandt fluit,

komst Begeeft zich ieder, vol verlangen, naar de ftranden,

aan de En ziet de fchepen uit de ftoomen vrolyk landen.

kuft van 't Gejuich en handgeklap vervult de bruine lucht.

Hol- De bergen fchateren van vreugde op 't feestgerucht.

landt. Men ziet de Vaders, in hun' plegtige gewaaden,

De Op- Met ftatibbers om de leden, vol fieraden,

perhoof- Den Heldt begroeten van zyn' blyde bruiloftsreis:

den van Men leidt de Ryksprinfes naar 't vorftelyk paleis;

den Dat prachtig opgetooit, met zyde en gout behangen,

Staat De kruin hoogmoedig beurt ten hemel, door 't ontfangen.

verwel- Van zulk een groote Vrou verheerlykt en verpligt.

komen Maria ziet en toont genoeg in 't gezigt.

den Ze aanschout een ryk getal veroverde banieren,

Prins en Geklonken aan den muur, de ruime zaal verfieren:

de Prin- Een van de Vaders fpreekt de fchoone eerbiedig aan:

ses. Indien gy, ô Vorftin, uw oog gelieft te ftaan

Door 't prachtig krygsvertrek, verrykt met veldftandaarden,

Helmet en beukelaar, en glinfterende zwaarden;

Dan.

Dan streelt gy uw gezigt met tekenen van eer,
 En ryken wapenroof, door uw' beroemden Heer,
 Den vyandt afgeperst; die, uit den srydt gedraagen,
 Afwaaiden in triomf van zynen zegewagen.
 Men zwyge dat August', als roem van Mavors school,
 Langs Tybers boorden draafde, en 't Roomsche Kapitoel
 Met oorlogsbuit betract. Men vier' geen Grieksche Helden,
 Wier braave daaden ons d'aaloude letters melden;
 De lof van uwen Heldt den luister dezer eeuw,
 Verdooft de toonen van hun ydel krygsgeschreeuw.
 De Staat, zo wonderlyk herstelt door 's Hemels zegen,
 Is zyn behoudenis verschuldigt aan zyn degen.
 Zo lang het zonnepaardt aan d'oosterkimmen praalt,
 En 's avonds hygende in de zoute golven daalt:
 Zo lang men 't pekelt bouwt met rykbemande vlooten:
 De lucht den aardkloot in haare armen houdt besflooten:
 Zo lang de bergen aan de schaarsbeplante ree
 De kruinen heffen uit de grondelooze zee:
 Zal eeuwig WILHEMS roem, geviert en aanbeden,
 Den horen van de Faam vermoegen hier beneden.

Hier zwygt de wyze mondt. hoe klopt Mariaas borst
 Van blyfchap, op den roem van haar' vermaarden Vorst!
 De straaten opgepronkt, zo heerelyk in d'oogen,
 Met eerfestonnen en geplante zegeboogen:
 De vlaggen, die, omhoog met wapens afgemaalt,
 Zich spiegelen in 't zwerk, terwyl de dagtoorts straalt:

*Plegtig-
 beden is
 den
 Hage.*

De ryke wapenshouw : de blinkende geleden,
 Der Haagfche burgeren, in flagorde aangetreden :
 All' ftatitekens die de vreugde ftichtte in 't hof,
 Bekooren haar veel min dan 't melden van zyn lof.
 Zy ziet haar Heer, ten top van Staatbewint verheven,
 Zyn burgers onvermoeit de goude leffen geeven,
 En voeden met een fchat orakelen ; daar zy,
 Verhongert, gaapen naar die honiglekkerny.
 Zy ziet de Goden van den Staat hun welbehagen,
 Den Vorft, zo dier gefchat, verliefdt op d'armen draagen.
 Zy ziet met welk een zucht haar 't volk van Neerlandt groet,
 En dieper wortels fchiet in 't ongeveinfte gemoedt
 Van waare liefde en trou: door zo veel klare blyken
 Van achting, denktze niet aan koning Stuarts ryken.
 Maar boven al de min van haaren Prins, zo teer,
 Zo trou, zo gadeloos, verbindt haar meer en meer.
 Zy fcheidt zich daaglyks van haar ftoet, en dankt naar waarde,
 Met een vernoegde ziel, de Godtheit, die haar paarde.
 Geen minder blyfchap toont de Vorft in dezen ftaat:
 Hy ftreelt zyne oogen met haar aangenaam gelaat,
 En blyft, door kuische min geprikkelt, vol verlangen,
 Aan haar albaften hals en rode lippen hangen.
 Hy voertze menigmaal, gezeten zy aan zy,
 Langs markt en ftraat voor 't oog van Hollandts burgery.
 De blyde landtzaat vliegt de wegen hene en weder,
 En buigt zich needrig voor den ftatwagen neder.

In 't midden van de vreugdt verpooft de zorg van 't landt,
 En Staatbekommering zyn zoeten huwlyksbrandt.
 De minnevlam verteert geen krygsvier in zyn zinnen.
 Hy wil de Ryksprinſes, maar ook den Staat beminnen.
 Men dagvaart dagelyks den hoogen Raadt by een.
 Men zendt de wyſte van de Vadren uit de ſteên
 Naar 't woelent's Gravenhaag, de Vorſten, 't ſaam verbonden
 In 't oorlog, hadden hun' Gezanten afgezonden;
 Daar d'Aadlaar, Lunenburg, en Lottharing verſcheen,
 Met Munſter, Brandenburg, men arbeit voor 't gemeen.
 Men raadſlaagt hoe men beſt de magten zal verdeelen,
 En keurt een plaats daar elk zyn krygsrol af moet ſpeelen.
 De Maaze, en Moezel beeft, de rykbeplantte Ryn
 (Die aan zyn boorden groet de ſtanders van den wyn;
 Wanneer Godt Liber op zyn koets met wyngaartranken
 En druivetros bekleedt, geviert met Cytherklanken
 Van Wynpaapinnen en Bachanten, rydt langs 't veldt)
 Wordt door de maar ontruſt van 't dreigent krygsgeweldt.
 De Britſche Koning, tot een Middelaar verkoren,
 Werkt om den oorlogsgloedt in 't vreêverbondt te ſmooren,
 En ſtelt zyn ſtaf te pandt voor 't geen men voor zal ſlaan:
 Maar Vrankryk blyft te vaſt op zyn begeerte ſtaan;
 En trekt in 't midden van een handeling van vrede,
 Daar Karel 't krygsgeweer wou gyzen in de ſchede,
 Zelf met zyn legers op; en toont zich meer verwoedt
 Dan immer, om den Staat te drukken met den voet.

*Zorgen
van den
Prins
voor
't landt.*

*Wakker-
heid
van den
Staat.*

*De
Fransſen
vallen
in
Vlaan-
deren.*

Het

Het Spaansche Nederlandt, gemartelt door de plaagen,
 Noch bloedende op den rug van snerpende oorlogsslagen,
 Zo fel getuchtigt door Bellonaas legerzweep,
 En 't staal dat Mulciber voor Mavors handen sleep,
 Ziet weder op zyn grondt de Fransche vaanen waajen;
 En hoort den legerhaan geweldt en onrust kraajen.
 De bleeke burglary, beslooten in den wal,
 Vangt met een bevent oor het yffelyk geschal
 Van 't kraakende geweer. de zwaveltoorts, aan 't branden,
 Slokt huis- en kerkgevaarte in gulzige ingewanden.

*Optogt
 van den
 Prins.*

De fiere Tuinleeuw, door Prins WILHEM opgewekt,
 Volgt moedig in 't gelit daar 't Hollandts leger trekt;
 Hy streeft vol ongedult met steigerende maanen,
 En scherpt zyn klauw tot hulp van Spanjes onderdaanen.
 De Britsche Koning, nu wanhoopende aan den vree,
 Hadt ons tot onderstant zyn troepen over zee
 Gezonden; die, gevoegt met Nederlandt en Spanje,
 Slagveders strekten aan de vlerken van Oranje:
 Maar Vrankryk hadt alreê de vestingen berent.

*Gent
 door
 Vrank-
 ryk be-
 legert.*

De Koning plantte zelf zyn krygsbanier voor Gent,
 Om door zyn stormgevaart den hogen muur te rammen.
 De Spaansche Stadtvoogdt hadt de voorsteên door de vlammen
 Verteert, en alles 't geen den tegenstant belet.
 De watersluizen, in de wallen opgezet,
 Verdrinken 't vaste landt, waar langs de golven stryken.
 De vyandt tracht den loop, door opgewurpe dyken,

Te stuiten van den vloedt, en 't bruischendt stroomgeweldt,
Door waterleidingen, te persen naar de Scheld.

Prins WILHEM, blaakende om den vyandt van de wallen

Te dryven, en met magt zyn heir op 't lyf te vallen,

Roept d'Opperhoofden van zyn benden in den Raadt.

Men vindt den aanslag vol gevaar, en vreesst den Staat,

Door 't hachchelyk ontfet, beducht voor nederlaagen,

(Want Vrankryk overtrof ons heir in magt) te waagen.

Zo vaart hy onbelet in 't fel bestormen voort,

En maakt, na korten tydt, zich meester van de poort:

En gy, ô Gent, most u den Winnaar overgeeven:

En Yperen, geschokt door 's vyants donder, beeven.

De stadt, geblikfemt door het oorlogselement,

Staat pal in 't heest' van 't vier, maar geeft zich op in 't endt.

't Gezantschap zoekt terwyl het Staatkrakkeel te stuiten,

En binnen Nimegen een Vreêverbondt te sluiten.

Elk, die gemagtigt, hier Europes rust betracht,

Slaaft nu tot voordeel van zyn Meester dag en nacht.

O Nimegen, zo hoog door ouderdom verheven!

Gy die de standers van Eneas dappre Neeven

Zaagt waajen om uw muur, en, midden in 't gewoel,

Den Roomschen Adelaar verstrekte een oorlogsstoel:

Gy die noch onlangs, in onze algemeene plaagen,

Het woedende geweld van Vrankryk most verdraagen,

In uw verwonnen wal, verkropt van druk en weê,

Wordt nu verheerlykt tot een zetel voor den vreê.

*en ge-
wonnen.*

*Ook Ype-
ren.*

*Handel
van de
Afge-
zanten
binnen
Nime-
gen.*

Uw ftraaten, eer befproeit van brakke maagdetraanen,
 En uitgefport gewezen van duizent onderdaanen,
 Braveeren nu met goud en rykdom, tot een pracht
 Van ieders Afgezant: uw zucht en jammerklagt
 Verandren in gezang, uw muuren in toneelen;
 Waar op de Vrede eerlang een blyde rol zal fpeelen,
 Bestuwt van Zegen, en den milden Overvloedt,
 Die 't algemeen bederf vaft treden met den voet.
 Hier wort de Twift verjaagt de Vyandtfchap gebannen,
 Maar Vriendtfchap fticht haar hof en doet de vierschaar fpannen.
 De Deugden, voor 't geweldt der wapenen gevluicht,
 Verschuiven het gordyn, en daalen uit de lucht.

*Verfchy-
ning van
de Vrede
onder
de ge-
daante
van een
vrou be-
fchre-
ven.*

De gulde Vrede aanschout om hoog de bezigheden,
 En daalt blymoedig op 't geficht toneel beneden.
 Zy hadt de blonde vlecht op 't fierelykft getooit,
 Met paerelen bezaait, en diamant beftrooit.
 De goude tabbert plooit langs d'onbevleete leden.
 De Liefde en Eendracht ftaan in 't oog vol minzaamheden.
 Zy fleeps een koninkryk van fchatten daar ze gaat.
 Ik, fpreekt ze, die voorheen, in jammerlyken ftaat,
 Moft vlieden uit Euroop', door 't krygsgedruis verdreven,
 Heb op 't gefchrei van 't volk my herwaarts aan begeeven.
 Gy Vorften, die den ftaf des oorlogs zwaait, bedaart;
 Legt af de Sabels, die, op 't bekkeneel gefchaart,
 Noch druipen van het bloet. het voegt geen Kruisgenooten.
 Elkanderen vol haat den dolk in 't hart te ftooten;

*Haar
aan-
fpraak
aan de
Gezan-
ten;*

En

En door een kleen verschil van voordeel opgemaakt,
Als leeuwen in het veldt te stryden. Broeders staakt
Het vinnig landtkrakkeel; een pest, die gansche ryken
Verwoest, en delft een graf voor duizent heldenlyken:
Dat tuig de weduw, die, berooft van echtgenoot,
De droeve kinders voedt met traanen op haar schoot.
Aanhoort de zuchten van uw treurende gemeente:
Het vleesch is al verteert, nu knaagt men aan 't gebeente.
De beurzen, onder myn voogdy gevult met geldt,
Zyn nu by 't steeken der trompetten leëgetelt;
Uw edelliën verarmt, door schattingen en lasten.
De koopman klopt vergeefs aan d'uitgeputte kassen.
De werkman, eer door vlyt en arbeit afgeslooft,
Om 't kleen gewin, loopt met een neêrgezegen hoofdt
Langs straat, en hoort zyn krooft en vrou van honger klaagen,
Maar kan ze niet voldoen. zo voedt men d'oorlogsplaagen
Met dierbaar merg en bloet, den burger afgehaalt.
De bouman, uit zyn hut verdreeven, zucht en dwaalt
Langs 't landt, en ziet zyn graan geplondert van de velden.
Maar 't is onnodig al de rampen u te melden,
O Afgezanten, daar de Kryg van zwanger gaat:
Dat monster queekt zyn' vrucht, door vyantschap en haat
Der Vorsten, met het merg der quynende onderdaanen.
Verwerpt het moordgeweer: laat uw gescheurde vaanen,
Met heldenbloet geverft, de blinkende oorlogszaal
Versieren, met helmet en pluimen, tot een praal

Gehangen aan den muur. dan zal elks zetel bloejen
 In voorspoed en geluk. dan zal de welvaart groejen,
 En wortels schieten door 't verwoefte Europe heên.
 Gy Vorsten zyt verplicht aan 't voordeel van 't Gemeen:
 Dé Godtheid heeft den staf gegeven in uw handen,
 Om 't volk in vrede en rust te leiden in uw' landen.

*Zy be-
 sluit
 haar
 rede.
 Vruch-
 ten van
 de zel-
 ve.* Zo spreekt de Vrede, daar ze op 't hooge schouburg staat.
 Elk voelt zyn hart alreë gestreelt door 't zoet gelaat
 En woorden. ieder wenscht haar altaar op te bouwen,
 En eeuwig haar geboën en wetten t'onderhouden.
 De harten, eer verdeelt, door landtgeschil gesplitst,
 En door belang van Staat tot tweedracht opgehitst,
 Verbinden zich aan een. haar Goddelyk vermogen
 Verbant den haat en twist door 't opslag van haare oogen.

*Godt
 Mars
 ver-
 gramt,
 tracht
 de vrede
 te slui-
 zen;* Zo dra Godt Mavors hoort, dat elk zyn vyandin
 Eerbiedig groet, en streelt met een verliefden zin;
 Verbleekt zyn nors gelaat. hy voelt zyne ingewanden,
 Van spyt ontsteeken, en door 't vier van gramschap branden.
 Hoc, zegt hy, zal de Vreë myne oorlogsheerschappy
 Zo stout belaagen door haar wulpsche vleicry,
 Ten trots van myn banier? zal d'Adelaar, en Spanje,
 Met Munster, Brandenburg, en Vrankryk, en Oranje,
 In 't harnas opgepreft, myn aanzien en geboën
 Versmaân? zal Lothring, en de dubble Noordtsche kroon,
 (Die eer zo dapper, voor myne oogen op de baaren,
 Neptuin braveerde met een heir van waterschaaren,

En.

En donderde op de Zont) van eedlen moedt berooft,
 Den eedt verbreeken, aan myn krygsbanier beloofd?
 Dat lydt myne achting niet. bloetdorftige Bellone,
 Myn waarde gezellin, ô steunfel van myn kroone,
 Help my dit opset weêr verydelen. ik zal,
 Zo spreekt de Krygsvoogdes, uw sceptor te geval,
 Myn zinnen scherpen, om Europes rust te stooren;
 Maar zo de Vorsten, door 't verdrag geveit, niet hooren,
 En weigeren myn zin te volgen, moet men 't bloet
 Noch eens zien stroomen door de velden; en den moedt
 Der Lezerhoofden weêr ontvonken, om verbolgen,
 Onkundig van 't verdrag, elks magten te vervolgen.
 Men hits' hen tegens een; men slype 't moordtgeweer.
 De legers leggen voor elkanders oogen neêr,
 En pruilen tegen een. gy ziet aan alle kanten
 In 't Henegouws gebiedt ontrolde vaanen planten.
 De Fransche Koning heeft alreê zyn legertent
 Voor Bergen opgerecht, en houdt de stadt berent.
 D'Oranje Veldtheer draaft voor 't heir der Bondtgenooten,
 En zoekt den Lelivorst met kracht voor 't hoofdt te stoeten:
 Hy zal zyn aanslag niet gedoogen, maar den muur
 Ontzetten met zyn magt. dan zal men 't oorlogsvuur
 Zien vliegen naar de lucht. eer Febus aan de transsen
 Uit Thetis arm verryft met nieuwgeboren glanssen,
 En Tithons bruidt genaakt met roozen in 't gezigt,
 Zal Mars bespeuren wat Belloon' heeft uitgericht.

*en
 spreekt
 Bellone
 aan; die
 hem
 hulp be-
 looft.*

Zo moet de bloetdorft noch voor 't lest ons oog behaagen.

Hier zwygtze, en vlyt zich by Gradivus op den wagen.

Een dikke nevel dekt de krygskoets, die omhoog

De dunne wolken breekt, en vliegt uit 's aardryks oog.

De De Helden rusten in de tenten ondertuffen.

Prins Helmet en beukelaar verstrekt de kruin een kuffen.

van Men sluimert veilig op de zorgen van de wacht.

Oranje 't Is alles stil. men hoort geen veldtgeschrei by nacht:

legt met Maar WILHEM HENRIK waakt, terwyl de krygslieën slaapen.

zyn le- ger on-
ger on- trent
Bergen Hy woelt op 't paviljoen, gelegen in zyn wapen.

in Hene- Zyn geest blijft onvermoeit. hy roept de Godtheit aan,

gouwen, Om Vrankryks heir met vrucht voor Bergen op te slaan.

door de Zo dra de schimmen van de bruine lucht verdwynen,

Franssen En d'oosterstraalen van de dagkoets helder schynen,

bestoo- ten. En 't wezen spiegelen in 't blinkende geweer,

ten. Daalt straks de Krygsgodt met Bellone vrolyk neêr.

Met den Zy dryven tuffchen aarde en hemel op hunne assen.

dag ver- Mars en
schynen De wagen kraakt, bezaait met staal en harrenassen.

Mars en De Krygsvogdesse recht de leden overent,

Bellone En grypt (terwylze naar omlaag haare oogen wendt)

boven de In d'eene vuist een schildt, haar door Vulkaan geschonken;

legers in En d'andre drilt een speer, uit zwaar metaal geklonken;

de lucht. Zy ziet verwoedt en straf de krygsgenooten aan.

Aanschouw de dubbele magt elk in slagorde staan,

O Mavors, zegtze: zie de legerknechten draaven

Op 't wenken van hun' Heer: nu moet gy 't hart der Braaven

Ont-

Ontfteeken door uw toorts, smeul, smeul hun ingewandt,
 Om in een bloetrivier de vonken van dien brandt
 Te laaven, en vol dorst als stroomen in te zwelgen.
 Nu moedt de vriendt zyn vriendt in ons gezigt verdelgen,
 En 't aartryk mesten met een zee van heldenbloet.
 Men bliksem' Henegouw' door vier en zwavelgloedt.
 Zo spreekt ze: en Mavors grypt de fakkels in zyn handen;
 Hy strooit ze in 't midden van de legers, onder 't branden.
 Een yffelyk geschreeuw van moordt vervult de lucht,
 De Helden vliengen toe, als leeuwen, op 't gerucht,
 En klooven 't bekkeneel door felle fabelslagen.
 Geen laffe doodtschrik kan de ziel van 't volk verfaagen.
 Elk staat gelyk een rots, gemoedigt door zyn plicht,
 Daar hem de Veldtheer plaatst; of vliegt, gelyk een schicht,
 In 't midden van het vier door felle donderkloten.
 En zwavelbliksems, om zyn krygseer te vergrooten,
 Op 's vyandts heirspits in. de ruiter noopt zyn paardt
 Met spooren door een hoop van lyken, die, op d'aardt
 Getroffen door 't geweer, vast sneeven onder 't zuchten.
 De blode zoekt de doodt 't ontworstelen door 't vluchten,
 Maar moet, gedwongen door zyn kloeken Hopmans vlyt,
 Weerkeeren by zyn vaân in 't midden van den strydt.
 De Prins blyft onverfaagt, en moedigt de geleden;
 En strekt een voorbeeldt aan zyn volk door dapperheden.
 Wie zou niet stryden die zyn Veldtheer voor ziet gaan?
 Hy voert de Helden langs een bloetspoor dapper aan.

*Veldslag
 by Ber-
 gen.*

Hy

Hy rent in 't midden van de ftrydende foldaaten.
 De kogels fnorren om zyn borst en harnasplaatē ,
 Gelyk een dichte bui van hagelsteenē ; maar
 De doodt ontziet het bloet te plengen , schoon 't gevaar
 Hem dreigt van allen kant. gy trouwe krygsgenooten ,
 Zo schreut hy , heeft het lot ons d'overhant besloten ,
 Wy zullen 't Frans geweldt vernielen door ons staal.
 Vecht , vecht myn zoonen , vecht , vervolgt uw zegepraal.
 De Lelystandert zwicht. toen zag men Neêrlandts troepen
 Als leeuwen ftryden , en , gemoedigt door zyn roepen ,
 Den voortogt breeken van den vyandt door 't geweldt.
 Elk voelt zyn kling gefcherpt op 't aanzien van den Heldt.
 De ftraalen van zyn oog verdubbelen de flagen.
 Gy zaagt zyne oorlogsdaân van uw' metaalen wagen ,
 O Godt Gradivus , aan , en zult in eeuwigheid
 Den lof verbreiden van zyn krygsdeugdt en beleidt.

*De
 Faam
 ver-
 fchynt ,*

In 't midden van het woên , terwyl de helden ftreden ,
 Verfchynt de Luchtbodīn , en daalt allenks beneden.
 Zy had een krans van palm gevlochten om haar kruin ;
 De rechte handt befluit de fchelle luchtbazuin ;
 De flinke voert een staf van opgepronkte olyven :
 Houdt op , zo fchreeuwte ze , ruft , en ftaakt uw krygsbedryven.
 Ik koom als Gezantin gezonden van de Vreê.
 Breekt af , ô Helden , fteekt de fâbels in de fcheê :
 De Vorften zyn verzoent. ik bringe u op myn veder
 De maâr : en gy , (zy knielt voor WILHEMS voeten neder)
 Be-

*verkon-
 digt den
 Vrede , en
 fmit het
 gevecht.
 zy be-
 groot
 den
 Prins.*

Be-

Beroemde Wereldtvorst! ô Luister van Euroop!
 Die Cefars roem verdooft! ô Neêrlandts Wensch, en Hoop
 Van 't afgemartelt volk! aanvaardt uit myne handen
 Den vredescepter; keer in zege naar de landen
 Daar u de Ryksprinfes, uw' trouwe Gemaalin,
 Vol ongedult verwacht met al haar hofgezin;
 Terwyl de gansche Staat zyn Heilandt wenscht te groeten,
 En met een dankbaar hart te knielen voor uw voeten.

D'Oranje Veldtheer heft haar leden van den grondt:
 Hy drukt haar in zyn arm, en kust den blyden mondt.
 Vaarwel, vervolgtze, Prins, bescherm de dierbre panden
 Van vrede: 't lust me nu Gradivus aan te randen,
 Daar hy in 't midden van de lucht, verheugdt en bly,
 Dit treurspel aanziet met Bellone zy aar' zy.
 Zy vliegt, en graauwtze toe: ô toomelooze plaagen,
 O monsters, steeds belust om 't ingewant te knaagen
 Der arme burgery, verdrukt en afgemat:
 O nachtgedrogten, door onnozel bloet bekladt,
 Van zo veel helden, die hier sneeven voor myne oogen:
 De Vrede zegepraalt: 't is uit met uw vermogen:
 Vertrekt: de Godtheid heeft uw woeden afgekeurt,
 Europe lang genoeg uw razerny betreurt.
 Zy steekt de vreêklaroen met opgezwolle koonen.
 De paarden schrikken voor den wagen op die toonen,
 En scheuren 't kryggsgareel. zy schuimen op 't gebit,
 Van gramschap aangehitst. elk spat uit zyn gelidt.

*en
 vliegt
 naar
 Mars en
 Bellone,
 die zy
 scheldt.*

Geen breidel dwingt den mondt. Bellonè zit verflagen.
 Gradivus schreeut: gy hebt de zege wech gedraagen,
 O trotse vyandin, wy zwichten voor 't geweldt,
 En dryven 't krygsgeſpan van dit bebloede veldt.

*Mars
 voor-
 zegt op
 zyn ver-
 trek de
 toeko-
 mende
 oorlogen.*

Maar gy, ô Vlaanderen, ô Brabandt, leent uwe ooren;
 En Henegouwen, om myn godtspraak aan te hooren:
 Gy ziet de Vredeson wel aan uw' hemel ſtaan,
 Verheugt u niet, die glans zal haast weêr ondergaan,
 En ſmooren onder 't puin van uw verwoefte veſten.
 Ik zal eerlang met bloet uw vruchtbre beemden meſten,
 En zaajen oorlogſliên, in 't blinkende geweer,
 Als eer door Jazons vuilt, op uwe velden neêr.
 De twiſt en vyandtſchap zal ſchynen uit hunne ooggen,
 Ik zal de broeders weêr, vervreemt van mededogen,
 Zien woeden op uw grondt, en in dien krygsorkaan
 Europe, aan een gehitſt, in 't glinſtrent harnas ſtaan.
 Zo moet myn Godtheid, nu gehoont, weêr zegepraalen,
 De Vrede zwichten, en voor haar vermogen daalen.
 Ik zal Neptunus rug met vloot op vloot beſlaan,
 En blaaken 't zeehof van den gryzen Oceaan
 Met zwavelvlammen; eer Godt Febus op zyn' wagen
 Is tienmaal achtereen de wereldt ront gedraagen.
 Gy weifelende Faam, die nu myn vyandin
 Op uwe vlerken dient; en breekt, als haar ſlavin,
 De wolken met uw borſt, en blaafst de vredemaaren;
 Ik zal de kranſſen, nu gevlochten om uw haaren,

En

En vredepalmen , weêr van heldenbloet besmet ,
 Zien druipen op uw kruin ; zo zwelt uw luchttrumpet
 Van wapenklanken , die Bellone en my behaagen.
 Gy donderbuien voert terstont myn' oorlogswagen
 Op onweerpennen door de wolken. 'k zal deez' oordt
 Eerlang weer naderen. ô stormen rukt me voort.
 Zo spreekt Godt Mavors op zyn krygsas onder 't vlieden.

De Prins kiest onderwyl een Hoofd voor d'oorlogslieden ;
 Hy neemt zyn afscheid van den Bontgenoot , verlaat
 Het vechterperk , en vertrekt in vrede naar den Staat.

Hoe juicht nu Nederlandt van blyschap uitgelaaten !
 Hoe woelt de burgery langs d'opgepronkte straten !
 Hoe streeft de Ryksprinses , Maria , met haar stoet ,
 Op 't fierelykst' getooit , den Veldtheer te gemoet !
 De vreugde , in haare borst ontsteken , siert haar wezen
 En aangenaam gelaat veel schooner dan voordezen ;
 Terwyl haar blaakent oog , door dampen van verdriet
 En vreeze ontheldert , weêr gewenschter straalen schiet :
 Gelyk de zilvre maan , zo schoon en zonder vlekken ,
 Schoon dikke nevels haar verlichtent oog bedekken ,
 Haar luister niet verliest ; maar als de wolk verdwynt
 Met grooter heerlykheid , dan ooit te vooren schynt.

Wie leert myn Zangheldin haar blyschap nu verhaalen
 Op d'aankomst van den Heldt ? gy , die de bruiloftszaalen
 Van koning Hymen streelt met orgels van uw mondt ;
 Gy die de wetten meldt van 't huwelyksverbondt ,

*De
 Prins
 van
 Oranje
 begeeft
 zich
 naar den
 Haag.
 Bly-
 schap
 van Hol-
 landt en
 de Prin-
 ses.*

Daar ware Liefde en Trou, verheven op haar troonen,
 Voor 't brandende echtaltaar steeds offren op uw toonen,
 Daalt neêr, ô Goden; looft in W I L H E M S' gemaalin
 Het ware voorbeeldt van een onbevleete min.

Zy zreedt den Vorst te gemoet en omhelst hem. Haar aanspraak tot den zalven.
 Zy treedt blymoedig om haar' Echtgenoot t'aanschouwen,
 Gelyk een Amazoon, bestuwt van hoofsche Vrouwen,
 Ter Hofpoorte uit, zo dra de Prins 't paleis genaakt.
 Zy valt hem om den hals: hoe heeft myn hart gehaakt,
 Zo spreektze, om eens in vree' myn bruidegom t'ontfangen.
 De laauwe traanen, die afdruipe van myn wangen,
 Uit zuivre vlammen van verlangen voortgeteelt,
 Getuigen hoe uw oog Mariaas boezem streelt.
 Hoe was myn hart beducht, Prins, voor uw dierbaar leven!
 Uw moedt hadt lang de vrees in myne ziel geschreven.
 My was uw dapperheid maar altewel bekend.
 Ik droomde een naaren droom, en zag u in uw tent,
 Doorboort met wonden, van uw lyfstaffieren draagen.
 Toen schoot ik uit den slaap al bevende en verflaagen.
 Myn haaren reezen op 't vervaarlyk nachtgezig.
 My dacht ik floot u in myne armen vast en dicht,
 En hing besturven aan uw leden, om de plassen
 Van uwe wonden met myn traanen af te wassen.
 In 't midden van de vrees scheen my een stem in 't oor.
 Te luisteren: hou moedt, Maria, schroom niet voor
 Zyn leven: gy hebt reên om uw gezigt te droogen.
 Ik heb hem met een mist en dikke wolk betoogen,

En:

En keerde met myn handt de kogels van zyn leên;
 In 't heetste van den frydt. de blyde galm verdween,
 En stelde my geruft. ik vindt me niet bedrogen,
 Terwyl gy wederkeert; Godts waarmondt spelt geen logen,
 Die schenkt me, na 't gevaar, myn tweede leven weêr.
 Hier zwygtze, en zwymt van vreugde in WILHEMS armen neêr.
 Hy ziet ze vriendlyk aan; hy drukt de malsche kaaken.
 Z'ontsluit haar oog, en schynt als uit een droom t'ontwaaken;
 De blyfchap, vaart ze voort, vermeersterde myn kracht
 Op uw gezigt, zo lang met zorgen afgewacht.
 Nu is myn vrees voorby, de tydt van rust geboren,
 Myn vredezucht verhoort, myn Lief, myn Uitverkoren.
 Laat nu Mariaas handt de wapens van uw borst,
 En 't glinsterende staal, van 's vyandts bloet bemorst,
 Ontgespen, en uw hoofd met groene palmen sieren.
 Styg dan in zulk een staat, voor 't oog der Batavieren,
 Op uwe vredekoets, op dat u Neêrlandt groet',
 En als Verwinnaar van de landtplaag vall' te voet.
 Zo zal 't verlosste volk uw braave daaden roemen,
 En ik in eeuwigheid myn lot gelukkig noemen,
 Dewyl ik zorgeloos een bruïgom, zo vermaart,
 Mag streelen in myn arm, zelf door Godts handt gespaart.
 De Prins, getroffen door haar minnelyke woorden,
 Voelt hoe haar deugden meer dan ooit zyn hart bekoorden;
 Hy toont zyn dankbaarheid. aanbiddelyke vrou,
 Zo zegt hy, ik bespeure een gadelooze trou,

Een trou, die eeuwig my verplicht om u te minnen,
 En drukt uw beekenis noch dieper in myn zinnen.
 Indien my 't krygsgevaar verschoont heeft, gy alleen
 Hebt my benefens Godt behouden door gebeên.
 Uw vroomheid kon myn borst een veilig schildt verstreken,
 En als een sterke muur voor 's vyandts loot bedekken.
 Nu hebt gy door 't gebedt den vrede voortgebragt,
 Den volken rust verwekt: Godts oor verhoorde uw klagt.
 Ik zie om uwent wil dit landt in voorspoedt groejen,
 En heil en overvloedt door uwe deugden bloejen,
 Godts tempel rooken van een onbevleken brandt,
 En heilig offervier, ontfteeken door uw handt.

Gezegt, antwoordt hem Maria, zyn de tyden,
 Nu ik van u verzeldt myn hart aan Godt zal wyden,
 En treden naar 't altaar daar gy me voor zult gaan!
 Zo steeken wy te saam zyne offerhanden aan.
 Zo zullen wy gelyk zyn hooge kooren schraagen,
 Zyn tempels hoeden voor geweldt en helsche laagen.
 O Godtsdienst, my zo waardt als d'appel van myn oog,
 O zuiver kerkjuweel, zelf op Godts troon omhoog
 Zo onvermoeit geviert van duizent Cherubynen,
 Groei aan, en laat uw glans de wereldt over schynen!
 Verlicht de harten van den afgedwaalden mensch!
 Dat Sions heuvel ryze, is myne bede en wensch.
 En gy, ô voedstervrou van duizent waare deugden,
 O heil van kerk en landt, ô moeder van de vreugden,

ô Vre-

ô Vrede blyft ons by ! bezegel handt aan handt
 Uw trouverbonden met de Maagdt van Nederlandt !
 Dan zal het dankbaar volk, door duizent lofgezangen,
 Den Schepper looven, en zyn wet in 't harte ontfangen.

Elk zweeg en luisterde met aandacht naar 't gesprek
 Van 't vorstelyke Paar. men keert naar 't hofvertrek
 In 't midden van 't gewoel. men ziet ontelbre schaaren
 Den Veldtheer groeten na zyn togt en krygsgevaaren.
 De vrede wordt geviert met alle plegtigheên.
 De teervlam klimt aan 't zwerk, als 't daglicht daalt beneên.
 Men ziet op markt en straat de viertoneelen blaaken,
 In 't midden van den nacht, terwyl de burgers waaken.
 De vierpyl vliegt gezwint om hoog naar 's hemels trans,
 En loft een lange ry van starren, ryk van glans.
 Daar ziet men uit de lucht een gulden regen daalen,
 En d'oogen streelen door zyn glinsterende straalen.
 De veldkortou, wel eer bezwangert van de doodt,
 Verwelkomt en begroet de Vreê met schoot op schoot.
 De leeuw van Hollandt staat met opgespalkte kaaken,
 Terwyl zyn oog en muil de vredeveren braaken.
 Men leeft Prins WILHEMS naam, geschreven in de vlam,
 Met helden uit wier bloet de Vorst zyn oorsprongk nam.
 De Tuinmaagdt ziet in 't vier de groote naamen blinken,
 En drilt een vlammespeer. de veldtrompetten klinken
 Met aangenamer toon dan onlangs in den slag.
 In 't kort de vredenacht beschaamt den schoonsten dag.

*Plegtig-
 beden
 over den
 vrede in
 Neder-
 landt.*

De:

De dankbre landgenoot, verloft van d'oorlogsmarte,
 Vergroot de weldaân van den hemel met zyn harte,
 Verheerlykt Jefus naam, en geeft den Schepper lof,
 In 't overtuigt gemoedt. elk werpt zich neer in 't stof,
 En galmt den lofzang uit in Godtgewydde Kerken.

Nu dryft de Luchtbodin op d'uitgespreidde vlerken,
 Zy klooft de blaauwe lucht, en hangende over zeê,
 Blaast uit de maaren van den Nederlandtschen vreê;
 En op dat voorbeeldt wordt van alle Bondtgenooten,
 Noch twiftende in 't begin, een vreêverbondt geflooten.
 De beide Koningen, die 't Noorden met hun staf
 Beheerfchen, laaten ook in 't endt van 't woeden af;
 En gansch Europe wordt eerlang verzoent; voordezen
 Een moordtoneel: zo kan de Vrede elks hart beleezen.

*Heil-
 zaame
 vruch-
 ten van
 den vre-
 de op de
 dorpen
 en vel-
 den.*

Wel aan, myn Zangheldin, gy die in 't bloedig veldt
 Wel eer de lyken van de helden hebt getelt,
 En onverfaagt gevolgt de vliegende banieren,
 Verpoos uw' oorlogstoon, om dit verdrag te vieren.
 Aanschou de beemden, daar wel eer de krygsmagt ftondt.
 Zie hoe de landtman zaait zyn graanen in den grondt,
 En leeft de fchinkels en geraamten van de velden,
 Of ftrooit zyn' korenoogft in 't bloet der oorlogshelden,
 Noch onlangs uitgefport. geen vyandt ftuit zyn vlyt,
 Hy wacht de vruchten van zyn arbeit en den tydt,
 En vult zyn fchuuren, na verloop van weinig dagen,
 Met korenaaren, eer door-ftropers wechgedraagen.

Zie

Zie, Zangnimf, hoe verheugt de fruitwaranden staan:
Zy hangen aan den grondt met weelig ooft gelaán.
Men moet ze schraagen eer de vruchtbre telgen breeken:
En Tytir zal zyn deel voor Amaril bespreeken,
En schudden in haar schoot de pruimen, verscf van dou,
En uitgelezen ooft, tot teken van zyn trou.
Geen stuure krygsman zal zyn vryeryen stooren,
Als hy de zoete maagdt zyn minneklagt laat hooren.
Aanschou, aan d'andre zy, de vette koejen aan;
Haare uiers fleepen langs de velden, daar ze gaan,
Gezwoilen van den room. de veldmaagdt vult de vaten.
De beemden zyn gefchuimt van stroopende foldaaten.
De landen, eer door 't vier des oorlogs afgeweidt,
Herleeven door den Vreê, bekleedt met vruchtbaarheid.
De Weelde lacht ons toe; en d'Overvloedt, herboren,
Stort al haar fchatten neêr uit Achelöus horen.
Hoe vrolyk springt Silvaan en Sater over 't landt!
De Nimfen danffen om de boomen handt aan handt.
De boksvoot Pan, beluft een vredetoon te fpeelen,
Blaaft leven onder 't loof in 't veldtriet onder 't queelen.
De blyde Vlietgodin, betovert door 't geluit,
Steekt, door dit feeft bekoort, de kruin ter veldtbron uit:
Terwyl de ftröomen zich verheugen, en de velden
Elkander mondt aan mondt den lof des Vredes melden.
En gy, ô Watermaagdt, ô Vechtnimf, pronkfieraadt
Van 't Stroomgodinnendom, verscfynt in 't feeftgewaadt,

Q

Daar

Daar gy zo vriendelyk , in deze vrededagen ,
 Den muur van Utrecht groet van uwen glazen wagen.
 Gy Vechtnajaden, die, opborlende uit den grondt ,
 Haar stroomgareelen volgt, hoort toe, z'ontfluit haar' mondt.
 De winden zwygen zelfs. de boomen krygen ooren.
 De vogels luisteren. de groene beemden hooren :

*Vrede-
 zang
 van de
 Stichtse
 Vecht-
 nimf.*

O langgewenschte Vreë, door 't uitgestorte bloet
 Der Helden dier gekocht, zyt duizentmaal gegroet ,
 En eeuwig in uw kerk , met neêrgestreckte leden ,
 Van 't Nederlandtsche volk eerbiedig aangebeden !
 De krygsramp is verkeert in vreugde, 't veldtgerucht
 Verdweenen, en Belloon' voor uw gebiedt gevluucht.

*Zy er-
 rinnerz
 zich de
 de voor-
 gaande
 elenden.*

Ik zagze menigwerf (hoe most my dit verveelen!)
 Heenstuiven over 't veldt, met rokende gareelen,
 En maajen 't graangewas met oorlogssikkels af.
 De gryze landtman daalde uit hartsfeer in zyn graf.
 Hier heb ik menigmaal gezien aan alle kanten
 De veldttandaarden naast het ryzent koren planten,
 Myn plassen zwellen van de traanen en 't geweën,
 Of rooken van het bloet der helden, en de leën
 Begraaven in myn kil. ik most myn stroomjuweelen,
 Paleizen , floten en verheerlykte kasteelen ,
 Lusthoven , tot sieraadt aan mynen vloedt gesticht,
 Door 's vyandts arm gesloopt, betreuren op 't gezigt.
 Ik zag myn waterpracht verdwynen aan myn boorden,
 En ryzende eiken, die de Veldtgodin bekoorden,

En

En d'oogen streelden, van hun wortels afgeknot,
Verdrinken in myn plas, door 't nydig oorlogslot.
Ik, die, zo moedig, al' myn zusters dorst braveeren,
En roemen op myn pracht, (hoe kan 't geluk verkeeren!)
Zag al myn heerlykheid en rykdom in 't geweld
En slaafs vermogen van myn weêrparty gestelt.
Ik, die voordezen in myn kristallyne zaalen,
De blyde toonen ving van duizent Nachtegaalen,
Op 't glazen ledekant gestreelt van 't pluimgediert,
Dat 's morgens op 't geboomte Auroraas aankomst viert,
Om hem, die 't daglicht schept, eerbiedig te bedanken,
Wierdt uit den slaap gewekt door schorre wapenklanken,
En yffelyk gedruis van trommel en trompet.
Een magt van krygsvolk hieldt myn sloten naauw bezet:
En gy, ô Kronenburg, berucht in vroeger tyden,
Ik zag den vyandt uw verheven muur bestryden.
Myne oogen schemerden van 't weêrlicht, en den brandt
Der veldkortouwen, om uw grachten heen geplant.
Ik zocht de vlammen uit te blusschen met myn stroomen,
En met myn waterkruik haar woeden in te toomen,
Maar al myn yver was vergeefs. ik zag uw muur
Vermeestert door 't beleg, te zwak voor 't oorlogsvuur.
Met zo veel rampen most ik worstlen, zo veel plaagen
En schennis en geweldt van 't legervolk verdraagen.
Maar gy, Oranje Vorst, ô WILHEM, hebt myn vloedt
Weêr vrygevochten, zelf door 't waagen van uw bloet.

Toen dreef ik veilig op de stroomen met myne affen.
 Ik zag van uur tot uur myn pracht en rykdom wassen.
 En gy, paleizen, quaamt met uw herboude kruin
 Te voorschyn, en verreeft weêr trotser uit uw puin.
 De landtgenoot greep moedt en keerde vrolyk weder.
 De koopman lei zyn zorg aan myne zoomen neder,
 Door geldtzucht afgeslooft op Gysbrechts kooptoneel:
 Hem volgde een lange sleep van vrienden, en 't juweel
 Van Amstels jufferfchap, alle uitgekeurde maagden,
 Gevlêit van minnaars, die hun minnewonden klaagden.
 Zy dryven op myn rug in jachten, opgetooit
 Met vlag en wimpelvaan, die om de spiegels plooit,
 Op 't streelen van den windt. zo zyn de krygselenden
 Verdweenen. 'k zie myn oordt verloft van oorlogsbenden.
 Maar gy, die, neffens my, na 't einde van 't verdriet,
 De ryke vruchten van den milden Vreê geniet,
 Vergeet geen dankbaarheid te toonen aan de Helden,
 Die zich in 't vechterk bloot voor uwe vryheit stelden.
 Mer eer' de Braven en de Zuilen van het hof;
 En sticht hun krygstrofeen ten hemel uit het stof.
 Prins WILHEM boven al, die onze krygsbanieren
 Geleidde, als Opperhoofd, verdient de veldlaurieren,
 Gevlochten in een krans olyven: hult zyn kruin
 Godinnen van het wout. hier zwygtze. berg en duin
 Weêrgalmen van de vreugdt. vaartwel, vaartwel, Landtdouwen:
 Het lustme nu op zee de vredevrucht t'aanschouwen.

Kom

Kom volg myn Zangheldin, gy zult geen oorlogsvloot
 Zien dobberen in 't bloet, door 't woeden van het loot,
 Maar koopmans fchepen, door Neptunus ruime baaren,
 Om ryke fchatten naar uitheemsche kusten vaaren.

*Voordee-
 lige ge-
 volgen
 op zee;*

De golven zyn gefchuimt van rovers, en 't geweld
 Van zeevrybuiters. zie, elk wiffelt waar om geldt.
 Men vreeft geen vyandt; en fchoon Turksche roofgaleien
 De zee belaagen, elk zal zich ten ftrydt bereien,
 En booren 't roofgefpuis ten afgrondt. Godt behoedt
 Zyn Kruisftandaardt, tot fchrik van Mahomets gebroedt.
 De wakkre koopman flaaft, beluft om geldt te winnen;
 En haalt den rykdom met zyn fchepen veilig binnen.
 Hy ziet de kisten, eer ontzenuwt, en tot ftut,
 Van 't oorlog, (gulzig in 't verflinden) uitgeput,
 Voorfpoedig groejen uit de zee. een goude regen
 Daalt over Hollandt neêr, befproeit van 's hemels zegen.

Zo ftort ook d'Overvloedt zyn dierbre fchatten uit
 Door alle fteden heên, die Vrankryk, heet op buit,
 Bestookte met een magt van woedende foldaaten,
 Ontmenschte plonderaars, in roofluft uitgelaaten.
 De blyde burger draaft, en wil zyn huisgezin,
 Door vlyt en arrebeit, verryken met gewin.
 Men ziet de kopers in de winkeldeuren ftappen,
 En ruilen voor hun geldt een fchat van koopmanfchappen:
 Zo wordt de beurs gevult, de fchade weêr geboet.
 De rentenier, wel eer verfteken van zyn goedt,

*Wel-
 vaart in
 de fte-
 den.*

Of door een zwaaren last van schattingen gedrongen ,
 Leeft van zyn inkomft, wel vernoegt en ongedwongen.
 De werkman, die zyn tydt voor vrou en kindt besteedt,
 Slaaft onvermoeit op straat, en koopt zyn kost voor zweet.
 Zo bloeit de welvaart in de vrygevochte landen.
 Men queekt de kunsten aan. men werkt met brein en handen.
 En gy, ô Stichts Atheen, ontsluit het Heiligdom
 Van Pallas, eer ontrufft door Vrankryks legerstrom:
 Uw Priesters gaan ten reie in ryke koorgewaaden,
 En maalen onvermoeit Prins WILHEMS heldendaaden,
 Met goude lettren , op tafreelen , die geen tydt
 Noch roeft der eeuwen zal verflinden , schoon de nydt
Kerken, Met volle kaaken briefcht. Godts onvervalschte tolken
 Betreên in veiligheid de tempels, om den volken
 Zyn raatgeheimenis te drukken op 't gemoedt ,
 En voeden 't zwakke hart met Jesus vleesch; en 't bloet,
 Wel eer aan 't kruishout op den heuvel uitgegooten;
 Op Golgotha geplengt voor waare kruisgenooten,
 Wanneer die Kruisheldt, in het uiterst' van den noodt,
 De doot bevocht, en gaf den dootsteek door zyn doot.
 Zy leeren ons door 't broodt aan 's Heilandts leet gedenken,
 De wyn beduidt zyn bloet. geen vyandt kan ze krenken
 In dezen vredetydt. zy slaan de handt aan 't werk,
 En bannen 't bygeloof uit 'Godts verkore Kerk.
 Zo waakt de Leeraar voor de ziel der onderzaaten,
 En 't eeuwigdurent heil van 't volk; terwyl 's landts Straaten,
 En

En d'Opperhoofden van 't verloste Vaderlandt
 Het tydelyke goedt bezorgen door 't verstandt.
 De Burgervader , met Minervaas wetenschappen
 En wysheits lekkerny gevoedt , beklimt de trappen
 Van 't Raathuis , daar zyn geeft , zo vriendelyk en zacht,
 Den vrede en 't voordeel van zyn burgery betracht.
 Hy leert den onderdaan op 't spoor van rust te treden,
 En zoekt geschil en twist te stuiten door de reden.
 Vrou Themis sticht haar troon op 't pleithof, hoog geëert
 Door wyze mannen, in de rechkunde uitgeleert.
 Gerechtigheidt , bekleedt met evenaar en degen ,
 Om onpartydig recht tot rust van 't volk te pleegen,
 Zit in de vierfchaar van de Rechters boven aan.
 Door zulke deugden zal de Staat onwrikbaar staan ,
 En onder 't opzigt van Prins WILHEM weelig bloejen ;
 Door zyn bescherming zal de vrucht van voorspoedt groejen.
 Hoe vrolyk wandelt nu de huisvoogdt met zyn vrou
 Langs straat , zo vast aan een verbonden door de trou!
 De minnaar streelt zyn lief in schaduw van de boomen,
 Of meldt zyn minnebrandt , gezeten aan de stroomen,
 Terwyl de vlietmaagdt ryft te voorschyn uit den grondt,
 En met haare ooren zwelgt de klagten van zyn mondt.
 De vaders spreeken met de zoonen langs de wegen :
 Hier heeft voor korten tydt de Fransche magt gelegen.
 Daar trok het leger op met vliegenden standaardt.
 Gins heb ik Luxenburg , op 't moedig oorlogspaardt

*en den
 burger-
 staat
 door den
 Vrede.*

Ge-

Gestegen, door de stad zien draven met myne oogent!
 Die felle Landtplaag perste ons, zonder mededogen,
 Het merg ten spieren uit, en mestte zich met roof
 Der arme burgery; hy plantte 't Roomsche geloof
 In onze tempelen, ontheiligt door altaaren,
 En beelden, dwaas geviert van neêrgeboge schaaren:
 Maar WILHEM HENRIK heeft ons Heiligdom herstelt;
 De Godtsdienst zegepraalt door dien beroemden Heldt.
 En gy, myn zoonen, wilt den vrede vierig minnen.
 De wapens en de kryg verwilderen de zinnen.
 Onthaalt de Wysheid als uw grootste zielsvriendin.
 Geleertheit strekt op aarde een gadeloos gewin.
 De Vrede baane u 't spoor om uit aaloude boeken
 De diepe schatten van natuurkunde op te zoeken.
 Bevltygt u vooral in Godts verborgenheên.
 De waare wetenschap bestaat in hem alleen.
 In hem te kennen is ons grootste goet gelegen.
 Volgt, volgt uw vaders les: dan zal zyn gunst en zegen
 In dezen vredetydt u volgen, en zyn troon
 U openen: zo spreekt de vader tot den zoon.
 De Prins aanschout met vreugd den Nederlandtschen zegen,
 Den voorspoedt van 't gemeen, door zweet en bloedt verkregen.
 Hy, die wel eer den Staat beschermd door 't geweer,
 Werkt nu met wysheid voor 's Lands welvaart meer en meer.
 Hy houdt zyn legerstoet in tucht door oefeningen
 En wapenhandel, om in Staatveranderingen

*Voorzor-
 ge van
 den
 Prins,
 zot
 's Lands
 zeker-
 heidt.*

't Ge-

't Geweldt te stuiten door ervaren oorlogsvolk.
 Het is den Heldt bekend; hoe meest een donkre wolk
 Den glans der zon verdooft; en ongestuime vlaagen,
 De lucht ontroeren by de schoonste zomerdagen.
 Hy leert niet zorgeloos te bouwen op den vreê.
 Gelyk een zeeman, die, in 't ploegen van de zee,
 De kalmte steeds mistrouwt der weifelende baaren;
 En wapent, tegens storm en dreigende gevaaren,
 By vreedtsaam weêr zyn kiel: de tydt heeft hem geleert,
 Hoe ras een zachte windt in storm op zee verkeert.
 Zo waakt Prins WILHEM voor den Staat met duizent oogen.
 Zo groeit het Vaderlandt in aanzien en vermogen,
 Door zyne wakkerheid. zyn vroomheid strekt een schildt,
 Waar op de Nydt vergeefs zyn schichten werpt, en spilt.
 Hy wekt den burger door zyn onbesproken leven.
 Hy volgt de wetten, door Godts vingeren geschreven
 In steene tafelen, en Mozes zorg betrouwt.
 Gelukkig die op Godt en zyn geboden bout!
 Geen tydelyk vermaak noch aartsche bezigheden
 Beletten ooit den Heldt in Jesus Kerk tē treden.
 Hy viert den grooten dag, den Godtsdag, naar Godts woordt.
 Hy zit aan Christus disch, door 't kruisbanket bekoort,
 In 't reine bruiloftskleedt. hy leert zyne onderzaaten
 Den vreê beminnen, en de huisgeschillen haaten.
 Een die beledigt is spreekt onbeschroomt en vry,
 En klaagt zyn noodt. hy schenkt gezag en heerschappy

*Zyne
 verdere
 deugden
 opge-
 baalt.*

R

Aan

Aan mannen, die , begaaft met wysheid , deugd en reden,
 Van ieder toegejuicht, het wigtig ampt bekleden,
 De naarstigheid verdient beloning in zyn zin :
 Maar ledigheid verftrekt zyn grootfte vyandin.
 Onkuisheid, dronkenschap, en wulpsheid, quaade zeden,
 Verbant hy uit zyn hof. zo veel hoedanigheden,
 En gaaven die een Vorst verfieren , geeven ftof
 Om 't gansche Christendom te vullen met zyn lof.
 Gy Wereldvorften , die , tot heerschappy verheven,
 Uw hoogen staat bevlekt door zorgeloos te leeven,
 En volgt op 't aavrechts fpoor de togten van uw luft ;
 Die , met Sardanapaal' , op zachte pluimen ruft ;
 Of brengt uw dagen door, in opgepronkte zaalen,
 Met hoofche poppen, by gevulde nektarschaalen,
 Op 't dartel hofbanket, uw naam blyft met uw leên
 Begraven na de doodt: maar arbeit voor 't gemeen,
 Een onvermoeide vlyt voor 't recht van volk en landen,
 En brandende yver voor Godts heilige offerhanden,
 Hoofddeugden, die den glans verfieren van de kroon,
 Herscheppen hier op aardt de Koningen in Goôn. (beeldt;
 Leert heerschen, Vorsten, naar Prins WILHEMS wyze en voor-
 Ziet hoe zyn vlugge geeft naar eifch de zaaken oordeelt.
 Zyn welbespraakte tong, vol fterkgezoute reên,
 Beschaamt den Redenaar van Rome, en Demoftheen'.
 Hoe galmt de staatzaal van orakelen; die d'ooren
 Van Neêrlandts Vaderen verluftigen in 't hooren !

Elk

Elk hangt aan WILHEMS mondt, en woekert van dien styl.
Zyn goude letters, als geëffent met een vyl,
En zuiver door zyn handt gedrukt op witte bladen,
Verrukken het gemoedt van Hollandts wyze Raaden.
Indien het landt vervalt, wiens Vorst, een kindt gelyk,
Het heil verwaarelooft, door onkunde, in zyn ryk:
Zo groeit in tegendeel dé Staat door schrandre mannen.
Daar Wysheidt en beleit de hooge vierfchaar spannen;
Daar Heerschkunde, in 't bewint met Wakkerheidt gepaart,
In staatorkaanen en in kalmte 't roer bewaart.
Gezegent volk, beffiert door mannen ryk van oordeel!
Maar gy, ô Nederlandt, trekt boven al dit voordeel;
Uw Stedehouder draaft vol deugd de Vaders voor;
Daar elk zyn stappen volgt op 't heilzaam vredespoor.

Einde van het derde Boek.

V E R K L A R I N G

Vande PRINT voor 't IV BOEK.

Hier knielt Prins WILHEM met MARIA voor 't altaar.

Men ziet Godts offervier, godtvruchtig aangestooken
Op 't hooge feest voor 't oog der Britsche Ridders rooken.

De kroon versiert de kruin van 't koninklyke Paar.

De leden pronken met de plegtige gewaaden,

De troonjuweelen, en den ryksrok, ryk van pracht.

Gerechtigheid, die van den Vorst haar hulp verwacht,

Biedt hem den scepter aan, en loont zyn brave daaden.

Men ziet de Wet van 't ryk in 't steene tafereel,

Zo heilig en oprecht, haar boven 't hoofdt geschreven.

De Staatregeering en de Godtsdienst, hoog verbeven,

Verschuiven het gordyn van 't heerebyk toneel.

Men steekt de rykstrompet voor 't oor der landtgenooten;

En streelt de barten van den blyden onderdaan.

De beelden, die omhoog op marmre zuilen staan,

Betekenen hoe Recht en Wetten, eer verstootten,

Met Rusts en Zekerheid van 't Algemeene-best,

Haar nieuwe hoop, naast Godt, op WILHEMS rykstroon bouwen,

En op de deugden van dien vroomen Heldt betrouwen;

Na 't stuiten van 't geweldt, die doodelyke pest.

De rook van 't Wierookvat verstrekt een vreugdeteken,

En toont de blyschap, in de borst van 't volk ontsteken.

WIL-

J. Kneller sculp.

F. Kneller sculp.

J. Kneller sculp.

WILHEM DE III.

VIERDE BOEK.

U zag men 't vredelicht , zo liecrelyk aan 't *Inlei-*
 blaaken , *ding*
 Met vruchtbre straalen 't hart van gansch Eu- *van 't*
 rope raaken , *vierde*
 En alle nevelen verteeren van verdriet, *Boek.*
 En heilloos landtkrakkeel. maar wig bedriegt
 zich niet ,

Die zich stantvastigheid*belooft van aardtsche zaaken?
 De Wisselvalligheid , aan 't Nootlot , waardt te laaken,
 Zo vast verbonden van den grondslag en 't begin
 Der wereltd , strekt ons een gezwore vyandin.
 De Twistgodin , beluft den sterveling te plaagen ,
 En door een valschen schyn van voordeel te belaagen;
 De Vorsten , in verdrag getreden , door belang
 Van Staat , te pressen tot elkanders ondergang ,
 Om woordt en eeden , en beloften , dier bezworen,
 Te breeken , stygt omhoog , genoopt van haat en toren ,

*De
 Twistgo-
 din ver-
 schynt
 om den
 vrede te
 breeken.*

R 3.

Uit

Uit 's aardryks andren nacht, verzelschapt met een stoet
Van razernyen, in den afgrondt opgevoedt.

*haar ge-
daante,* De zwarte haarvlecht krielt van krinkelende slangen,
En adders, blaauw van huid, die langs haar schouders hangen,
Gezwellen van venyn. de tabberdt druipt van bloet.

De gramfchap huisvest in haar blikken, die, verwoedt,
Steets hene en weder in de diepe winkels draajen.

Men ziet haar maagre vuist het zaadt van tweedracht zaajen.

*enge-
volg.* De nooitverzaade Nydt, gewoon haar ingewandt
Te knaagen, schraagt de leên van 't monfter met haar handt.
Bedrog, Trouloosheidt, List en Wreetheidt, in 't verdelgen
Van 't menschelyk geslacht, en dierbaar bloet te zwelgen,
Van jongks op afgerecht, verftrekken de Beulin,
Op haar vervloekten togt, een heilloos Hofgezin.

*Haar-
aan-
spraak
tot ver-
storing
des
Vredes.* Myn Zusters, spreek ze, die, ten afgrondt uitgezworen,
Myn stappen natreedt om de rust van 't volk te stooren,
Ik zal myn aanflag u ontdekken, luistert toe.
Ik ben de vrientschap van 't verzoende Europee moe.
Het heeft myn aanzien aan vermogen nooit ontbroken;

Om door een oorlogsluft de harten te bestooken.
Ik heb in vroeger eeuw de steden omgekeert,
Het bloejende Ilium door 't Griekfche vier verteert,
Den Koning voor 't altaar geslacht, en al' zyn' Maagen
In krygstriomf gesleept aan Agamemnons wagen.

Maar 't is onnodig om u 't bloedige toneel
t'Ontsluiten van dien tydt. de gloedt van Staatkrakkeel

Smeult

Smeult noch in 't ingewandt der Europeesche Grooten.
 Men blaze, om weêr de Vreê van haren troon te stooten,
 De vlammen feller aan. gy ziet alreê den brandt,
 Opvliegen naar de lucht in 't Spaansche Nederlandt,
 Gestookt door Vrankryk, niet voldaan in zyn begeeren.
 Gy ziet aan allen kant de Vorsten famenzweeren.
 Ik heb de Turksche Maan in 't harnas opgepreft.
 De paarden briefchen vast voor Leopoldus vest.
 Men hout den Adelaar gekerkert in zyn muuren.
 Hy ziet zyn wiek gezengt door Ottomansche vuuren;
 En 't heir van Mahomet vast woeden voor den wal.
 Des Keizers zetel beeft, geschokt door 't krygsgechal.
 Zo moet men 't moordtgeweer door gansch Europe slypen,
 En dwingen elk verwoedt de wapens aan te grypen.
 En gy, ô Stokebrandt, myn trouwe kamerwacht,
 Gy Rustverstoorder van het menschelyk geslacht,
 Vlieg hene, en blaas een gloedt van vyantschap door d'ooren.
 In 't hart der Vorsten; vul hun ingewandt met toren.
 Vooral myn dienaar hits den Godtsdienst tegens een.
 Laat haat en vyantschap, in heilige offerkleên
 Geschoolen, openbaar den Kruisgenoot bestryden.
 Men breng' de wereldt door gewetensdwang in lyden.
 Men dwing' 't stantvastig volk door bul en bloetplakkaat.
 Die zaak is dienstig voor ons oogmerk. volg myn raadt.
 Het lust me, tot uw hulp en leitslien, uit de hoeken
 Van Plutoos kerker al de spooken op te vloeken.

Zy
 vloekt
 de heb-
 Ver-sche

*razer-
nyen op.* Verdoemde zielen, gy ontheiligt nachtgebroet,
 Vervolgers van de rust. (zy stampte met haar voet)
 'k Bezweere u by den staf der onderaardsche ryken;
 By Charons zwarte boot bevracht met bleeke lyken;
 En by den zetel van uw helsche Koningin;
 Dat gy te voorschyn komt, en volgt myn lust en zin.
*die ver-
schynen,
en ver-
spreien
zich
door de
wereldt.* Zy zwygt. de hel vliegt leeg; en duizent naare spookten
 Verschynen aan haar zy met toortsen, die vast rooken.
 Zy preft het vloekgespuis de gansche wereldt door.
 Zy volgen onvermoeid elkanderen op 't spoor.
 Elk zaait zyn heilloos zaadt door alle steen en landen.
*Vervol-
ging van
den her-
vorm-
den
Godts-
dienst.* Vervolging gaat in zwang, en woedt op d'ingewanden
 En vrye zielen; sticht het bloedig moordtschavot;
 Rukt kerk en heiligdom om ver, tot hoon van Godt.
 De zoete Vrede schrikt: haar vriendelyke kaaken
 Verbleeken, als zy hoort haar troonpilaaren kraaken,
*De vre-
de ver-
dwynst.* Geschudt door 't loejen van dien sellen krygsorkaan.
 Zy ziet Euroop' voor 't lest met weenende oogen aan,
 (Terwyl een dikke wolk haar goddelyke straalen
 Besluit) en vliegt omhoog naar 's hemels gulde zaalen,
 Haar vaderlandt, waar uit zy eerst haar oorsprongk nam.
 De Twistgodes ontsteekt haar fakkel aan de vlam
 Van Troon- en Staatkrakkeel, en werkt op 't hart der Grooten;
 Herschept de Vorsten in tirannen: die verstootten
 De deugdt, en slaan den klaauw in 't eigen ingewandt,
 En hoonen, dol van haat, de trousten van het landt.

De * Godtsdienst, lang geviert van Stuarts onderdaanen, *De*
 Verscheurde 't seeftgewaad, en plengde een zee van traanen, *Godts*
 Wanneer Gewetensdwang het treurtoneel ontsloot; *dienst,*
 En heerschte in 't Britsche ryk na Koning Karels doot. *in Eng-*
 Zy zag 't rampzalig uur van haaren val genaaken, *landt*
 Den afgrondt uit zyn schoot de Razernyen braaken, *onder de*
 Tot haar bederf gequeekt in dien vervloekten poel. *gedaan-*
 Zy zag hoe 't helfch gedrogt den Koning op zyn stoel *te van*
 Den gloedt van kerktwift blics in 't harte, om 't volk te plaagen. *een vrou*
 En 't oude voorrecht van haar tempel te belaagen. *beschre-*
 Zy trad op 't hooge koor, en zwaaide met haar handt *ven,*
 Aan Godt den wierook toe, stak 't offer in den brandt,
 En knielde eerbiedig neêr. zy smeekte een wyl om zegen,
 En stondt vernoegt weêr op. wy moeten nu naar wegen
 En middlen omzien die ons redden uit gevaar,
 Zo sprakze, ik worde een licht, een Godlyk licht gewaar,
 Dat my den weg wyft om veel rampen voor te komen,
 Gewetensbreidel, die myn recht dreigt, zelf te toomen,
 Tot voorftant van myn heil, en rust van 't vry gemoedt.
 Gerechtigheid en Liefde en Waarheid strek' myn stoet,
 Met al' de Deugden, myn getrouwe gezellinnen;
 Uw byzyn moet myn togt geleiden, myn vriendinnen.

* Ik hebbe de vryheid genomen, om den Godtsdienst, onder een vrouwe gedaante hier ingevoert, op deze plaatze in het vrouwelyk geslacht te beschryven; schoon men wel weet, dat dezelve in onze taal, by de beste Schryvers, meest in 't mannelyk geslacht genomen wordt; op de zelve wyze wordt de Vrede, door een vrou verbeelt, op enige plaatsen van my gehandelt.

S

Met

en be-
sluit om
bystant
naar
Hol-
landt
over te
gaan.

Met zulk een hofsleep streeve ik veilig over zee.
 Het Krytstrandt groet van ver de Nederlandtsche ree;
 Daar ryst een Tempe, vol sieraadt en lustprieelen,
 Zo prachtig in ons oog als ooit Natuur kon teelen.
 De bosschen spieglen zich in 't helder luchtkristal,
 Daar mensch en pluimgediert, met aangenaam geschal,
 Zyn Godt, den Schepper, looft, door duizent orgelkeelen:
 Daar houdt Vorst WILHEM hof, die moet myn wonden heelen.
 'k Weet dat die vroomme Prins om myne elenden zucht,
 En zyne kleedren scheurt van droefheid op 't gerucht;
 Terwyl zyn Gemalin, uit Jakobs zaadt gebooren,
 Die nu den rykstaf zwaait, haar teedre klagt laat hooren.
 Zy zyn om mynent wil door Godts besluit gepaart.
 Men vindt nooit vroomer noch oprechter Paar op aardt.
 Ik zal eerbiedig voor hun voeten nederknielen,
 En WILHEM wapenen, om zo veel duizent zielen
 Te rukken uit den noodt, terwyl de zieldwang woedt.
 Zo spreekt de Godtsdienst op den oever tot haar sloet;
 En keert de zeilen naar de Nederlandtsche stranden.
 De Tuinmaagdt draaft naar zee, verwittigt van haar landen:
 Haar leden pronken met een tabberdt ryk van eer.
 De Hoedt van Vryheidt rust op 't hoofdpunt van haar speer.
 De Tuin van Hollandt siert haar gulden stasivagen.
 Zy ment een Leeuwgespan, in haar gareel geslagen,
 En voert in zulk een staat de Godtsdienst haar vriendin.
 Naar 't vorstelyk paleis. zy stapt ter hofzaale in.

Wordt
aan
strandt
van de
Maagdt
van
Hol-
landt
ontfan-
gen, en
geleidt
naar 't
Paleis
van den
Prins
van
Oranje,

Het

Het Parkement van Godts genade en vreêverbonden,
 Nooit door den roeft des tydts of vraatige eeuw gefchonden,
 Ruft in haar arm, en 't oog bewaakt dat dierbaar pandt.
 Zy zwaait een Kruisbanier met haare rechte handt,
 Bepurpert met het bloet, getapt uit Christus wonden.
 De vlechten speelen langs de fchouders, ongebonden,
 En streelen 't onbevleete en blinkende gewaadt.
 Een hemelfch licht verftrekt haar kruin een hoofdfieraadt.
 Zy werpt zich neder voor Vorft WILHEM, die zyn leden,
 Door ftatuzorg afgeflooft en oorlogsbezigheden,
 Verquikte op 't ledekant. gy flaapt dan, zegtze, ô Heldt,
 En ruft, daar ik ontruft, moet zwichten voor 't geweld?
 De Vorften hebben in myn ondergang gezworen.
 De Fransche Lodewyk vervolgt my, dol van toren.
 De luifter van zyn kroon wordt met myn bloet bemorft.
 Wat rampen moft ik daar aanfchouwen, groote Vorft!
 Myn tempels omgewroet; myn priesters uitgebannen,
 Gekerkert en geboeit door woedende tirannen,
 Myn zoons en dochters wechgevloden in dien noodt,
 Daar 't gadvry Nederlandt haar herbergde in den fchoot.
 Men fcheurt'er vriendt van vriendt, de zufter van den broeder,
 Den man van d'echtgenoot, en zuigling van de moeder;
 Die met een teedre lach het moederlyk gemoedt
 Bestormt, en zo voor 't left de waarde voedtfter groet.
 Gy lacht, onkundig van uw lot en wedervaren,
 In uwe elende, ô wicht, in deze onnoofle jaaren;

*dien zy
 in den
 flap
 ver-
 fchynt,
 en aan-
 fpreekt.*

*Zy ver-
 haalt de
 vervol-
 gingen
 in
 Frank-
 ryk,*

Ween liever in uw ramp: neen, spaar die traanen vry;
 Tot dat gy kennis krygt van uwe slaverny;
 Dan zal die zilte bron, door rou om hoog getoogen,
 Uw hart ontlasten van zyn weedom door uwe oogen.
 Zo klaagt de moeder in het scheiden van haar vrucht.
 O teder afscheidt, daar myn ingewandt om zucht!
 O rampen, die myn ziel bezwaaren, en ontstellen!
 Maar 't is onnodig al' d'elenden op te tellen;
 Uwe ooren wierden lang ontroert door zulk een maar.
 Nu loopt in 't Britsche ryk myn vryheidt ook gevaar.
 Uw Egaas Vader, en de Broeder van uw Moeder,
 Vorst Jakob handelt my hoe langer hoe verwoeder,
 In eedtespan verknocht met Vrankryk, en 't Geweldt.
 Maar 't melden van zyn naam ontroert uw hart, ô Heldt.
 Ik kan die driften licht aan een gemoedt vergeeven,
 Waar in de deugd zo diep haar lessen heeft geschreeven;
 Een hart zo teder, dat om Vaders doling schreit.
 Maar Godtsplicht noopt u, schoon Natuur hier tegen pleit.
 Ter quader uur verloor uw Oom, vorst Karel, 't leven.
 Want, Prins, uw Vader, in zyn Broeders plaats verheven,
 Door Vrankryks raadt misleidt, vervolgt het recht van 't landt.
 Myn vryheidt loopt gevaar, dat onwaardeerbaar pandt.
 Een opgeraapte zoon, indien men 't mag gelooven,
 Zoekt uwe Gemaalin van 't kroonrecht te berooven,
 Maar steekt onwetende den Vader zelf naar 't hart.
 Men ziet den tempel en 't altaar van Rome, ô smart!

in
 Eng-
 landt.

En

En kloosters openbaar braveeren op de straaten.
 Men schenkt eertitels , ach ! wel eer by d'onderzaaten ,
 Belyders van 't geloof met eere en vlyt bekleedt,
 Den paapschen gunsteling, die in hun ampten treedt.
 En wraakt'er iemandt door de wet die vreemde zaaken,
 Dan tracht men door geweld het vry gemoedt te raaken.
 Het Bisschoplyk gezag kan 't woeden niet ontgaan.
 Men tast de Vaders als weêrspannelingen aan,
 En houdt die Lichten in de duisternis geslooten :
 Zo wordt de wet vertreên, en 't recht van 't ryk verstooten.
 O groote Elizabeth , ô Goddelyke Vrou ,
 Beroemde Koningin , Voorstanderes , aanschou
 Al' d'ongevallen die myn Heiligdommen dreigen !
 Ai zie uw tempels in den noodt, zy zyn uw eigen,
 En door uw vlyt.... maar zacht ! myn yver holt verkeert:
 Gy hoort ons niet, schoon zulks het Roomsche Kerkhoofd
 Myn tegenstander dwaalt met averechte stappen (leert:
 Van 't waare kruispoor af. by zo veel eigenschappen,
 Die Godt de Schepper en de Zoon en Geest gemeen
 Bekleên , bezittenze ook d'alwetenheidt alleen.
 D'Aardsvaders zelfs , die door hun onbesproken leven,
 En onvermoeit geloof, voor Christus stoel verheven ,
 Nu triomferen na het einde van 't verdriet ,
 Zyn eeuwig onbewuft van 't geen omlaag geschiedt.
 't Drieëinig Wezen kent de rampen die ons drukken,
 Dat werkt de plaagen, of bepaalt onze ongelukken.

Ruft dan in eeuwigheid , ô zalige Vorstin !
 Gy hebt op aardt gestreên , gelyk een Kruisheldin !
 Maar gy , ô Fenix , uit uw Vaders asch herboren ,
 De hemel heeft uw arm tot zulk een werk verkoren ,
 De Godtheit heeft met u veel wondren in den zin.
 Ai droog de traanen , Vorst , van uwe Zielsvriendin.
 Gy hebt my van uw jeugd geliefkooft , en zo teder
 Van kintsbeen af bemint. herstel myn vryheid weder.
 Waak op , doorluchte Prins , draag zorge voor myn recht ;
 Vaar wel. betracht myn heil. 't is u genoeg gezegt.

Ontwa- De Vorst ontwaakt, maar wordt geflingert doof 't bezwaaren,
king van Gelyk een kiel op zee door 't klotsen van de baaren ,
den Of hoogverheven eik , door 't loejen van den windt.
Prins. Hy stelt aan d'eene zy de plichten van een kindt ,
 Wyl hy Maria streelt op d'echtkoets , zich voor oogen.
 Ook wordt zyn boezem door den bandt van 't bloet bewoogen ,
 Mits hem de Zuster van den Vorst weleer met smart
 Ter wereldt bragt , en hadt gedraagen onder 't hart.
 Hy hoort , aan d'andre zy , 't Geloof om bystant smeeken ,
 Met traanen in 't gezigt. zyn boezem schynt te breeken.
 Een dubble hartstogt frydt in 't vorstelyk gemoedt.
 Hier pleit de liefde tot den Godsdienst tegens 't bloet.

De Nu ziet men dagelyks de Grooten van Britanje
Grooten Hun bystant eischen van de wapens van Oranje ,
van En- Om d'oude wetten , door den Vorst (zo dwaasmisleidt
gelandt Door helsche tovertaal der Roomsche geestlykheid)
verzoe- ken den
Vorst om
hulp.

Gefchonden, en verdrukt zo trouloos en vermetel,
 In volle vryheid weêr te voeren op haar zetel.
 De Prins aanhoort de klagt, bewogen met hun leet,
 Verfoeit het troongeweldt dat Jakobs doling smeedt,
 En stelt de harten door zyn dierbaar woordt te vreden:
 Maar 't fchrand' oordeel vreeft voor grooter zwarigheden.
 Hy merkt de liften van de Vorften naakt en klaar,
 En ziet uit hun befluit zyn Vaderlandts gevaar.
 Hy fpeurt dat Lodewyk, met Stuart aangespannen,
 't Hervormde Kruisgeloof voor eeuwig zoekt te bannen
 Uit Godts gewyde kerk, en dreigt den vryen Staat
 Weêr om te wroeten, tot voldoening van zyn haat.
 Die reden dwingt hem om den zeetogt te befluiten,
 En 't naderende quaadt in zyn geboort' te fluiten,
 En dien ontfteken gloedt van onheil, door beleid
 Te dooven, eer de vlam haar vonken verder fpreidt.
 De Godtsdienft flookt zyn vier noch feller in zyne aders.
 Hy raadflaagt heimelyk met Neêrlandts wyfte Vaders,
 En geeft zyn opzet hun te kennen in den Raadt,
 Zo heilzaam voor de Kerk, voor Vryheid, Recht en Staat.
 Zy ftemmen 't oogmerk toe. elk ftreelt zyn hart met hoope,
 Dat d'aanflag dienen mag tot welftant van Europe;
 Voor al van 't waar geloof, wel eer met bloet gekoecht.
 De vromen Veldtheer maakt zich vaardig tot den togt.
 Zwygt nu gy Grieken van uw koninklyke kielen,
 En zo veel vlooten, die, om Troje te vernielen,

*Die heimelyk
 raadt
 pleegt
 met de
 Staaten.*

*Voorbe-
 reiding
 tot den
 togt.*

Heen-

Heenstoven door de zee, om 't ongelyk en hoon
 Te rechten door het zwaardt, gepleegt aan Atreus zoon.
 Maar haat noch wraakluft kan vorst WILHEMS degen wetten.
 Zyn oogmerk is om 't hart van Jakob om te zetten.
 Geen fabel dorft naar bloet. geen krygsknecht vlamt op roof.
 Men trekt als vrienden, VOOR DE VRYHEID EN 'T GELOOF.
 Dat tuige 't opschrift van d'Oranje scheepsbanieren,
 En watervaanen, die de zeekasteelen sieren.

*De
 Prins
 neemt
 afscheit
 van de
 Staten.*

Prins WILHEM groet terwyl de Hoofden van het landt.

Hy draagt de Ryksprinses, zyn allerwaardste Pandt,
 Aan hunne zorgen op. indien het lot, verbolgen,
 O Vaders, zegt hy, my mogt tot'er doodt vervolgen,
 'k Beveele aan u alleen myn vorstelyke Vrouw:

Beschermt haar in den noodt: blyft eeuwig haar getrou.

*Aan-
 spraak
 van de
 Prinses
 aan den
 zelve.*

Maria spreekt hem aan met traanen op haar kaaken,

Gy gaat, myn tweede ziel, om voor de kerk te waaken.

Beschut Godts Heiligdom in zulk een hoogen noodt.

Maar geef, om mynent wil, u zelve niet te bloot.

Gy hebt uw leven my geschonken voor d'altaaren,

En moet myn eigendom met vlyt en zorg bewaaren.

De bandt van 't huwelyk verbindt u tot uw pligt.

Voor al myn Heer (zy droogt de traanen van 't gezicht.)

Verfchoon het leven van myn afgedwaalden Vader;

Ik ben voor hem bevreesd, ô Prins, niets raakt my nader.

Natuur gebiedt myn ziel te zorgen voor den Vorst,

En drukt den kinderpligt nu dieper in myn borst.

Ik min hem neffens u. zyn onheil zou my knaagen.
Behou den Koning, maar vernietig al zyn laagen;
Bedenk maar dat zyn bloet Maria 't leven gaf.

Ik zweere u, antwoordt haar de Veldtheer, by myn staf, *Ant-
woordt
van den
Prins.*
En scherpe legerbyl, ik zal den Vorst niet deeren;
Maar 't hoofd, zelf door Godts handt gezalft, eerbiedig eeren.

'k Betuige, dat ik ook zyn ryksstaf niet begeer.
Wanneer ik 't recht van 't volk herstelt heb, keere ik weêr.
Maar laat ons onderwyl, Prinses, ten tempel treden,
Om hulp te vergen aan de Godtheit door gebeden.
Al die een aanslag van gewigt met Godt begint,
Ziet zyn besluit gekroont met zegen, en verwint.

Men ziet door 't vaderlandt de tempelkooren blaaken. *Gebeden
in Hol-
landt
voor den
voor-
spoedt
van den
togt.*
De Priesters offeren voor d'algemeene zaaken,
Den welstant van Europe, en 't heil van Christus Kerk.
De vroomme Prins gaat voor, en strekt in 't heilig werk
Een voorbeeldt aan zyn volk. hy knielt voor Godts altaaren,

En zucht om zegen in een aanslag vol gevaaren.
Maria volgt hem na; z'ontsluit haar hart voor Godt,
Zy bidt om 's hemels gunst, en een voorspoedig lot.
De Vaders leggen in de tempels neêrgebogen,
Met nederig gebaar voor koning Jesus oogen.
De burgers heffen hart en handen naar Godts troon,
En smeeken in den naam van zyn gekruisten Zoon.

De Hoofden onderwyl vervaardigen de vlooten.
De Prins begeeft zich by zyn wakkre togtgenooten.

T

*De
Prins
begeeft
zich
naar*

de Vloot, die 't zeil gaat. De steven bruiſt door 't zout, en klooft den Oceaen.
De Britſche Torrington zeilt voor, en maakt een baan,
Met zyn gezwinde kiel, op Nereus groene velden.

D'Oranje Zeevoogdt volgt met Neêrlandts Waterhelden:
Zeshondert ſchepen en ruim vyftig klooven 't nat,
Bevolkt met oorlogſliên. men voert een ryken ſchat
Van geldt uit Hollandt meê, een zenuw van de krygen.
Men ziet matroozen in de hooge maſten ſtygen.
Elk quyt zich in zyn dienſt. men ſpant de doeken uit.
De klank van trommen en van zeeklaroenen fluit
Op d'oeverſ, die, bedekt met Nederlandtſche ſchaaren,
Veel voorſpoedt aan den Vorſt toegalmen onder 't vaaren.
Men voert de paarden, in den hollen buik van 't hout
Beſlooten, vaſt gehecht aan banden, over 't zout.
De Schepen bruiſchen door de golven, zwaar geladen
Met ſtaale wapenen, Vulkanus zaalfieraaden,

Nacht- ſtorm op zee, In Lemnos hol geſmeedt. zo zeiltmen voort. maar ach!
Eool begrint de vloot na 't ſcheiden van den dag.

Hy geeſfelt Nereus rug met bulderende winden,
Om 't ryzent zeegevaart in 't pekel te verſlinden.

die de vloot in groot ge-vaar brengt, Nu houdt geen tuchtſpelonk dat muitgeſpan by een.
De ſtormen ſnorren op hun onweerpennen heên,
En woeden op de vloot. het pekel zwelt door 't loejen.

De gryze Zeevoogdt ziet zyn holle baaren groejen,
En ryzen hemelhoog, of zinken in zyn kil.

Nu briefcht geen oorlogſros vol moedt, maar houdt zich ſtil;
Of

Of scheldt, door naar gezocht, de felle luchtorkaanen.
 Hoe schrikte Nederlandt! de vrouwen, nat van traanen,
 Verscheurden haar gewaadt, verlegen, en vol schroom.
 Men zegt de Ryksprinses schoot bevende uit den droom,
 Als zy den nachstorm hoorde op haar paleistrans kraaken,
 En klaagde: wat verdriet, wat ramp zal my genaaken!
 Hoe wordt myn vroome Prins gessingert op de zee!
 Zal ik, elendige, gelyk Halcioné,
 Die haaren drenkeling, haar Cëix, in de golven
 En woeste plassen der Egeesche zee gedolven,
 Omarmde aan 't barre strandt; myn Prins, myn WILHEM meê,
 In zulk een droeven staat, omhelzen aan de ree?
 Ai keer dit ongeval, Beschermmer van de vroomen.
 O Godt, die met een woordt de winden in kunt toomen,
 Bestraf de stormen, die myn Heldt naar 't leven staan.
 Hy schoot om uwent wil alleen het harnas aan.
 Hy stak om uwe zaak gewapent op de baaren,
 Voor Jesus Heiligdom, en zyn vervolgte schaaren.
 Verhoor... haar tong bezweek. zy wou, maar kon niet meer,
 En zeeg al bevende op de zachte pluimen neer.

*Oorzakel-
 tenis
 van de
 Prinses.*

Apollo steeg terwyl in 't Oosten op zyn wagen
 Uit Thetis schoot, ontroert door 't buldren van de vlaagen,
 Een zwarte lucht, bekleedt met onweêrwolken, floot
 Zyn heldre straalen op. hoe worstelde de vloot
 Op 't schuiment element, door barning hene en weder
 Gedreven! schip by schip zonk in den afgrondt neder.

*Aan-
 komst
 van den
 dag.*

't Scheen of Neptunus, in een haatelyk verbondt
 Getreden met Eool, den Vorst naar 't leven stondt,
 En zocht de watermagt, en 't puik van Hollandts Braaven,
 In dien gezwollen stroom voor eeuwig te begraven.

De Prins wordt genoot-zaakt binnen te loopen. Maar WILHEM HENRIK keert, in 't midden van den noodt
 Aan d'oevers met een groot gedeelte van zyn vloot,
 En moet, door storm geperst, d'ontruftte zee verlaten.
 De Britsche Ryksprinses, geleidt van Neêrlandts Staaten,
 Begeeft zich naar de kust. z'omhelst haar Echtgenoot,

De Prinses en de Staaten begeeven zich by hem, En groet hem als op nieuw verrezen van de doodt.
 Ganfch Neêrlandt klaagt en weent. de Vaders staan verflagen,
 De mannen zuchten om de felle waterplaagen,
 Door 't weêrpartydig lot op 't pekkel voortgebragt,
 Tot nadeel van den togt, en WILHEMS oorlogsmagt.

De paarden dryven zonder leven aan de stranden.
 De fchepen dwaalen op de golven eer ze landen,
 Of blyven eeuwig weg, verftrooit door 't stormgeweldt.

Wakkerbeidt van den Vorst in 'z herstellen van de vloot, Hoe slaaft de vroomme Vorst, eer hy de zaak herstelt!
 Geen laffe wanhoop kan zyn groote ziel beftryden.
 Hy wil Godts tempels niet verlaten in hun lyden.
 Hy arbeidt nacht en dag. elk vliegt op 't Vorstlyk woordt,
 En zet met spoedt het werk, zyn vlyt bevolen, voort.
 Men laat de havens van de fchepen weêr ontblooten.
 Men preft een nieuw getal bezeilde waterfloten,
 Om 't volk naar Stuarts ryk te voeren over 't zout.
 Men koopt de paarden in de fteden op voor gout,

En

En voert ze naar de zee. men leegt de wapenzaalen,
 En magazynen, om versch oorlogstuig te haalen.
 Zo wordt de vloot voorzien, en weêr in staat gebragt,
 Door onvermoeiden vlyt. d'Oranje Veldtheer wacht
 Naar een gewenschten windt, om van de kust te steeken.
 Men ziet hem daaglyks met de Burgervaders spreken,
 Of krygsraadt houden met zyn Hoofden, in 't gezigt.
 Der vlooten, en 't gevolg vermaanen tot zyn pligt:
 Of, afgeslooft door zorg voor d'algemeene zaaken,
 Zich met de Ryksprinses op 't woelent strandt vermaaken,
 En treden handt aan handt. men zegt dat Godt Neptuin
 Kroop uit zyn glaze zaal, en stak de gryze kruin
 Verlieft ter golven uit, en voelde d'ingewanden,
 Zo styf bevrozen, door Mariaas schoonheid branden:
 Terwyl de Zeegodes in 't aanzigt zwol van spyt,
 En in haar kamer sloop, ontsteeken door den Nydt.

*die zich
 weder in
 zee be-
 geeft,*

De braave Prins begeeft zich weder op de baaren.
 Eool' de Windtvoogdt raakt, door smeeken, aan 't bedaaren,
 En sluit de muiters in hun nachtspelonken op.
 Nu haalt de bootsgezel de zeilen weer in top.
 De wakkre stuurman wykt geen Palinuur in 't waaken.
 Soldaat en Zeeman voert de blyschap op zyn kaaken,
 Zyne oogen tuigen van zyn moedt en oorlogsluft.
 De Helden staaren van 't kampanje naar de kust.
 Een snelle voorwindt noopt de doeken op zyn veder.
 Men werpt het anker voor Britanjes oever neder.

*en in
Torbay
landt.* De kuff van Torbay fteekt haar armen vrolyk uit,
 Om Nêerlandts watermagt t'ontfangen. 't krygsgeluit
 Vervult de ftranden, daar trompet en trommen klinken.
 Men ankert aan de ree. Vulkanus wapens blinken,
 En fchittren in de vuiff van 't blaakende oorlogsvolk.
 Gy zaagt de vlooten uit uw grondeloozen kolk,
 O gryze Zeevoogdt, van verwondring opgetogen,
 En twyfelde of gy niet misleidt wierdt door uwe oogen.
 Maar hef uw zilvre pruik, ô Vader, vry uit zee;
 Gy ziet geen wapens aan van oorlog maar van vreed.
*Het
krygs-
volk
wordt
ont-
fcheept,* Het zwanger zeegevaart baart hier ontelbre zielen.
 Het oorlogsrös draaft uit den buik der holle kielen,
 En groet al briefchende de lucht en 't vafte landt.
 Een bos van picken groeit aan Koning Stuarts ftrandt.
 Een ooftewindt beweegt d'Oranje legervaanen,
*en de
Prins
van de
Engel-
fchen
verwel-
komt.* By 't ruiſchen van de zee. de quynende onderdaanen
 Van 't Brittenlandtsche ryk verſchynen voor den Heldt.
 Een ſpreekt'er uit den hoop: ô Temmer van 't geweld,
 Aartsheilant van dit volk, zyt welkom met uw vlooten!
 Gy hebt om onzent wil de wapens aangeschooten,
 Uw vloot met oorlogfliên om onze zaak bemant.
 Met vreugde zien we uw vaân op onze kuff geplant.
 Wy hebben u in 't ryk genodigt door Gezanten.
 Straf nu de razerny van Jakobs vloektrouwanten.
*De dor-
pelingen
brengen* Men ziet den dorpeling, met toevoer ryk gelaân,
 En voorraat, draaven daar d'Oranje tenten ftaan,

Om ros en legerman te spyzen aan de stranden ,
 En 't hart te moedigen. de blyde galm van 't landen
 Snort , als een snelle windt, door 't gansche landtschap heen.
 De burgers vliegen uit de bygelege steên ,
 Door d'Opperhoofden en Beheerschers voorgetreden ;
 Die WILHEM groeten , en verbinden zich met eeden ,
 Aan zyn standaarden. elk biedt zich gewillig aan ,
 En zweert, tot rust van 't ryk, den Veldtheer Ly te staan.

*toevoer
aan de
solda-
ten.*

De Britsche Koning was naar 't Noorden met zyn magten
 Getogen , om de vloot by Berwyk af te wachten ,
 En hadt tot wederstant zyn schepen toegerust ,
 Om 't landen van den Vorst te stuiten aan de kust.
 Hy prest verbaast zyn heir naar 't Westen , op de maaren
 Dat Neerlandts oorlogsvolk ontscheept wierde uit de baaren,
 Maar d'aantogt valt te traag, schoon zich de Koning spoedt.
 Zyn leger legt te ver. de Schoonzoon heeft den voet
 Alrede aan landt gezet: Godts almagt, hem genegen,
 Belooft zyn wapenen gewenschte hulp en zegen.
 Hy trekt met vliegende banieren spoedig voort.
 De doortogt wordt gebaant. men opent hem de poort.
 't Getal van 't leger groeit door moedige Edellieden ,
 's Ryks Grooten, die getrou den Prins hun bystant bieden.
 Kornel en Hopman zweert den ouden Koning af,
 Verlaat misnoegt zyn dienst, en volgt Oranjes staf.
 De gansche krygsmagt mort; daar duizenden soldaaten
 't Geweer verwerpen, en Vorst Jakobs zy verlaaten.

*De Ko-
ning van
Engel-
landt
rukt zyn
magt
van 't
Noor-
den.*

*De
Prins
trekt
voort, en
't leger
groeit
aan.*

*De be-
velheb-
bers val-
len den
Koning
af, en
voegen
zich by
't Hol-
landts
leger.*

De

De bloem van 't Hofgezin , de zuilen van den troon
 Vervloeken 't Roomfche juk , met zo veel fmaadt en hoon;
 Verbittert in 't gemoedt om 't fchenden van de wetten.

*Men
 raadt
 den Ko-
 ning het
 Parle-
 ment te
 beroe-
 pen ,*

De Raaden werken om den Koning om te zetten ,
 En , op Oranjes eifch , door 't wettig Parlement ,
 Het Kerk- en Rykskrakkeel te flechten , en bekent-
 Te maaken dat de Zoon wierdt naar de wet gebooren ,
 Door klaare tekens en bewyzen , dier bezworen.
 Maar Jakobs oor blyft doof , en 't hart verftokt : die raadt

*'z geen
 bywei-
 gert ,*

Gevalt den Koning niet ; hy brout zich grooter quaadt.
 Hy ziet zyn magt verftrooit ; het leger , vol misnoegen ,
 Verzwakken , en zich by d'Oranjebenden voegen.
 De trouften vallen af . elk fchikt zich naar den tydt.
 De tegenspoedt verftrooit de gunft van 't volk , en snydt
 Den bandt van vriendschap af . hoe staat de Vorft verlegen !
 Hy ziet geen kans dien knoop t'ontwarren door den degen ,
 Of met een handt vol volks de wapens van den Zoon

*en be-
 fluit te
 vluch-
 ten ,*

Te keeren . hy befluit in 't einde om staf en kroon
 Te derven , en het ryk te ruimen met zyn vrienden.

*zendt de
 Konin-
 gin voor
 af ,*

Hy zendt de Koningin , met vrouwen die haar dienden ,
 En 't jonge kindt voor af , verzelt van Geestlykheid ,
 En ftokebranden van zyn quaadt , wier helsch beleid
 Den ouden Vorft verriedt : die , afgerecht op smeeken ,
 En vleien , door een tong , met honig overftreeken ;
 Zyn hart bewogen , om d'aaloude wet van 't ryk
 Zo fnoodt te fchenden , en den Godtsdienft te gelyk

Te steeken naar de kroon. dat vleiersrot geleidde
 De Britsche Koningin naar d'oever, daar ze scheidde
 Van haaren onderdaan, en 't hoog gezag verliet.
 De Koning staat een wyl in twyffel; 't ryksgebiedt
 Bekoort zyn ziel: hy kan den zetel niet verlaaten.
 't Staatzuchtig hart; gestreelt door koninklyke staaten,
 En schitterenden glans der opperheerschappy,
 Weerstreeft zyn poging, en zet alle krachten by
 Om 't vluchten van den Vorst te stuiten. hy, gedreven
 Door zulk een hartstogt, om als Opperhoofd te leeven,
 Wil nu de Koningin herroepen op den troon,
 Met al haar Kerkgevolg, en opgeraapt zoon.
 Maar ziende zich ontbloot van wacht en oorlogsknechten,
 Het leger weigeren voor zyn belang te vechten,
 En 't gansche ryk zyn zy' verlaaten, neemt hy voor
 Om wech te vliên, en volgt zyn Gemalin op 't spoor.
 De wroeging noopt hem voort met felle geesselslagen;
 En 't overtuigt gemoedt vrees voor verdiende plaagen.

*Ex
 volgt.*

Hoe juichte Brittenlandt! hoe beefde Lodewyk!
 Als Jakobs watertogt, en toevlucht in zyn ryk
 De zaak verydelde, in zyn hersenen beslooten.
 Hy, die vermetel klimt, wordt licht ter neêr gestooten.
 Gy aardtsche Vorsten heft uw harten niet te hoog;
 Godts magt bespot uw magt: zyn aldoordringend oog
 Doorwroet uw ingewandt, en zet uw aanslag paalen.
 Al blinkt de rykskroon op uw kruin met heldre stralen:

Al meet gy d'aarde met uw koninklyken staf,
 Godts vierfchaar ziet uw hart. op boosheid volgt de straf.
 De Deugd verdooft den glans van 't vorstelyk fcharlaken.
 Het voegt een Vorst voor 't ryk, maar eerst voor Godt te waaken,
 Zyn offer met zyn handt t'ontsteeken op 't altaar;
 Maar dooft hy 't heilig vier, dan loopt zyn kroon gevaar.
 Dat tuigt Vorst Jakobs val, een spiegel voor de Grooten,
 Een voorbeeldt van deze eeuw voor al zyn Troongenooten.

*De
 Prins
 trekt
 met zyn
 leger
 voort,*

Prins WILHEM trekt terwyl door 't landtschap met zyn vaan.
 Des Konings aanhang, die zyn heir durft wederstaan,
 Beklaagt, in 't bloet versfikt, den wrevel onder 't sneeven.
 Men ziet den muiteling voor zyne wapens beeven,
 En 't wederfpanning volk zich buigen voor zyn zwaardt.
 Men hoort eerbiedig, daar zyn mondt den grondt verklaart
 Van 't harte, en d'oorzaak van zyn komst in Stuarts ryken.
 Elk voelt zyn ziel geraakt, door d'ongeveinsde blyken
 Van vrientschap: ieder groet den Veldtheer en zyn magt,
 En kust de wapens, daar de kroon haar heil van wacht.
 Men fluit de poorten voor zyn vredevaanen open.
 De dorpen vreezen voor geen plonderen noch stroopen.
 De Bouman, in 't gemeen door 't krygsvolk uitgeput,
 Ontfangt zyn vyandt nu vol vrientschap in zyn hut:
 Zy drinken handt aan handt als broeders voor de vaten.
 De landtmaagdt spreidt den difch voor ruiters en foldaaten,
 En spyft hen met de vrucht van d'akkers, vleesch en broodt.
 Zy schrikt voor geen geweldt, noch schennis van haar schoot.

Oran-

Oranjes voorzorg houdt, door strenge krygsbevelen,
 Den legerknaap in tucht. hy doet zyn volk verdeelen,
 En trekken, daar de noodt zyn hulp vereischt. hy slaat
 Op alle zaaken acht, en dient zich in dien staat
 Van 't schrander overleg, zyn herffens aangeboren.
 Elk paff op zyn geboën. hier gaat geen tydt verloren.
 Zo naakt de Vorft in 't endt de Koninklyke ftadt,
 Den Stoel van Engelandt, daar Jakob onlangs zat
 Verheven op den troon. 's ryks Edelen en Raaden
 Verschynen in zyn heir. elk roemt zyn braave daaden,
 En groet den Veldtheer als Beschermmer van de kroon,
 Van vryheidt en geloof. nu ryft een vreugdetoon
 Ten Hemel uit den muur van Londen om dien zegen;
 Terwyl Prins WILHEM, op zyn stafikoets gestegen,
 Gelyk een tweede August', met eere en plegtigheid,
 Naar 't hooge Kapitoel van Londen wordt geleidt.
 Elk volgt zyn wagen, om den Heldt in 't hart t'ontfangen.
 De traanen biggelen van blyfchap langs de wangen.
 De Maagden, opgetooit in 't witte feestgewaadt,
 Braveeren langs den weg, en zingen op de straat:
 Wy groeten u in 't ryk, Behoeder van de troonen;
 De Hemelkoning zal uw deugden eeuwig loonen.
 Wy blyven u verplicht voor al 't genooten goedt.
 Wy looven uw beleidt. wy vallen u te voet.
 Men zingt dat Perfeus, op zyn vliegent ros gezeten,
 De Moorsche Koningstelg verlostte van haar keten,

*en komt
 voor
 Londen.*

*Zyn in-
 trede
 binnen
 Londen.*

*Vreugde
 van de
 onder-
 daanen.*

*Gezang
 van de
 Engel-
 sche
 Maag-
 den.*

Daar

Daar zy, gekluifert aan de fteenrots, in dien noodt
 Van 't zeegedrogt begrint, verwachtte elk uur de doodt.
 Zwygt, oude dichters, 't is verziert in uwe boeken:
 Maar WILHEM HENRIK vliegt met opgespanne doeken;
 Die waare Perfeus streeft met zyn gevleugelt ros
 En waterpaardt naar 't strandt, en maakt de banden los
 Van geen Andromeda, beroemt door aardtsche gaaven,
 Of fchoonheidt van het lyf, waarom de minnaars flaaven;
 Maar slaakt de boejen van den Godtsdienft, en 't gedrogt,
 Gewetensbreidel, wordt veroverd op zyn togt.
 Hoe juichte Athene, toen Heldt Thezeus, na 't vernielen
 Van 't monfter, keerde met zyn zegeryke kielen!
 De vrouwen vloogen met de kinderen naar 't strandt
 Den Winnaar te gemoet, en zongen: Thezeus handt
 Verdelgde 't monfter, uit Pafifaé gesproten,
 In Dedaals doolhof, tot ons onheil, opgesloten,
 Gekoeftert en gevoedt, veel jaeren achter een
 Met blanke spieren van de jeugt van 't wyze Atheen:
 Maar gy, Britanje, laat uw vreugdegalmen hooren,
 't Gedrogt, Gewetensdwang, uit Jakobs brein geboren,
 En in den doolhof van uw Konings hart gequeekt,
 Daar 't razende naar 't hart van Recht en Godtsdienft steekt,
 Wordt door Vorft WILHEMS handt veroverd en verflagen.
 Gy Britfche vrouwen volgt dien Thezeus op zyn wagen.
 Geleidt zyn zegekoets, ô Moeders, zy aan zy:
 Uw kinders zyn verloft van wreede tyranny;

Zy

Zy zullen u niet meer zien treuren om de plaagen,
 Noch, hangende aan de borst, steeds weenen op uw klaagen.
 En gy, ô Vaders, leidt uw zoonen, elk om frydt,
 Ten tempel naar 't altaar, den waaren Godt gewydt.
 De Godtsdienst, eer verdrukt, wordt weêr ten troon verheven.
 Maar dankt Oranjes staf voor vryheid, recht en leven.

Zo rolt de vreugdegalm de straaten door. elk meldt
 De blyfchap van zyn hart, op d'intreê van den Heldt.

Nu werkt zyn yver, om de rykspest uit te roejen.
 't Vermoeden van verraadt kan ieders magt besnoejen,
 Den Roomfchen onderdaan ontblooten van geweer;
 En elk die Jakob dient, legt hier de wapens neêr.

Men slaat de listen ga. men waakt met Argus oogen.
 De Vorst betuigt voor 't volk: dat hy, door 't leet bewogen

Der onderdaanen, zelf op hun begeerte en beê,
 Tot voorftant van 't geloof, der volken ruste en vree,
 Handhaving van de wet, en langgevierde rechten,
 Zyn vlooten hadt bemant, om 't rykskrakkeel te flechten.

Dat hy van elk verwacht gehoorzaamheid en pligt,
 En byftant, om een werk van zulk een groot gewigt,
 In weêrwil van den Nydt, kloekmoedig uit te voeren.

Hy dreigt, in tegendeel, hen die den troon beroeren,
 Of laagen leggen aan zo Goddelyk een zaak;
 En door verschillentheid van Godtsdienst, heet op wraak,
 Een vier van vyantschap ontfteeken in hunne aders;
 Om d'aangenaame rust, als snode troonverraders,

*Wakker-
 beidt en
 zorgen
 van des
 Prins
 voor de
 algeme-
 ne rust.
 Zyn
 verkla-
 ring
 voor de
 gemee-
 te.*

Te smooren in een zee van 't burgerlyke bloet,
En 't eedle Staatbelang te treden met den voet.

*Hy doet
het Par-
lement
beroe-
pen.* Hylaar, naer 't oudt gebruik, den Raadt van 't ryk vergaären,
En ieder ongeveinst den grondt van 't hart verklaaren,
Heilzaame middelen beraamen, om het quaadt
Met vlyt te stuiten, eer de tweedragt verder gaat.

Men geeft hem d'oppermagt eenpaarig in zyn handen.
Men recht verbonden op. men zweert de dierbre panden
Van 't ryk in eeuwigheid. met eigen bloet en goet,
In spyt des vyands, te verzeekren, en vol moedt
Den Troonbeschermer met zyn leven by te springen,
In 't uiterste gevaar en staatveranderingen.
Men toont dat Jakob is verfteken van de kroon,
Door 't recht te schenden, en 't verlaaten van den troon.

*Dege-
negent-
heids
der En-
gelschen
tot den
Vorst
groeit
dagelyks
aan,* De liefde tot den Vorst groeit daaglyks in de zinnen.
Zyn vlyt verplicht het volk hem meer en meer te minnen.
Zyn teedre zuchten tot den Godtsdienst, kloek beleid,
Staatkunde, oprechtigheid en oorlogsdapperheid,
Door Godt in overvloedt aan d'eedle ziel geschonken,
Zyn gaaven die de gunst in 't hart van 't volk ontvonken.
Gerechtigheid tast zelf den Ryksraadt in 't gemoedt:
Gy zyt aan hem de Kroon verschuldigt, Vaders groet
Den Prins als Koning, hy beschermde uw recht en landen.
De Godtsdienst komt'er by, en werkt op d'ingewanden.
Wie zou die driften, zo rechtmatig, wederstaan?

*die hem
den
Scep-* Zy bieden hem te saam den gulden Scepter aan,

Ter-

Terwyl de landtzaat schreeuwt. ô Koninkstads! ô Londen! *ter eigh-*
 Verhef uw Heilandt vry, gy zyt aan hem verbonden. *delyk*
 Hy gaf aan d'Erfgenaam van Stuarts ryk zyn handt. *opdran-*
 Gy zaagt zyn huwlykstoorts, die noch door 't aardtryk brandt, *gen.*
 Ontsteeken in uw wal. gy hebt, ô Britsche Helden,
 Wel eer op 't bruiloftsfeest zyn daaden hooren melden;
 En nu zyn wondren met uwe oogen aangezien.
 De Godtheit heeft den Heldt geteelt, om hulp te biên
 Aan 't onderdrukte volk; om op zyn zegetogten
 Den klaauw te korten van verwoede moordtgedrogten;
 En, op Alcides spoor, de monsters, wreedt van aardt,
 Den kop te kneuzen door de slagen van zyn zwaardt.
 Een Koning, door verdienste en hooge waardigheden
 Gekroont, zal met meer roem den stoel van 't ryk betreedn,
 Dan die, door 't blindt geval verheven, 't volk gebiedt.
 't Geluk deelt meest zyn gunst in 't hondert uit, en ziet
 Naar deugden noch waardy: maar eeuwig zal Britanje
 Verheerlykt blyven door de krooning van Oranje.
 Vervolgde zielen, die uit liefde voor 't geloof,
 In wildernissen treurt, en laat uw erf ten roof
 Aan uw vervolgers, grypt weêr moet in uwe plaagen;
 Droogt af de tranen, want de Koning hoort u klaagen.
 Hy strydt voor uwe zaak. hy zal uw bittere smart
 Verzoeten; blyft getrou, ô zielen, en volhardt
 In yver tot de deugd en godtgewyde altaaren.
 Hy zal, verheerlykt met den scepter, 't recht bewaaren.

Van

Van 't onvervalscht geloof, en Jesus kruisverbondt.
 Zo spreekt de gansche stad, al 't volk, uit eenen mondt.

Men zendt gezanten naar Holland om de Prinses af te haalen. Men zendt Gezanten naar de Nederlandtsche stranden.
 Die steeken van de kust. men ziet ze spoedig landen.
 Zy knielen needrig voor Mariaas voeten neêr,
 En nooden haar ten troon te treden met haar Heer.
 Maar 't hart, zo vast verknocht aan Neêrlandts zeven Staaten,
 Zo dier verbonden aan de zucht der onderzaaten,
 Verzekert van hun trou en ongeveinsde deugdt,
 Verzinkt in diepen rou, in 't opgaan van haar vreugdt.
 De Vaders wenschen haar eerbiedig heil en zegen.

Maria toont in 't scheiden haar genegenheid voor den Staat en de ingezetenen. O Landt, myn hartsvermaak, wy blijven u genegen,
 Zo spreekt ze, schoon Britanje ons uit uwe armen rukt.
 Ik heb in Neêrlandts Tuin de zoetste vrucht geplukt
 Van 't leven, en myn ziel gevoedt met lekkernyen,
 My aangenaamer dan de troon of heerschappyen.
 Hier heb ik vrolyk ruim tien jaaren doorgebracht,
 Van groot en klein bemint, geviert en hoog geacht.
 Hier heb ik onbeschroomt, met opgehevene oogen,
 In diepe zuchten, voor d'altaaren my geboogen;
 Onthaalt op 't heilig feest met Christus kruisbanket.

Haar afscheit aan de Leeraars, en d'Opvoerboonden van 't landt. Vaart wel, Godts Tolken, leeft, gedenkt ons in 't gebedt.
 Bewaakt uw Heilandts Kerk, zyn Bruidt, zo dier verkoren.
 En gy, ô Heeren, die, tot Staatbewint geboren,
 Den volken wetten geeft, ô Zuilen van den Staat,
 Verwacht niet dat de staf en 't purpre troongewaadt,

Hoe

Hoe schoon voor d'oogen, ooit Mariaas hart zal vleien,
Om haare zinnen van uw vriendschap af te scheien:
Die banden zyn te vast geslingert om 't gemoedt.
Wy blyven u getrou in voor- en tegenspoedt.

De Vaders staan een wyl door 't afscheit opgetogen:
Maar eindlyk spreekt'er een van allen: Godts vermogen,
Grootmagtigste Vorstin, ontsluit u Stuarts troon.
Wy wenschen u gelyk veel zegen met de kroon.
Gy zyt geschapen om dat ryksjuweel te draagen,
En neffens uw Gemaal den last van 't ryk te schraagen.
De Godtheitd heeft uw ziel en leven met een ry
Van deugden opgepronkt, om in de ryksvoogdy,
Gevlochten om een kroon, op 't heerlykft uit te blinken.
Hoe zal uw lofbazuin de wereltd over klinken!
Als gy, doorluchte Vrou, ten zetel opgevoert,
Gewetensdwang, die nu der volken rust ontroert,
Zult drukken op de nek, en kluiſtren door uw handen
De Troonharpyen, voor uw voet, met yzre banden.
Dan blyft Britanje wel behouden. maar uw volk,
Ons waarde Vaderlandt, aanschout een dikke wolk,
Bezwangert van een reeks verwoede ſtaatorkaanen,
Van verre naderen, tot ſchrik der onderdaanen.
De Franſche Koning heeft zyn fabel al gewet.
Hy ſtygt verwoedt te paardt en ſteekt de moordtrompet.
De Duitſche bodem beeft, geſchokt door oorlogſtoonen.
De wreetheitd gaat in zwang. men ziet geen kindt verſchoonen.

Men ziet de sleden door de vlammen afgeweidt.
 Dat tuig de Pals, Vorstin, daar ze op haar puinhoop schreit.
 Wy vreezen dat dit vier eerlang zal overwaajen,
 En Vrankryks legerhaan voor onze muuren kraajen.
 De Koning heeft wel eer den vryen Staat verrast,
 Zyn ketens, met geweld, om onze leën gepast.
 De lenden bloeden noch door 't snerven van de slagen:
 En eeuwig hadt ons volk de boejen licht gedraagen;
 Maar uw beroemde Prins, door onzen noodt gedrukt,
 Heeft ons bevreedigt, en de kluijters los gerukt.
 Wy wachten weder, in de naderende elenden,
 Zyn bystant, om al 't leet van Neerlandt af te wenden.
 Ai laat hem keeren, en verwisselen een wyl,
 Ten dienste van 't Vaderlandt, den scepter voor de byl.
 Maria zal terwyl Britanjes ryksstaf zwaajen.
 Op uwe zorge zal de ryksas zeker draajen.
 Uw grootè wysheid, aan den landtgenoot bewuift,
 Zal vreedtsaam heerschen, en behouden 't volk in rust.
 Noch eens, ô Koningin, (indien men 't u mag vergen)
 Beweeg den Koning om zyn Vaderlandt te bergen:
 Een Vaderlandt, aan zyn geboorte dier verplicht.
 Wy zaagen met ons oog dat gadelooze Licht,
 Dat door de wereldt schynt met glinsterende straalen,
 Verryzen. ja de Staat zal met dien eernaam praalen,
 Daar vruchteloos de nydt zyn tanden op verbreekt,
 Dat Neerlandt in zyn schoot een Koning heeft gequeekt.

Een.

Een Koning, zo vermaardt; die, op zyn troon gezeten,
De gansche wereldt met zyne armen af zal meeten,
En vullen de bazuin der onvermoeide Faam
Met zegetoonen van onsterfelyken naam.

Zo sprak de gansche Staat, terwyl Maria scheidde,
Van Neêrlandt uit een mondt. de landtgenoot geleidde,
Met traanen in 't gezicht, de nieuwe Koningin
Naar d'oever. ieder geeft noch blyken van zyn min.

*Maria
wordt
naar den
oever
geleidt,*

De jongste groet beknelt het hart der Batavieren.
Zy treedt aan boort. de kiel, getooit met ryksbanieren,
Gestreet door zeeklaroen en trommel, blinkt op 't zout,
Gelyk een hooge berg, uit onwaardeerbaar gout
Geklonken, en verdooft de dagtoorts en haar vonken;
Of strekt een spiegel om Godt Febus op te pronken.

*en gaat
scheep.*

Vrou Thetis, op haar schulp gestegen, ryft om hoog
Ter golven uit, en preft, door 't wenken van haar oog,
De Nimfen van de zee, en alle Watergoden.

*Thetis
ver-
schynt
op haar
schulp-
koets,
en zendt
Triton
voor af,
om de
komst
van de
Koningin
te
bootschap-
pen.*

Ga heen, zo zegtze, volg, ô Triton, myn geboden.
Begeef u spoedig naar de kust van Brittenlandt,
Daar WILHEM 't ryk gebiedt als Koning. steek aan strandt
Uw zeeklaroen, en blaas Mariaas komste in d'ooren
Der onderdaanen uit. die maâr zal elk bekooren.
De Vorst verlangt, en wacht zyn waarde Koningin.
Ga voor. ik volg u met myn Waterhofgezin.
Ik wil Mariaas vloot geleiden door de stroomen.
Zy heeft op dezen togt voor geen gevaar te schroomen.

Ik zal ze ftuuren met myne armen naar de ree.
 Zo fpreekt de Zeenimf. en Godt Triton bruifcht door zee,
 Op 't hoog bevel. hy klooft de golven met zyn wagen,
 En twee Dolfynen , voor zyn wateras geflagen.
 Zo dra de Zecherout , met ongewoon geluidt ,
 Zyn krommen horen fteekt , wiens klank op d'oevers ftuit,
 En bromt in 't oor van 't volk; vliegt ieder naar de ftranden;
 Om voor de Koningin te knielen onder 't lande.
 Wel eer viel 't fcheiden bang van zulk een dierbaar Pandt.
 Nu baart de weêrkomft vreugde in ieders ingewandt.
 Men klimt op 't krytgebergt'. men ftarooft op de baaren.
 Maria toeft te lang. een fchreut'er uit de fchaaren:
 O medeburgers, zyt getrooft , houdt moedt, aanfchout.
 Met my de vloot van verre aanftuiven over 't zout.
 Ik kan , indien 't me luft, de witte doeken tellen,
 En zo veel fchepen , als de Koningin verzellen.
 Ik heb een zeemans oog, en van myn kindtsheidt af
 De zee doorkruift, ten dienft van Stuarts waterftaf.
 Ik wierdt wel eer gepreft van Kromwels twiftgenoten,
 En, tegens wil en dank; gewurpen op de vlooten.
 'k Heb onder Karels vlag d'Oranje zeebanier,
 Die 't recht bepleitte van den vryen Batavier,
 Tot viermaal achter een bevochten. laat ons leeren
 Uit deze ervarentheidt, hoe d'aardsche zaaken keeren.
 Hy, die wel eer dit ryk kloekmoedig heeft beftreên,
 Gefpt nu, tot heil van 't volk, de wapens aan de leên.

Die dappre vyandt, eer zo vreeslyk in onze oogen,
 Wordt onze grootste vriendt, en redt, uit mededogen,
 In zulken hoogen noodt, den veegen onderdaan.
 Zo spreekt de zeegezel, en ieder hoort hem aan.
 Elk ziet, terwyl hy wyft van verre naar de kielen.
 't Gejuich en handgeklap van zo veel duizent zielen.
 Verspreidt zich over zee. de Teemsvoogdes verlaat
 Haar waterhof, en komt in 't plegtig stroomgewaadt
 Te voorschyn, op 't gerucht, gevolgt van Teemsnajaden,
 Die vrolyk om haar koets in 't stille water baaden.
 Zy recht de leden op den wagen overendt:
 En spreekt: my zyn de reën van uwe vreugdt bekend,
 O burgers, gy verwacht de Koningin der Vrouwen.
 Uw oog verlangt om 't oog van uw Vorstin t'aanschouwen.
 Zy naakt. gy zult ze haast geleiden naar 't paleis.
 De Windt en Watergodt begunstigen haar reis.
 Gy zult, door haar beschermt, uw onheil haast vergeten:
 Zy heeft zo menigwerf, met oogen, root bekreeten,
 Uw ramp betreurt. gy zult de tekenen van smart
 Noch leezen in 't gezig. uw onheil trof haar hart.
 Vliegt hene, en meldt haar komst den Vorst, die, vol verlangen,
 Zyn waarde Koningin in d'armen tracht t'ontfangen.
 Men vindt nooit grooter trou, noch liefde, meer volmaakt,
 Dan in dit Vorstlyk paar. zy zwygt. de vloot genaakt.
 Men werpt het anker voor den oever van Britanje.
 De Koningin vertoont zich boven op 't Kampanje:

*Vreugde
 van de
 onder-
 duanen:
 waar op
 de
 Teems-
 godin te
 voor-
 schyn
 komt,
 en het
 volk
 aan-
 spreekt.*

*De vloot
 van
 Maria
 genaakt
 de kust
 van En-
 gelands.*

*Ma-
riaas
vloot
komt
voor de
kust van
Engel-
landt.*

d'Aaloudheidt heeft wel eer verdicht , dat Citheré ,
Volmaakt van wezen, quam te voorschyn uit de zee,
En op een schulptroon dreef te Ciprus aan de stranden.
Hier ziet men aan de kust een grooter Schoonheidt landen;
Een pronkbeeldt der Natuur. elk groet de groote Vrou,
En werpt zich neêr in 't stof. men zweert haar liefde en trou.
Lang leef de Koningin. zo schreeuwen duizent menschen.
De bergen dreunen op 't geluidt der zegenwenschen.
Zo vaart Maria voort in 't midden van 't gewoel.
Haar vaderlyke stadt , de Britsche Koningsstoel ,
Vertoont zich in 't verschiet. haar boezem wordt bewogen.
De traanen vloejen , op 't aanschouwen , uit haare oogen.
Haar ziel gedenkt aan 't leet der vroomme burgery.
De kerkvervolging , en haar vaders tyranny

*De Vor-
stin rydt
binnen
Londen;*

*wordt
van den
Vorst
verwel-
komt.*

Ontstellen haar gemoedt. zo rydt ze binnen Londen,
Met traanen in 't gezicht. de stoet, voor af gezonden,
De bloem van 't Hofgezin, ontfangt de Koningin.
De Koning zelf verwacht zyn waarde Gemaal
In 't vorstelyk paleis. hy valt haar om de leden.
Zyt welkom, zegt de Vorst, gy zult den troon betreden,
O Goddelyke Vrou. de landtplaag legt gevelt.
Ik heb der volken recht, en 't waar geloof herstelt,
En, door Godts arm gesterkt, de zege wechgedraagen.
Hoe zal de wereldt van uwe overwinning waagen,
Zo spreekt de Ryksvorstin. juich, juich, ô Engelandt!
Myn WILHEM heeft uw recht verdedigt door zyn handt.

Maar

Maar sta my toe, ô Prins, dat ik om d'ongelukken,
En Vaders rampen, die myne ingewanden drukken,
Mag treuren, eer myn handt zyn gulden scepter zwaait.
O Vader, hoe is 't radt van uw geluk gedraait!
Uw blinde kerkdrift, Vorst, verwekte u deze plaagen.
Wy zullen, maar met smerte, uw troonjuweelen draagen.
Hoe kan het menschedom Godts Voorzienigheidt weêrstaan,
Die biedt ons, voor 't belang der Kerk, de Rykskroonaan.
Ik moet dat Heiligdom behoên: niets raakt my nader.
Ik heersche als Koningin, maar diene u als myn Vader.
En viere u, als myn Vorst, myn Opperhoofd, en Heer.
My leert de kinderpligt dat ik myn vader eer'.
En gy, ô Londen, daar ik 't eerste licht aanschoude,
Myn kintsche dagen sleet, en met myn WILHEM troude:
Voor 't heilig echtaltaar, uit kuische minnebrandt:
O Vorstelyke Wieg, ô Stadt, ô Vaderlandt,
Ai belg u niet, dat ik, voor 't oog der onderdaanen,
Den koninklyken Stoel besproeje met myn traanen,
En 't leet herdenke van myn Vorstelyk geslacht.
Myn Grootvaâr wierdt wel eer moordtdaadig omgebragt.
Myn Vaders doling heeft hem van den troon gestooten:
En 't geen des hemels raadt heeft over ons beslooten,
Is heden onbekent. het wisselbaar Geval
Bespot al 't sterfelyk volk, maar Grooten boven al.
En gy, myn Prins, laat ons volharden in gebeden,
En voor de waare kerk steeds waaken hier beneden,

Godt.

Godtvruchtig leeven naar zyn wet, en 't aardtsche lot
 Opdraagen aan 't besluit van dien getrouwen Godt.
 Hier zwygt de vroomme Vrou. ô voorbeeldt der Vorstinnen,
 Zo antwoordt haar de Vorst, hoe zal u 't ryk beminnen!
 Hoe zal 't gemeene best, der volken heil en vreugd
 Voorspoedig groejen door uw godtsvrucht en uw deugd.
 Laat nu de bitfsche Nydt myn heerschappy belaagen,
 Uw koninklyken staat begrimmen: 'k vrees geen plaagen.
 Alleen uw vroomheidt, die Godts oog van boven ziet,
 Verzekert ons in dit gevaarlyk ryksgebiet.
 Geen trotsse weêrparty noch muiter zal ons deeren.
 Wy heerschen voor 't geloof. wy zullen triomfeeren,
 En onze vyanden verdelgen. ik verlaat
 My op uw deugden, en Gods hulp, in dezen staat.
 Maar wil ons 't ongeluk, ô Koningin, bestryden:
 Wy zullen, wel getrooft, voor Kerk en vryheidt lyden.
 Ja sneeven voor 't Altaar. zo zal Godts groote Zoon
 Ons kroonen in zyn ryk met een volmaakter kroon.
 Hoe staat de Ridderfchap verrukt en opgetoogen,
 Door 't deugtsaam onderhoudt. de hooftsche Juffers droogen
 De traanen van haar wang. elk voelt haar hart geraakt.
 't Gezelschap scheidt van een. de tydt van rust genaakt.
 Straks wordt de plegtigheidt bereidt naar d'oude wetten,
 Om 't Vorstelyke Paar de kroon op 't hoofdte zetten.
 Men treedt eerbiedig naar den tempel, in 't gewoel
 Van duizent schaaren; daar de koninklyke stoel,

*Plegtig-
 heiden
 van de
 kroo-
 ning.*

Met

Met diamant verfiert, zo heerlyk blinkt in d'oogen,
 En onbeweegbaar rust op twee paar marmre boogen.
 Het Hofgezin verschynt in 't prachtig feestgewaadt.
 Men ziet de Ridderfchap, de Grooten, en den Raadt
 Van 't Brittenlandtsche ryk, verfiert met stafikleeden,
 Langs d'opgepronkte straat, en vloertapyten treden.
 Men voert de tekens van het 'ryk, de goude kroon,
 Den koninklyken staf, voor 't oog van 't volk, ten toon.
 De Koufsebandt verbeeldt de Ridderlyke waarde.
 Het heilig Parkement, dat Godts gebodt verklaarde,
 Wel eer beschreven door Profeeten uit zyn mondt,
 Dat vaste zegel van 't genade- en vreê-verbondt,
 Wordt door den Biffchop langs de wegen omgedraagen.
 Een anders vuist besluit den Kruiskelk, door 't behagen
 Van d'Oppernajesteit gevult met Christus bloet.
 Elk munt op 't heerlykst uit in 't midden van zyn stoet.
 De straaten krielen van trompetters en tamboeren.
 Men ziet'er 't zwaardt van Staat, en andre wapens voeren.
 Daar stapt Vorst WILHEM, met MARIA, zy aan zy,
 Naar 't hooge tempelkoor, om 't recht der heerschappy
 t'Aanvaarden, in 't gezigt der juichende gemeente.
 't Gehemelte, bezaait met peerlen en gesteente,
 Zo kunstig geborduurt door d'eedle maagdeschaar,
 Bedekt de kruinen van het koninklyke Paar.
 Zo streeft de Hoffleep voort, en naakt allenks den tempel.
 De Godtsdienst zelf verwacht den Koning aan den drempel,

Koning Verwelkomt met een kus de koninklyke Vrou ,
aan den En spreekt: zyt welkom in myn heilig kerkgebou ,
Tempel: Doorluchte zielen , die myn rechten zult verweeren ,
spreekt Van myn vervolgers. en bestryders triomfeeren.
hem Hun onderneming zal door u in rook vergaan.
aan; Hier stak de Godtheidt zelf uw bruiloftsfakkel aan ;
 Verknocht , om mynent wil , uw harten voor d'altaaren ;
 Om Jesus Heiligdom , in 't midden der gevaaren ,
 Te rukken uit den muil van 't woedende ongediert.
 Wy hebben eer met vreugdt dien grooten dag geviert :
 Dien dag , zo heilzaam voor de waare Kruisgenooten.
 Nu zietmen 't gansche ryk , al d'Edelliën en Grooten ,
 De Britsche burgery , den Raadt , de Ridderfchap
 Den tempel naderen , met vrolyk handtgeklap ,
 Om u den fcepter en de rykskroon op te draagen.
en voor- Maar gy , ô Koning , moet noch worstlen met de plaagen ;
zegt zyn En hebt voor eerst geen rust te wachten op uw troon.
aan- Gy moet noch menigwerf langs 't veldt , bezaait met doôn ,
staande Op 't moedig oorlogsros , voor myne vryheid draaven ,
weder- En in uw Koningsstaat voor myne altaaren slaaven .
waren. Gy zult de veldtrivier met uw doorluchtig bloet
 Bepurperen , ô Vorst. ik hoor uw oorlogsstoet
 En helden , door uw wondt getroffen , deerlyk klaagen ;
 Den vyandt schreeuwen : juicht , Oranje legt verflagen .
 Maar neen , hy lach vry om uw ingebeelde doodt .
 De Godtheidt zal uw ziel behouden in den noodt ,

En

En om myn kerkbelang en 't ryk uw dagen lengen.
 Zy zal geen laagen noch verradery gehengen,
 Maar u bevryden op uw zetel voor 't geweldt.
 Dit heeft Godts Waarmond, zyn Orakel, my gespelt.
 Ik melde aan u 't geheim, in 's hemels Raadt beslooten.

Zo spreekt de Godtsdienst, en geleidt de Troongenooten,
 In 't midden van 't gejuich, naar 't heilig kerkaltaar.
 Men galmt den lofzang uit. men roept in 't openbaar
 Den Opperkoning aan, wiens Goddelyk vermogen
 De grootste Vorsten kan verneedren of verhoogen:
 Die 't aardtsche Godendom, verheerlykt met de kroon,
 Leert vreedtsaam heerschen, naar zyn wetten en geboon.
 Zo trekt men 't vorstlyk Paar, na 't einde der gebeden,
 Het purpre troongewaadt, den ryksrok, aan de leden.
 d'Aardtsbisschop kroont de kruin, en biedt den scepter aan.
 Nu schreut de gansche schaar: uw ryk moet eeuwig staan.
 Leef lang, MARIA! leef, ô WILHEM, voor Britanje!
 Zo bloei de Roos in 't veldt van 't schaduwryke Oranje.

Gy, die den kroondag viert, en juicht, aanschout met my
 Den Hofstoet, die zich voegt aan Koning WILHEMS zy,
 Door d'Oppermajesteit gezonden naar beneden.
 Men ziet Godtvruchtigheit zyn rechte hand bekleden.
 De deugd vertoont zich in haar aangezigt. zy waakt
 Voor 't heilig offervier, dat op het altaar blaakt.
 Haar volgt Gerechtigheit, wel schoon, maar blindt van oogen;
 Zy loont milddadig, of straft zonder mededogen.

*De
 Godts-
 dienst
 eindigt
 het ge-
 sprek.*

*Het ko-
 ninklyk
 Paar
 wordt
 ge-
 kroont.*

*Toeju-
 ching
 van de
 gemeen-
 te.*

*Godt
 vruch-
 tigheidt,*

*Gerech-
 tigheidt,*

Zy schenkt haar evenaar en degen aan den Vorst.
Vrient- De Vrientschap staat'er by, zy toont in d'ope borst
schap, Haar hart, zo vreedtzaam, maar voor Veinzery gesloten,
 Aan 't oog van 't Hofgezin, en alle Feestgenooten.
Milt- Milddadigheid (de deugdt, die Koningen in Goôn
dig- Herschept) vertoont zich naast de Liefde by den troon.
heid, Ter flinke zyde praalt de Dapperheid in 't wapen,
Dapper- Met Zorg en Wakkerheid, wier oogen nimmer slaapen.
heid, Staatkunde en **Krygsbeleid** verzellen dezen Stoet.
Zorg, Met zulk een Hofgevolg betreedt Oranjes voet
Wakker- De trappen van den troon. nu vluchten alle plaagen.
heid, Hier legt de Woede voor den zetel neergeflagen,
Staat- De Zieldwang aan den voet van 't hooge altaar gevelt.
kunde, De breidel knelt den muil van 't overheert Geweldt.
en De Vryheid duwt haar speer het monster in de lenden.
Krygs- O Heerlyk schoutoneel! hoe zal uw lyden enden,
beleid Gelukkig Engelandt! de nacht van rou verdwynt
verzel- Voor 't heldre vreugdelicht, dat aan uw hemel schynt.
ten den Zo schuimt de zon de lucht van donkre regenvlaagen;
Koning. En pronkt, met grooter glans verheerlykt, op haar wagen,
De Woe- Na donderbui en orkaanen. mensch en vee
de, Herleeven. veldtgewas en kruiden, in een zee
Ziel- Verdrongen, ryzen door de koesterende stralen.
wang, ô Zegenryke dag! wie kan al 't heil verhaalen,
en Ge- Dat uw geboorte teelt voor gansch Europe? ô tydt!
weldt Die zo veel vreugden queekt, in weêrwil van den nydt.
leggen
versla-

Zyt

Zyt driemaal wellekoom, ô kroonfeest, waardt te vieren!
 Gy fluit al 't Nachtgespuis, bekleedt met moordbanieren,
 En helfche wapenen, gesmeedt in 's afgrondts poel,
 Met yzre boejen aan den koninklyken stoel.

Gy Vorsten, die wel eer de rykskroon hebt gedragen,
 En wetten gaaft aan 't volk in uw beroemde dagen,
 Maar moede en uitgeleeft in dezen tempel rust,
 Ontwaakt op 't feestgeluit. en gy, die eer, met lust
 En onvermoeiden vlyt, de Britsche kerk bewaakte,
 Als Jesus Priesterin, rys uit den slaap, volmaakte,
 Beroemde Elizabeth; ô trouwe Voedstervrou
 Van 't waare kruisgeloof, uw zielsvermaak, aanschou
 Uw allerwaardtste pandt, door Jakobs haat bestreden,
 Vervolgt, versmaadt, verdrukt, en tegens recht en reden
 Mishandelt, door de vuist van Neêrlandts Oorlogsheldt,
 En Godts Voorzienigheidt in 't Britsche ryk herstelt.
 Een helfche Kerkplaag zocht den tempel om te wroeten;
 Maar legt door 't vier van wraak gebliksemt voor zyn voeten.
 Gelei den Koning, die den Britschen troon betreedt,
 Verheerlykt met den staf, en 't vorstelyke kleedt,
 Begroet van duizenden, die op zyn bystandt hoopen.
 Bedriege ik my? of barst de marmre grafzerk open?
 ô Neen, zy gaapt, ik zie Elizabeth in 't licht,
 De wangen bleek en naar weêr bloozen op 't gezigt.
 Slaap nu geruster in uw onderaardtsche woning,
 Geloofbeschermster, na 't aanschouwen van de kroning.

*Aan-
 spraak
 aan de
 zalige
 Koning-
 gen.*

*Konin-
 gin Eli-
 zabeth,*

en de En gy, Maria, die, verheerlykt, voor 't gezigt
Moeder Van uwen Heilandt juicht in 't eeuwigshynent licht,
van den Verwaardig u, ô Ziel, uit Godts verheve zaalen
Vorst. Dit Feeft t'aanschouwen; laat uwe oogen nederdaalen.
 Gy hebt den Koning zelf gedraagen onder 't hart.
 Gy zaagt den dageraat zyns levens, tot uw smart,
 Door dikke nevelen van haat en nydt ontluijtert;
 Die heldre Morgenzon door smaadt en hoon verduijfert,
 En vroege stralen haast door Afgunst uitgedooft.
 Begroet hem nu, maar met uw Vaders kroon op 't hoofdt:
 Die schittert van zyn kruin met Goddelyke glanffen.
Besluit. Zo klimt dat groote Licht op d'allerhoogste tranffen,
 En breekt door onweerwolk, en duifre dampen heên,
 En koestert met zyn gloedt de zielen hier beneên.

Einde van 't eerste Deel.

P R I V I L E G I E.

DE Staten van Hollandt ende Westvrieslandt, doen te weten. Alsoo **Ons** ver-
toont is by Lucas Rotgans, woonende tot Utrecht, hoe dat hy geerne **Wil-**
hem de derde Koning van Groot-Brittanien, door hem in Heldendicht be-
schreven, en in acht Boeken verdeelt, midtsgaders zyne verdere dichtkundige
Werken met den druk soude gemeen maaken, ende onder zyne dagelykse toe-
figt en gedurige naléssing tot Utrecht laten drukken; Dan alsoo hy niet sonder reden be-
dugt was, dat sommige baatsuchtige menschen, na dat hy veel tyds en arbeids daar toe
soude hebben besteedt, en groote onkosten tot het drukken van 't selve gedaan, sich mog-
ten onderstaan het voorz. Werk in 't geheel of ten deele in Onsen Lande van Hollandt
na te drukken, en dikwils by faute van naeukeurige toefigt, en opmerkinge, niet alleen
desselfs luister te beneemen, maar ook selfs aan de dichtkunde, en aan de reputatie van
den Auteur te kort te doen; zo vindt den zelven zig genootsaakt om sulks voor te ko-
men, zig te adresseren aan Ons, en gehoorsaamst te verfoeken, dat Wy uit Onse Sou-
veraine macht en autoriteit, hem geliefden te vergunnen, gelyk meermalen in dierge-
lyke voorvallen gebeurt was, Ons consent en Oétroy, om het voorz. Werk **Wilhem** de
derde Koning van Groot Britannien &c. midtsgaders alle zyne dichtkundige Werken te
mogen laten drukken, daar hy het goet soude vinden, voor den tyd van vyftien eerst-
komende Jaren, sonder dat het binnen dien tyd aan Onse ingezetenen vry soude staan
het zelve Werk of eenige derzelve na te drukken, of elders nagedrukt in Onsen Lande
te brengen, uyt te geven, of te verkoopen, onder zodanige verbeurte, als wy souden
gelieven te statueren en te ordonneren. **S o o i s t**, Dat Wy de zake ende 't ver-
foek voorz. overgemerkt hebbende, ende genegen wesende ter bede van den suppliant,
uit Onse rechte wetenschap, souveraine magt ende autoriteit, den selven suppliant ge-
consenteert; geaccordeert, ende geoétroyeert hebben, consenteren, accorderen, ende
oétroyeren mitsdesen, dat hy gedurende den tyd van vyftien eerst agtercevolgende jaren
het voorz. Boek genaamt **Wilhem** de derde Koning van Groot Britannien &c. mitsga-
ders alle zyne verdere digtkundige Werken binnen den voorz. Onsen Lande alleen zal
mogen drukken, doen drukken, uitgeven ende verkopen: verbiedende daarom allen en-
de een iegelyken het selve Boek in 't geheel ofte deel naar te drukken, ofte elders naar-
gedrukt binnen den selven Onsen Lande te brengen, uit te geven ofte te verkopen, op
verbeurte van alle de naargedrukte, ingebragte, ofte verkogte Exemplaren, ende een
boete van drie hondert guldens daarenboven te verbeuren, te appliceren een derdepart
voor den Officier die de calange doen zal, een derdepart voor den Armen der plaatse
daar het casus voorvallen zal, ende het resterende derdepart voor den suppliant. Alles in
dien verstande, dat Wy den suppliant met Onsen Oétroye alleen willende gratificeren
tot verhoedinge van syne schade door het nadrukken van het voorz. boek, daar door in-
genigen deele verstaan den inhoud van dien te autoriseren, ofte te advoueren, ende
veel min het selve onder Onse Protectie ende bescherminge eenig meerder credit, aansien-
offe reputatie te geven, nemaar den suppliant, in cas daarinne iets onbehoorlyks soude
influeren, alle het selve tot synen laste sal gehouden weesen te verantwoorden, tot dien-
einde wel expreffelyk begeerende, dat by aldien hy desen Onsen Oétroye voor het selve
Boek sal willen stellen, daar van geen geabrevieerde ofte gecontraheerde mentie sal mo-

gen maken, nemaar gehouden zal weesen het zelve Octroy in 't geheel zonder eenige Omiffie daar voor te drukken, ofte te doen drukken, ende dat hy gehouden zal zyn een exemplaar van het voorſz. Boek gebonden ende wel geconditioneert te brengen in de Bibliothecq van Onſe Univerſiteit tot Leiden, ende daar van behoortlyk te doen blyken: alles op poene van het effect van dien te verlieſen; Endeten einde den Suppliant deſen Onſen confente ende Octroye moge genieten als naar behooren, laſten Wy allen ende een iegelyken die 't aangaan mag, dat zy den Suppliant van den inhoud van deſen doen, laſten ende gedogen, ruſtelyk, vredelyk ende volkomentlyk genieten ende gebruyken, ceſferende alle belet ter contrarie. Gedaan in den Hage onder Onſen grooten Zegele hier aan doen hangen den xxxjⁿ July in 't Jaar Ons Heeren ende Saligmakers duifent ſes hondert ſevenentnegentig.

A. HEINSIUS,

Ter Ordonnantie van de Staten

SIMON VAN BEAUMONT.

Lukas Rotgans heeft het recht van deeze privilegie, tot het drukken van zynen WILHEM DEN DERDEN, en zyne verdere dichtkundige werken, overgedraagen aan François Halma, Boekverkoper tot Amsterdam.